

Godište XIII. • broj 3 • ožujak 2018.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Tema broja: KORIZMA

Marija – ključ bliskosti
i prijateljevanja s
tajnom Isusa Krista

Na putu ljubavi

Bijeli križ

Kako susresti Gospodina u korizmi?

Križ je najbolja škola ljubavi

Papa koji iznenađuje
i zbunjuje

Smjernice za hodočasničku
godinu pred nama

VIII. međunarodni kongres
„Marija Kraljica Mira“

Čvrsto vjerujem u Međugorje

Osobitosti koje
karakteriziraju Međugorje

Nadahnuće onima koji dolaze

Gospina škola | Događanja | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima |
Laci i njihovo poslanje | Iz života Crkve | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divine

Draga djeco! U ovom milosnom vremenu sve vas pozivam da se otvorite i živite zapovijedi koje vam je Bog dao, da vas one vode po sakramentima na putu obraćenja. Svijet i svjetske napasti vas kušaju, a vi, dječice, gledajte Božja stvorenja koje vam je On dao u ljepoti i poniznosti, i ljubite Boga, dječice, iznad svega i On će vas voditi na putu spasenja. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.“

Foto arhiv župa Međugorje

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044

Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH

e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: Foto arhiv župa Međugorje

Korizma

Marija – ključ bliskosti i prijateljavanja s tajnom Isusa Krista,

FRA T. PERVAN

Na putu ljubavi, FRA Z. BENKOVIĆ

Bijeli križ, FRA G. AZINOVIĆ

Papa koji iznenađuje i zbunjuje, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

Smjernice za hodočasničku godinu pred nama, P. TOMIĆ

VIII. međunarodni kongres „Marija Kraljica Mira“, F. MIHALJ

Čvrsto vjerujem u Međugorje, P. TOMIĆ

Osobitosti koje karakteriziraju Međugorje, S. GAETA

Motivi za molitvu i post, FRA M. ŠAKOTA

Događanja

Kako susresti Gospodina u korizmi?, M. MILETIĆ

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Križ je najbolja škola ljubavi, K. MILETIĆ

Tišina u mislima, samoća u zajedništvu i odmor u jurnjavi,

M. KRAJINA

Nadahnuće onima koji dolaze, FRA B. MUSA

In memoriam – fra Hadrian Sivrić

In memoriam – s. Marija Čarapina

Epoha usamljenosti – nije dobro čovjeku biti sam,

FRA T. PERVAN

Iz života Crkve

Marijini obroci u Južnom Sudanu, Ž. MUSA

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Sakramenat (svetoga) reda, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

NAŠA MEĐUGORSKA KORIZMA

BILO BI DOBRO DA SVI NAPRAVIMO JEDNU ZAJEDNIČKU KORIZMENU INVENTURU, DA SE PRIUPITAMO KOLIKO SMO I SAMI UČINILI DA NAŠA ŽUPA BUDE KRŠĆANSKIJA I LJUDSKIJA U PRISTUPU BITNIM PROBLEMIMA, A OSOBITO PREMA HODOČASNICIMA KOJI DOLAZE SA SVIH STRANA SVIJETA.

Vrijeme korizme za nas vjernike je vrijeme istine. Ipak, dok god smo spremni na bilo kakav kompromis s laži, svako naše hvastanje kako smo dobri jest samo privid i varka. Valja nam se zato zaustaviti pred sobom i svojom savješću, a onda tako pripravnici stati pred ispovjedaonicu.

Korizmeni dani svojom potresnom duhovnom porukom i istinom o čovjeku traže ozbiljnost i svijest o tome da krvavi znoj iz Getsemanijske proizvodnje iz ljubavi. Bilo bi dobro da opet kroz novi korizmeni ciklus provjerimo u srcu otkučaje temeljnih istina naše vjere, da provirimo u dušu i provjerimo je li u njoj Kristov mir ili naš ljudski nemir.

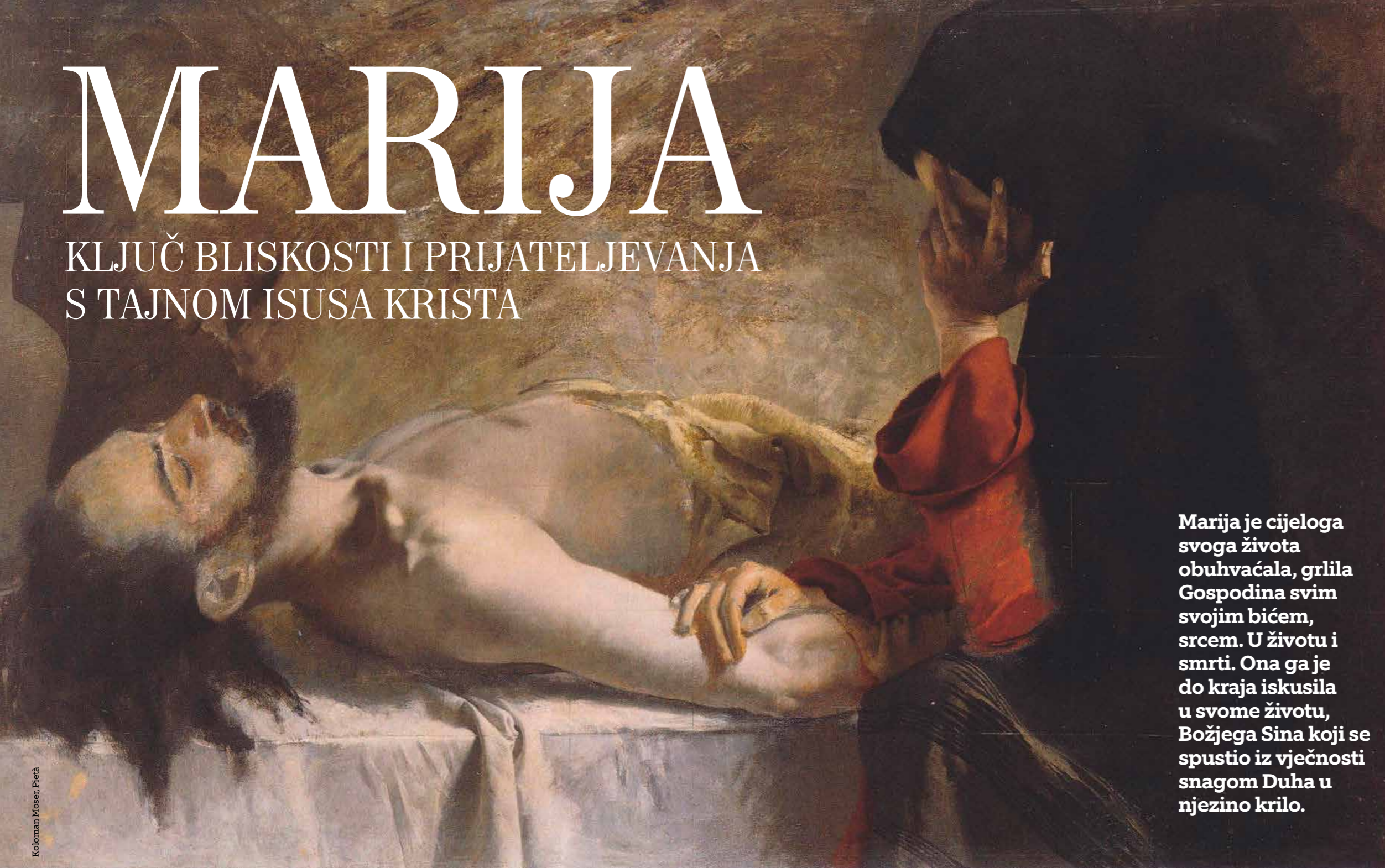
Korizma je i vrijeme kad se pitamo koliko je uznapredovalo naše sebeljublje, a još više naš instinkt u kojem je materijalno na prvome mjestu. Jesmo li se toliko učahurili i postali tvrdi da nam je teško pružiti ruku pomirenja bližnjemu, angažirati se u župi i široj zajednici? Sve to zahtijeva darivanje sebe, iskrenost i ljubav. U vremenu raznoga besmisla i sumnjivih zakona, kojima se novo poganstvo gotovo diči, nama u Međugorju posebno se nameće odgovornost da budemo zdravi udovi mističnoga Tijela Kristova. „Međugorska korizma“ zbog globalne je odgovornosti još bremenitija i sve nas poziva na intenzivniju molitvu i za one koji se nikad ne mole, koji iz sulude rekreacije, u vremenu muke Gospodinove neodgovorno ranjavaju ljubav svojim psovkama, lažima i spletkama. Stoga je osobito važna higijena naše duše, jer milijuni hodočasnika gledaju naša lica, ali ispituju i naša srca tražeći među nama svjedoke vjere u svagdašnjici: pri objedu i slavlju, u poslu i drugim prevažnim sitnicama, pa i u onim legitimnim, realnim materijalnim interesima.

Korizmeno vrijeme je poseban izazov međugorskoj župi i svim njezinim žiteljima, jer svi možemo u ozbiljnosti i sabranosti preispitati dosadašnji međugorski put i zbivanja. Sve to traži da ono što nije dobro, odstranimo iz svojih srca: misli i, posebno, djelovanja. Nameće se potreba osvježenja kršćanskoga bontona koji je u nas utkan kroz našu vjeru – valjalo bi o našoj odgovornosti za opće dobro progovoriti posebno u korizmeno vrijeme, jer „svjesni da ćemo se u pepeo vratiti“ mogli bismo donositi bolje zaključke. Potom nam valja obaviti sakramenat pomirenja s Bogom i onda očišćeni, prepороđeni i obraćeni krenuti u realizaciju naših svakodnevnih obaveza kroz koje želimo svjedočiti i iskazati ljubav – svojim bližnjima, a onda svim hodočasnici koji u najboljoj vjeri traže snagu od Krista i Njegove Majke, baš ovdje u našem Međugorju.

Stoga, i ove korizme treba stati pred Isusov križ, gdje je već njegova Majka, te dopustiti da nas prožme spoznaja o krvavoj cijeni našeg otkupljenja.

MARIJA

KLJUČ BLISKOSTI I PRIJATELJEVANJA
S TAJNOM ISUSA KRISTA

Koloman Moser, Pietà

FRA TOMISLAV
PERVAN

Želimo li sagledati neko stablo u cjelini, moramo početi od tla i korijena. Proučiti zemljište na kome je stablo izraslo. Dokle mu korijenje i žilje seže, kakvim se sokovima hrani, što siše iz dubine zemlje? To određuje potom deblo, granje, razgranatost i rascvalost, i na kraju plodove. Stablo je velika cjelina koja krije u sebi mnoge tajne, ono je sinteza tla, zemlje, zraka, vode i vlage, topline i sunca. Sve su to čimbenici koji uvjetuju pravilan rast i razvitak. Tako je s našim pristupom bilo kojoj osobi, poglavito pak osobi Isusa Krista. Trebamo najprije analizirati, vidjeti tlo iz kojega je Isus poniknuo, krilo koje ga je nosilo, rodilo, odgojilo. To je njegova Majka, Marija iz Nazareta.

Marija je cijeloga svoga života obuhvaćala, grčila Gospodina svim svojim bićem, srcem. U životu i smrti. Ona ga je do kraja iskusila u svome životu, Božjega Sina koji se spustio iz vječnosti snagom Duha u njezino krilo.

PISMO NAM VELI DA JE BILA PLEMENITA RODA, KRALJEVSKE KRVI. Jasno, svaki je čovjek jedincat, jedinstven, neponovljiv u svojoj pojavnosti. Nitko od nas nije ničiji klon, svatko je original u ovome svemiru. Svatko ima svoj identitet koji pripada samo(mu) njemu. Svi smo neponovljivi u svome životu. Što je naša posebitost? Stajat ćemo jednom licem u lice pred svojim Bogom i tada ne će biti bitne okolnosti našega podrijetla. Reći će Pavao kako nema više „Ži-

dova ni Grka, nema više roba ni slobodnjaka“ – svi smo Jedan u Kristu Isusu. Da, puna istina, jedinstvo svih u Isusu Kristu. U Mariji imamo ipak nešto posebno. Bijaše to jedincat i jedinstven trenutak u povijesti svijeta i svemira. Anđeo, od samoga Boga poslan kao Glasnik, dolazi Mariji, čeka odgovor. Kakav je odgovor dobio nakon Marijina razmišljanja? Silan, kraljevski, na svjetlo je iskrsnula sva otmjenost i plemenitost Marijina karaktera i osobe.

Što se od nje traži? Ništa manje nego slijepo izručenje u Božje ruke. Što je Marija učinila? Izručila se do kraja u Božje ruke, predala je Bogu sve što je imala, bez pridržaja. Cijelo svoje biće. Tu se očituje veličina, plemenitost njezine duše, njezina bića, jednostavnost njezine pojavnosti.

Bila je u tome trenutku iznenada suočena s nečim silnim, potresnim. Što se od nje traži? Ništa manje nego slijepo izručenje u Božje ruke. Što je Marija učinila? Izručila se do kraja u Božje ruke, predala je Bogu sve što je imala, bez pridržaja. Cijelo svoje biće. Tu se očituje veličina, plemenitost njezine duše, njezina bića, jednostavnost njezine pojavnosti.

NJEMU JE BITI U OČEVU DOMU

Od toga trenutka, od „neka mi bude“, od pristanka i začeca Sina Božjega u njezinu krilu njezina sudbina najuže je povezana sa sudbinom Djeteta, Sina Božjega. Najprije je trebalo otkloniti dvoumice sa zaručnikom Josipom glede trudnoće. Potom put u Betlehem, trudnoća u završnom stadiju, neposrednost rođenja Djeteta, hladnoća. Siromaštvo i nemogućnost smještaja u svratištu, smještaj u štali, među domaćim životinjama, sa svim onim što staja sa sobom nosi, neugodan miris, svježa balega. Okruženost siromaštvom i oskudicom. Potom spašavanje Djeteta, bijeg u Egipat, život u egzilu, tuđini, stranoj zemlji – život u nemiru, prepunu opasnosti. Marija je protiv svoje volje istrgnuta iz bilo kakve sigurnosti koju je kao dijete i djevojčica imala u Nazaretu – egzistencijalna nesigurnost do ponovnoga povratka u Nazaret.

Kad je Djetetu bilo dvanaest godina, ostao je u Hramu; našla ga je tek nakon tri dana tjeskobna i usplahirena traženja. U tom trenutku prvi put otkrio joj je svoju božansku tajnu, iz koje je Isus izvira i u koju se Isusov život slijevao. Njezin prigovor, „Sinko, zašto nam to učini? Gle, otac tvoj i ja **žalosni smo te tražili**“ (Lk 2,48), dobio je odgovor, u tonu stanovita čuđenja, **zašto su ga tražili – ta biti mu je u Očevu domu.** Ton odgovora daje svemu sadržaj i naglasak. Tako i ovdje. Isus je u Očevoj domeni, njemu je biti u Očevoj kući.

Marija je zasigurno već imala nagovještaj što joj budućnost sprema. Vjerojatno se prisjetila Šimunova proroštva za prikazanja u Hramu, kako će joj „mač boli probosti dušu i srce“ (Lk 2,35). Kako je moguće odgovoriti uspaničenoj Majci protupitanjem, **Zašto ste me tražili**, da nije imao punu svijest o ispravnosti vlastitoga ponašanja? Stoga i ne čudi zaključak, kako **nisu razumjeli riječi koju im je Isus rekao** (2,50).

Odmah nakon toga čitamo kako je **Majka njegova brižno čuvala sve te događaje u svome srcu** (2,51). Nije mogla shvatiti riječi koje je izgovorio, još nije bila dorasla situaciji da bi umom shvatila sve oko Isusa, ali je u svoje srce i osobu pohranjivala sve kao dragocjeno sjeme koje treba tek izrasti u veliko stablo Božjega djela u svijetu, nakon Duhova.

MAJKA OSTAJE UZ SINA

Slijede godine tišine i smiraja u Nazaretu. Osamnaest punih godina. Sveti nam spisi ne govore ništa o tim godinama. Ugodimo li i 'uštiamo' uši svoga srca, evanđeoska šutnja glasno zbori. Osamnaest godina tišine u Marijinu srcu i domu. Licem u lice sa Sinom, pronicući njegovu Tajnu. Evanđelja nam ništa ne zbere osim što im je „bio poslušan“ te kako je Isus „napredovao u mudrosti, dobi i milosti pred Bogom i ljudima“ (r.52). Treba li bilo komu čovjeku nešto drugo osim tih životnih datosti? Mirno, nepomućeno doba, skrovitost doma, Isus okružen ljubavlju svete Majke, te Majka koja postupno urasta u Tajnu svoga Sina.

Nakon mirnih, nepomućenih nazaretskih godina slijedi rastanak od Majke. Isus preuzima na sebe svoje poslanje, misiju, svoju sudbinu. Majka ostaje trajno uz njega. Nalazimo je za svadbe u Kani Galilejskoj gdje ćemo otkriti majčinsku skrb, ali i stanoviti prigovor sa strane Sina. Drugom zgodom, kad su do Majke doprle razne glasine o njezinu Sinu, uznemirena je stajala na vratima i čekala da ga vidi. Sa Sinom je i u njegovim posljednjim danima, stajala je pod križem. Može se reći, cijeli Isusov život okružen je blizinom Majke, imao je Majku uza se. Najsnažnija poruka u svemu dolazi iz Marijine šutnje, tišine.

Jedna nam riječ, poruka iz Isusova javnog djelovanja može biti pokazateljem kako je duboka bila bliskost između Gospodina i Majke. Nalazi se usred mnoštva, poučava ga, kadli neka žena iz puka glasno povika: „Blago utrobi koja te rodila, blago prisima koja si sisao!“ (Lk 11,27). A Isusov odgovor? „Ne bismo li trebali reći da su većma blaženi oni koji slušaju Božju riječ i vrše je“ (r. 28). Čini se da je Gospodin najednom mislima i srcem u Nazaretu, daleko od mnoštva koje ga okružuje i strke, čini se da je nešto zazvonilo u njegovu srcu... prenijelo ga u Nazaret u društvo Majke koja je cijeloga života poslušna Riječi i Božju volju vrši. „Neka mi bude! – Fiat! Posluh“.

Naizgled se nekada javlja jaz između Majke i Sina. Kad je ostao kao dvanaestogodišnjak u Hramu, Majka ga je, jasno, u strahu za dijete, tražila sva uplakana. Što mu se moglo dogoditi? Nije li ga mogao netko pretučiti, raniti, oteti, nije li životna opasnost

ostati u gradu za Pashe kad se skuplja stotinu tisuća Židova iz raseljeničtva. Imala je pravo onako pitati. Isus odgovara s čuđenjem, zašto su ga uopće tražili. Nikakva potonjega tumača, osim zaključka, kako nisu razumjeli što im je time htio reći.

Svadba u Kani Galilejskoj. Obitelj je zacijelo lošijega imovnog stanja, nemaju mnogo vina u pričuvu za takvo veliko slavlje. Ponestalo vina, svima je nelagodno zbog novonastale situacije. Marija dolazi Sinu s molbom kako nemaju vina. Što Isus veli? Majko, zašto me uznemiravaš? Moje vrijeme još nije došlo. Što to drugo znači nego, moje je vršiti volju moga Oca, i on će mi pokazati trenutak kad će doći moj čas, moje vrijeme. Ti s time nemaš ništa. Domalo Isus intervenira, pritječe u pomoć. Objavljeno mu je da je došao njegov čas i učenici povjere vas u njega.

...kad su do Majke doprle razne glasine o njezinu Sinu, uznemirena je stajala na vratima i čekala da ga vidi. Sa Sinom je i u njegovim posljednjim danima, stajala je pod križem. Može se reći, cijeli Isusov život okružen je blizinom Majke, imao je Majku uza se. Najsnažnija poruka u svemu dolazi iz Marijine šutnje, tišine.

VRŠITI VOLJU OČEVU

I za onog prizora u Galileji. Dolazi Majka iz Nazareta, traži ga, vjerojatno ponovno u žalosti, priča se da je 'prolupao', da je 'izvan sebe' taj Nazarećanin. Tako se priča ispod glasa u mjestu, i u okolici. Majka propada u zemlju od sramote. Ali je Isus sav u svome poslanju. Naviješta, govori, poučava, čini znakove. Poručuju mu kako su mu Majka i braća vani, žele ga vidjeti i odvesti kući. Isusovo je protupitanje, pa tko je to moja Majka, tko su moja braća? „Majka moja i braća moja – ovi su što riječ Božju slušaju i vrše“ (Lk 8,21). Zacijelo je Isus otišao pozdraviti i zagrliti svoju majku, s ljubavlju, ali riječi koje izgovara odnose se i na Majku ali i na sve nas. One su za sve nas (s)mjerdavne. Vršiti volju Očevu. Isusove riječi jasno zbere tko je, odražavaju njegovu samosvijest te odakle dolazi. S one strane zbiljnosti, iz transcendencije.

Iz Isusovih riječi izbija ozbiljnost, strogost kojom smo potreseni, ali istodobno postajemo svjesni nepremostive razlike koja dijeli njega od nas: Tko je on, odakle dolazi, te dubina jaza koji dijeli nas ljude od njegova božanskoga iskona. Toga je morala biti svjesna i Majka Marija. Pa onaj trenutak koji odražava najintimniji, najprisniji odnos između majke i djeteta, čin dojenja na majčini grudima, koristi Isus da istakne, kako je veće blaženstvo ovdje na svijetu činiti, vršiti volju Božju, čuvati Božju riječ, nego

se hraniti majčini mlijekom.

Završni prizor: Isus visi raspet na križu. Smrt je blizu se kraj. Majka stoji pod križem. Vezana je s njime cijelim svojim bićem, bol joj razdire srce, mač probada dušu. Dijete, Sin je u agoniji, razapet je, a Majka čeka oprostajnu riječ od Sina. Obrača joj se Isus imajući Ivana u zreniku. „Ženo, evo ti sina!“, a Ljubljenom učeniku: „Evo ti majke!“ Riječ je to koja zbunjuje. Zacijelo je Marija spoznala značenje te riječi. „Evo ti sina“. Kao da je Isus htio reći: Oprosti se sa mnom, umirem za sve vas. Isus je svjestan trenutka koji slijedi, do kraja svjestan „časa“ koji je (na)došao. Strašan trenutak koji od njega iziskuje sve. Sam sa svojim Ocem, natovaren grijehom svijeta („Jaganjac Božji koji oduzima na križu grijeh svijeta!“). Isus je u tom trenutku zbiljski sam. Od svih napušten i ostavljen.

MARIJA JE VJEROVALA!

U svemu tome Marija ostaje uz Sina. Sve što ga je snašlo, nosila je u srcu dijelila, suosjećala, supatila. Njegov život bijaše njezin život. Čutila je to svojim bićem, srcem, ne toliko razumom. Marija je posuda Duha. Anđeo je rekao kako će Duh Sveti sići u punini i snagom Duha začeti će Dijete, Sina Božjega. Duh je sišao s visina. Marija se posvema izručila. Sve što je imala, odsada je na raspolaganju i u posjedu Duha: Srce, biće, krv, sva snaga majčinske ljubavi. Bila je stan Duha Svetoga, a Duh je s njom i u njoj rastao. Duhu je do kraja poslušna. I Božjoj volji i riječi.

Marija zapravo i nije mogla shvatiti niti razumjeti svoga Sina. Kako zapravo shvatiti misterij živoga Boga? Što je Marija mogla? Ono što možemo svi mi vjernici, kršćani. Naime, snagom Božje milosti i Duha činiti ono što možemo: **vjerovati. Marija je vjerovala!** Njezinu veličinu istaknula je njezina rođakinja Elizabeta kad je uzviknula: „Blažena ti koja povjerala!“ (Lk 1,45). To je Marijina povlastica koju moramo kao vjernici prihvatiti, u sebe asimilirati. Vjerovati poput Marije, vjerovati i kad je nemoguće, u nadi. Nada ne razočarava, reći će Pavao.

Marija nije živjela u stanju mističnih iskustava. Od nje se trajno tražilo obnavljati vjeru kako bi bila čvršća, snažnija, lišena ljudskih ili Božjih oslonaca. Imala je vjeru veću i snažniju od svih ljudi. Od Abrahama se

Marija zapravo i nije mogla shvatiti niti razumjeti svoga Sina. Kako zapravo shvatiti misterij živoga Boga? Što je Marija mogla? Ono što možemo svi mi vjernici, kršćani. Naime, snagom Božje milosti i Duha činiti ono što možemo: vjerovati.

tražilo nemoguće, žrtvovati svoga sina. Abraham je Bogu povjervovao i to mu se uračunalo u pravednost. Bijaše to grozna kušnja vjere. Od Marije se tražilo više nego od Abrahama. Sveto, Sin Božji rodio se iz njezina krila; ona ga je došla i odgojila, odrastao je u njezinoj nazočnosti. Otišao je od nje, Sveti, koji ima iskon u vječnosti. Nije mogla sa Sinom raspolagati. Vratila ga je Ocu.

URONIMO SVOJE MISLI U MARIJINE

Marija nije tražila povlastice što ga je rodila, hranila, promatrala u njegovoj bespomoćnosti na križu. Majke su nerijetko u kušnji tražiti od svoje djece da trajno ostanu majke, ne dajući djeci mogućnost za odrastanje. Žele ih uvijek u svome naručju, pa i kad odrastu, žele ih u svojim rukama, čineći od njih trajno ovisnu djecu. Ne, ona je pustila svoga Sina da ide svojim putem, slijedi svoje poslanje koje mu je Otac namijenio. Sve što je Marija vjerovala, trebalo se i ispuniti. *Neka se vrši Očeva volja!* Marija je išla (us)trajno putem vjere, slijedila je Sina na njegovu poslanju, u nedokučivosti i neistraživosti putova svoga Sina. To je nemjeriva kvaliteta njezine veličine.

Svaki korak koji je Marija činila slijedeći svoga Sina u njegovu božanskom poslanju učinila je ne u razumijevanju onoga što je činio, nego u vjeri. Tek joj je na Duhove postalo jasno, kad se Duh spustio i zahvatio nju i apostole. Tada je u potpunosti razumjela sve one događaje koje je u vjeri pohranjivala u svome srcu.

Apokrifni, nesvetopisamski spisi, prepuni su legenda i čudesnih zgoda isprepletenih oko Marijina i Isusova života. Sve to zapravo je nebitno. Ovo je daleko dublje, Marija je daleko snažnije na ovaj način uključena u djelo spasenja i otkupljenja od svih tih pobožnih legenda. One nas mogu razgaliti, razveseliti u dražesnim prizorima i slikama, ali se ne može od njih živjeti.

Ono što se od nas traži jest hrvanje u vjeri s Bogom, kao nekoć Abraham, kao Jakov, kao proroci. Hrvati se s onim što nam se u svijetu i životu ispriječuje na životnom putu vjere. Vjera ne trpi legende ni pobožne priče. Napose ne danas. Treba nam čvrsto uporište, ono što je imala Marija u svome životu.

Isprepletimo li svoj život sa životom Majke Božje kakav nam nudi Novi zavjet, naš će vjerski, kršćanski život imati bit, sadržaj, srčiko. Marija je cijeloga svoga života obuhvaćala, grlila Gospodina svim svojim bićem, srcem. U životu i smrti. Ona ga je do kraja iskusila u svome životu, Božjega Sina koji se spustio iz vječnosti snagom Duha u njezino krilo. Iskusila je kako se Sin udaljava, ide svojim putem, za svojim poslanjem. Sin nadržava Majku, Marija osjeća kako joj mač boli probada srce i dušu, ali je Majka trajno rasla u vjeri. Obujmljivala ga je cijeloga života, do kraja – do križa, do trenutka kad joj je predao Ivana za sina, a on otišao k Ocu. Onaj tko je bio u njezinu društvu pod križem odsada je njezin sin. U Ivanu je svatko od nas Marijino dijete, Marijin sin. Isus je znao što čini kad je to učinio s križa. Marija je bila ondje. Na Golgoti, na vrhu brda. U nazočnosti Boga i čovjeka. Rastala se od njega kad je izdahnuo. Do kraja je dijelila Isusovu patnju, muku, bol, križ. Stajala je s njime u vjeri: To nije kraj. Da, Marijo, zaista si blažena što si povjerala Gospodinu! Marijo, daj izmoli nam svoju vjeru!

Fra Tomislav Pervan

Moje svjedočanstvo

NA IZVORU MEĐUGORJA

Dr. fra Tomislav Pervan je znalac o duši – ustrajni ispovjednik, autor okrijepljujuće i lijepe riječi, vlasnik iznimnih pisanih dometa – jako bremenitih smislom, ohrabrenjem i porukom. On svakim slovom veliča, poput Marije, Isusa Krista – našega Gospodina. Fra Tomislav je već legenda – ucrtan je u zemljovid naše kulture i duhovnosti – a ova knjiga je sigurno jedna od onih koje nakon čitanja ne ćete zaboraviti.

Knjigu možete naći u Suvenirmici Informativnog centra MIR Međugorje.

U korizmenom vremenu na osobit način promišljamo o križnome putu hodeći od jedne do druge postaje. Stara je to pučka pobožnost koju su franjevci na našim prostorima ukorijenili. Put križa je prigoda da pokušamo razumjeti vlastiti životni put, naš hod s Bogom i uz Boga.

Što tražimo na križnome putu? Je li patnja uistinu toliko velika da je ni sam Isus nije mogao podnijeti? Što nam to pokazuje za naš život? Kako bismo se mogli ili trebali ogledati na Njegovo iskustvo? Je li to otisak s kojim bi se trebali suobličiti tragovi koje bismo u vlastitoj slabosti trebali prepoznavati? Imamo li snage promatrati patnju bližnjih, hodati uz njih i biti im potpora, ali da pritom ne izgubimo uskrсну nadu? Imamo li snage svoje životne križeve prikazati Bogu i moliti ga da nam da snage kako bismo ih mogli hrabro nositi do kraja?

FRA ZVONKO
BENKOVIĆ

TKO ĆE TI POMOĆI DA IZDRŽIŠ DO KRAJA?

Dan je bio prohladan, ali ugodan za penjanje na Križevac. Nadao sam se da ne će biti previše ljudi jer mi je bila potrebna tišina. Na samom početku susreo sam skupinu koja je započinjala križni put. Iako sam želio biti sam, ipak sam im se priključio jer su me na to potakla pitanja koja sam čuo. Naime, duhovnik je na samom početku, umjesto uvodne molitve, postavio nekoliko pitanja:

„Zašto si se uputio na križni put? Tko je krenuo s tobom, ali je u zadnji tren odustao? Jesi li zbog toga bio ljut i prigovarao sve do sada? Koga ćeš ponijeti sa sobom na vrh Križevca? Za koga ćeš danas moliti? Jesi li poveo nekoga tko će ti pomoći izdržati do kraja? Što ako odustaneš? Jesi li spreman za još jedan susret s patnjom i neizmjernom ljubavlju Bogočovjeka?“

Mnoštvo pitanja nagomilalo se na samom početku. Put do prve postaje bio je prekratak da bih odgovorio na sva, ali me je potaknuo da promislím o vlastitog nakani i razlogu zašto sam krenuo. Želio sam biti sam, a na samom početku zagolicalo me pitanje: Jesam li poveo nekoga tko će mi pomoći da izdržim do kraja? U vlastitim traženjima kao da sam zaboravio na glavnog sugovornika, samoga Boga.

ONI KOJI OSUĐUJU

Do prve postaje došli smo brzo, a onda je duhovnik rekao: „Dobro promotrite koji su sve likovi prisutni na ovoj postaji. Možete li im vidjeti oči? Što u njima vidite? Ima li u njihovim očima bijesa i osude ili su bespomoćni i tužni? Osuđuješ li ti druge? Jesi li se ikada zapitao zašto je Isus osuđen na smrt?“

Kao mali nikako nisam mogao razumjeti zašto je Bog morao umrijeti na križu? Smetala mi je bešćutnost svjetine i njihovo promatranje Kristove patnje. Pitao sam se je li od Isusova slavnoga ulaska u Jeruzalem do njegovog raspeća na križ bila prisutna ista skupina ljudi? Ako je, kako su ga onda na trenutak mogli doživjeti kao obećanog Mesiju, pjevati mu hvalospjeve i svečano ga dočekati na ulazu u Jeruzalem, a za par dana osuditi na smrt? Je li ih netko na to nagovorio? Kako su na to mogli pristati ako su vidjeli i čuli koliko je dobra dotad učinio? Što im je smetalo? Bili su mi neshvatljivi teški udarci, bičevanje i patnja. Pitao sam se zašto je patnja morala biti tolika jer ako su ljudi bili tako okrutni prema Bogu, što su spremni učiniti malenom čovjeku?

Onda sam shvatio da su to učinili jer su bili ljubomorni što sami nisu bili njegovi učenici, što ga nisu mogli svakodnevno promatrati i slušati njegove riječi. Sigurno im je smetalo što ga nisu mogli imati samo za sebe, a nisu shvatili da je on tu bio samo za druge. Jer na to smo, kao djeca, i sami bili spremi. Često bi nam smetalo kad je netko bio bolji od nas, dobio novu igračku ili došao s nekog putovanja. Neki su se tomu stvarno radovali, dok su drugi tražili načina kako da prestane priča o tome. Mislio sam da ta ljubomora s godinama prođe, da je ona poput dječjih bolesti koje se prebole, postaneš imun na njih i ideš dalje, ali očito da nije tako.

Zašto je Isus nosio križ? Možda zato jer je to bila uobičajena praksa za prijestupnike toga vremena, što je bio krivo osuđen, da bi pokazao ljubav unatoč nepravdi ili jer nije bilo drugoga načina da shvatimo veličinu njegove žrtve. Hoćeš li imati snage pogledati ga u oči u trenutku kada mu budu na leđa stavljali križ?

PRVI PAD

Na ovoj postaji svi su zašutjeli. Kao da su nas svjež zrak i izglacano kamenje još više potaknuli na promišljanje o Kristovoj patnji. Nakon nekoliko minuta duhovnik je nastavio:

„Koliko je tvoj križ težak? Uspoređuješ li ga često s tuđim križevima? Jesi li zbog toga sve više ogorčen, zlovoljan i srdit? Je li ti težak sam križ ili si postao teret samome sebi? Jesi li došao u Međugorje da olakšaš svoje muke, stanjiš gredu koju nosiš ili si došao moliti za snagu i ustrajnost do kraja? Možeš li razumjeti Isusov pad? Možda te to može utješiti kada vidiš da je i njemu bio težak križ, jer nije bio navikao nositi teret pa ga je odmah na početku slomio. Sigurno je i Isusu trebalo vremena da se privikne na osudu, tešku gredu koju je nosio, ali je nastavio dalje. Ni ti se ne boj padova, nego odustajanja!“

SUSRET S MAJKOM

Dalje su se postaje redale jedna za drugom. Iznenadila su me pitanja, ali i pokušaji da otkrijem smisao vlastitoga životnoga puta. Bez dodatnog uvoda duhovnik je nastavio:

„Susreti su lijepi jer oplemenjuju, ali neke pamtimo do kraja života. Susreti s majkom su uvijek posebni i emotivni, osobito kada ih se prisjećamo kada majki više nema.“

Možeš li zamisliti trenutak kada Bogorodica promatra patnju vlastitoga djeteta, a ništa nije mogla promijeniti? Bila je nemoćna. Dijete joj je patilo više nego što je ikada i sama doživjela. Sve bi dala da ga je mogla zamijeniti. Gleda ga je i nije mu mogla pomoći. Bol kao da je otupila sve osjećaje. Suze su presušile. Na koncu ostalo joj je samo predanje i vapaj da Bog bude milostiv.

Imaš li ti snage prepustiti svoju bol da je Krist otkupi? Možeš li oprostiti za boli koje su ti drugi nanijeli, kojima si ranjavao i ranjavaš svoje bližnje? Imaš li snage, poput Isusa, obrisati suze uplakanog Majci i reći da će sve biti dobro, iako znaš da ne će? Može li Bog biti dionik vašeg susreta? Hoćeš li imati snage susresti se s Kraljicom Mira i moliti je za pomoć i snagu za ustrajnost u dobru i vlastito obraćenje?“

STRANAC

Jesi li se ikada pitao koliko je bilo stranaca na tvome životnom putu? Koliko si puta i sam odbio slučajnoga prolaznika da ti pomogne čekajući da dođe netko od tvojih bližnji, a oni nikada nisu došli? Koliko slučajnih stranaca imaš za najbolje prijatelje?

Možda ni Šimun nije mislio da je dovoljno jak i da je sposoban pomoći Isusu, ali je čuo glas u nutrini. Bio je pozvan. Učinio je djelo milosrđa koje možda nije ni namjeravao učiniti, ali po svome djelu postao je poznat.

Molio bih te da ne propustiš prigodu koja ti se pruža. Ne zaboravi biti Šimun u svojoj obitelji, krugu prijatelja, školi, na radnome mjestu ili ulici. Mnogima je potrebna pomoć. Hoćeš li biti spreman prvi pružiti ruku nemoćnima i podijeliti njihov teret, a da za to ne dobiješ nikakvu naknadu? Možda će i tebi danas biti potreban Šimu Cirenac. Stoga, ne zaboravi zatražiti pomoć.

NA PUTU LJUBAVI

RUBAC UTJEHE

Veronika je bila žena nade i ljubavi. Koliko je morala imati vjere da se nije bojala razjarene gomile koja je izrugivala Nazarećanina. Zamisli samo kako je bila odvažna kad mu je pružila rubac da bi obrisao krvavo i znojno lice kako bi Isus mogao vidjeti kamo ga to svjetina vodi. Jesi li se ikada pitao što ju je privuklo? Zsigurno je to bilo lice Boga i čovjeka. Lice koje ljubi, ali koje je trpjelo. Lice je poziv da se primaknemo drugome, da ga ughostimo svojom prisutnošću, suosjećanjem, iskažemo mu poštovanje, obrišemo ga rupcem lijepe riječi i utjehe.

Jesi li spreman prepoznati otisak božanskoga lika u svojoj duši i primaknuti se ljudima s ruba društva koje je zajednica odavno odbacila? Imaš li snage pružiti rubac starcima, djeci s teškoćama u razvoju, bolesnima, zaboravljenima i onima što ništa ne traže osim da netko prepozna lik Krista patnika na njihovim licima? Moli Boga da ti podari Veronikinu upornost i ustrajnost u činjenju dobra.

DRUGI PAD

Na sedmoj postaji susreli smo se s drugim Isusovim padom. Kad život postane težak i bol iscrpi, onda tijelo počinje gubiti snagu. Križ postaje još teži, kao da je od kamena. Vlastite križeve često preopterećujemo ljutnjom, srdžbom i nepraštanjem. Bježeći od sebe, skrivamo se pred strahovima. Što više sumnjamo, to više osjećamo da nam je teret nepodnošljiviji. Jesi li se ikada zapitao boli li te pri svakom novom padu vlastita bespomoćnost ili poniženje koje sam doživljavaš ponavljajući?

Ne dopusti da te vlastiti umor i grijesi preoptereće. Ne zaboravi Isusove padove. Prepusti Gospodinu putove svoje i on će sve voditi.

TJEŠITI UPLAKANE

Žene su plakale. Imale su suosjećanja. Isus ih je tješio, premda je i sam patio. Njihove suze nisu bile samo znak ljudske nemoći, trenutne slabosti i suosjećanja, nego su bile upućene Isusu kao znak ljubavi. Suze su uvijek upućene nekome. One su žed za drugim i želja da ih netko vidi. Suze očituju da se Bog utjelovljuje u našem životu, u našim propustima i našim susretima. One nas mogu učiniti svetima nakon što smo postupili

ljudski, primijetili tuđu nemoć i suosjećali s njihovom patnjom. Brišući suze, iskazujemo poštovanjem bližnjima, a Bog ih prepoznaje i prihvaća kao molitvu. Imajte povjerenja i nemojte ih skrivati pred njim. Možda ti može biti teže nego onima što plaču, ali ne zaboravi utješiti uplakane, jer je to djelo milosrđa.

TREĆI PAD

Svaki pad je težak jer iziskuje dodatni napor da ustanemo i krenemo dalje. Na devetoj postaji duhovnik je rekao:

„Kako oprostiti nekome tko te lažno optužuje? Kako povratiti povjerenje i povjerovati u milost? Jesi li dovoljno jak da bi mogao povjerovati u ljubav koja mora umrijeti da bi živjela? Kako je mučno gledati kada padamo na istim pogriješcima, kada činimo iste grijehove zbog kojih smo se već pokajali. Kako se i sami sramimo priznati da smo ponovno zgriješili.

Možda želimo novost u životu, ali ona ne znači život bez padova i grijeha. Bez obzira koliko puta posrtali, ne zaboravite svaki put ustati i nastaviti dalje. Isus je bio sam čovjek i zato je treći put pao. U njegovoj ustrajnosti prepoznaj vlastitu snagu da kreneš dalje. Ne boj se svojih slabosti, nego oholosti, tvrdokornosti srca i ustrajnosti u grijehu.“

LJUBAV DO KRAJA

Mučno je bilo promatrati Isusovu patnju, nemilosrdno bičevanje, poniženje i izrugivanje, ali još ga je teže bilo gledati nemoćnoga pred svjetinom. Bogočovjek je bio gol. Bio je miran. U potpunosti se predao Ocu. Bio je zaogrnut nečim jačim, nečim ljepšim od odjeće. Ni bijes ni pljuvanje mase nisu ga posramili jer je ljubio do kraja.

Kada te samoga izrugaju, posrame i ogole, ne zaboravi priznati svoje slabosti i potpuno se predaj Bogu bez obzira koliko ti bilo teško. Samo istina te može otkupiti, a Bog će svojom milošću prekriti sve tvoje grijehove, krive putove kojima si hodio, propuste koje si učinio i slabosti zbog kojih se sramiš podići pogled.

RASPETA LJUBAV

Raspeli su Ljubav kako bi otkupio nas i naše grijehove. Sigurno ga je boljelo. Bilo je strašno sve to gledati. Raširio je ruke i dlanove od boli, ali i kako bi pokazao koliko nas voli. To su ruke koje su ozdravljale nemoćne, hranile gladne i vraćale u život.

Koliko često i sami priključimo na križ ruke koje nas hrane, koje su nas godinama nosile i štatile? Možeš li si to osvijestiti? Imaš li snage poljubiti ruke koje si osuđivao i po kojima si pljuvao? Čekićem na Golgoti su proboli Isusove ruke, a danas smo mi ti koji držimo čekić. Hoćeš li s njime pribijati druge na križ ili ćeš na križ pribijati svoje grijehove i slabosti?

UMRIJETI ZA DRUGE

Gotovo je. Kraj. Kad Ljubav umire na križu, to onda boli. Međutim, Isus je bio mrtav, ali to nije bio kraj.

Prisjeti se samo koliko si puta u zadnjih par mjeseci ili godina osjećao kako sam umireš? Fizički možda nijednom, ali koliko puta u duši? Koliko si puta poželio nositi križ svoga bližnjega govoreći u sebi kako je njegov puno lakši? Možda mu je uistinu Bog darovao manje muke nego tebi, ali ne mora značiti da je manje patio. Prisjeti se svih trenutaka tjeskobe, odbačenosti, malodušja i samoće.

Što te je u tim trenucima najviše vrijeđalo? Jesi li se osjećao odbačenim? Možda i jesi bio, ali prisjeti se koliko si puta odbacio samoga sebe. Prihvatiti vlastitu nemoć je teško, ali je uistinu otkupljujuće. Križ je voljeti, a ne biti voljen. Znati nešto, a ne činiti to. Svjesno ustrajavati u grijehu, gušiti sebe i druge. Vidjeti vlastite pogriješke, a ne htjeti biti bolji i drukčiji.

Uistinu, nije lako biti kršćanin. Isusov put je težak. On zahtijeva uzeti križ ljubeći Boga i bližnje, stavljajući sebe u drugi plan. Čak ide do krajnjih granica da traži od nas da položimo život za druge vjerujući u nadu uskrsnoga jutra.

GUBITAK VOLJENOG

Zamisli samo kako je teško vidjeti Majku kako plače nad mrtvim tijelom djeteta koje je u svojoj utrobi nosila. Smrt boli, a nemoć još više.

Gotovo je, Bog je mrtav – pomislili su rimski vojnici i židovski svećenici. Napokon je došao kraj svemu. Ušutkali su Ljubav u ime zakona. Zaustavili su Isusovo djelo ljubavi u ime drugih. Bičevali su ga u ime zakona. Raspeli su ga jer je tako bilo propisano. Unatoč svemu, nisu razumjeli logiku Božje ljubavi. Ljubav je nepobjediva. Kada se činilo da je zauvijek umaknula polaganjem mrtvoga Isusova tijela u grobu, progovorila je glasnije i snažnije nego ikada. Krist je uskrsnuo od mrtvih i pokazao da smrt nije kraj, nego početak novoga života.

Hoćeš li imati snage živjeti darovanu milost ili ćeš se zaustaviti na nekoj od postaja križnoga puta?

POVRATAK S KRIŽEVCA

Spuštajući se s Križevca, imao sam vremena promisliti o svemu što sam čuo. Premda je put križa završio, ali za mene, a nadam se i za Vas, ovo bi mogao biti jedan novi početak. Hodajući za Isusovim križem i sami ste mogli preispitati svoju vjeru i zaviriti u svoje srce. Nadam se da ste pustili Boga unutra i dopustili mu da upali svjetlo nade i utjehe. Na Vama je hoćete li ga u ove korizmene dane ugaziti ili rasplamsati. Ukoliko poželiš nakon ovoga susreta krenuti novim putem, unatoč vlastitoj slabosti, ovo ti je prava prigoda.

Ne zaboravi da Bog bira obične ljude i čini ih neobičnima, svetima.

FRA GORAN AZINOVIĆ

POČELA JE KORIZMA. Vrijeme je to pokore i unutarnje obnove kao sveobuhvatne pripreve za Uskrs. Crkva nas poziva da očistimo svoju dušu kako bismo bili spremni na

tivno sudjelovanje u raznim pobožnostima. Svi ovi oblici pobožnosti istinski su potrebni svakom vjerniku jer ga tješnje povezuju s osobom Isusa Krista.

Ipak, nekako smo, u ovom vremenu pripreve, ponajviše predani pobožnosti puta križa. Osobito je u ovim našim krajevima ovaj oblik pučke pobožnosti kojom štuujemo muku Kristovu osobito značajan. Kako je zapisano: „S pomoću te pobožnosti vjernici ponovno idu tragom posljednjega zemaljskoga Isusova puta, uranjajući posebnim osjećajem u otajstvo njegova otkupiteljskog čina. Gledajući svetopisamski tekst, temelji za tu pobožnost mogu se pronaći u evanđeoskim izvješćima koja prate posljednje Isusove trenutke od Getsemanskoga vrta preko Kalvarije do ukopa.“

poruke, stoji po strani *zastarta križem*.“ Pavlu je snažno stalo do toga „da se ne obeskrjepi križ Kristov“ (1 Kor 1,17). Zato Pavao u Poslanici Filipljanima vapije: „Braćo! Nasljedovatelji moji budite i promatrajte one koji žive po uzoru koji imate u nama. Jer često sam vam govorio, a sada i plačući govorim: mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova.“ Ovo korizmeno vrijeme povlašteno je vrijeme svima nama.

Netko je nadahnuto zapisao: „Križni put je trag Duha Svetoga, koji je

Foto: arhiv župe Međugorje

Bijeli križ

susret s Uskrslim. Kod proroka Joela čitamo: „Ali i sada još govori Gospod, svim srcem obratite se k meni posteći, plačući i tugujući. Razderite srca svoja, a ne haljine svoje! Obratite se Gospodu, Bogu svojemu, jer je on milostiv i milosrdan, dugotrpan i bogat milosrdem i požali nesreću.“ Crkva od nas traži da se obratimo, to je srž evanđelja, jer Isus je propovijedao evanđelje Božje upravo tim riječima: „Ispunilo se vrijeme, približilo se krajevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju.“

Pozvani smo dakle, ne samo povjerovati već i živjeti evanđelje. Crkva nama vjernicima u korizmenom vremenu nudi pregršt pobožnosti i duhovnosti kako bi se što vjerodostojnije pripravili za najveći kršćanski blagdan. Sakramenti su na prvom mjestu, ali se uz njih naglasak stavlja i na post, pokoru, djela milosrđa, čitanje svetog Pisma, povlačenje u tišinu i osamu te na ak-

Svjedoci privrženosti puka toj pobožnosti svakako su mnoštva križnih putova u crkvama, svetištima, na otvorenome, na brežuljcima i uz putove, čim se tim mjestima daje posebna sugestivna snaga. Svakako jedno od tih posebnih mjesta u Međugorju jest križni put na *Križevcu*. Križevac je bio i nezaobilazno mjesto u duhovnome životu fra Slavka Barbarića, ali i na poseban način svakom hodočašniku. Hodočašće zapravo i znači – koračati prema križu.

Visoko podignuti križ na Križevcu ima svoju posebnu važnost za život svih župljana, jer svatko od nas barem jednom u danu podigne pogled prema križu kao znaku našeg Otkupljenja, ali i ljubavi, nade i ufanja. Križ nas tako trajno podsjeća tko smo i komu pripadamo.

Kristov križ je i za svetog Pavla bio od iznimne važnosti. Pavao ne želi ni o čemu drugom čuti nego samo o *raspetome Isusu*. Tomas Halik navodi kako: „Pavao ne poznaje ili barem ne spominje Isusa u jasicama ili u Hramu, ni Isusa u pustinji ili na gori Taboru, Isusa koji je propovijedao i liječio; ne poznaje također Isusa koji je u Kani umnožio vino i blizu Kafarnauma kruhove, koji je u vrtu na Maslinskoj gori molio ili koji je hodao po vodi. U misaonom obzoru sv. Pavla dominira križ u tolikoj mjeri da nekada čak izgleda da i sama vijest o uskrsnuću, koju se sigurno može nazvati jezgrom uskrsne

vodio Isusa i u najtežim trenucima prema Kalvariji“. Prateći Njegove tragove, na putu muke kojim je prošao, stavljaajući svoje noge u već načinjene tragove, postajemo suobličeni njegovoj patnji. Koliko li je samo na Križevcu znakova takva nasljedovanja. Milijuni i milijuni su onih koji su golim koljenima i bosim nogama oblikovali svaki pedalj njegova kamenitog puta koji vodi na vrh, do sabirne točke svih naših suza i patnji.

Za mene je uvijek osobito dojmljivo promatrati molitve, zahvale i odluke upisane ili urezane u križ na Križevcu. Sve su se one slile u njegovoj bjelini. No, nedavno, uspevši se na Križevac, ugledah križ potpuno bijel. Bijaše svježe obojen. No, zasigurno ne zadugo jer netko će ubrzo u Njega upisati novu molitvu, zahvalu ili zavjet. Ovo vrijeme korizme neka iznova u nama probudi ljubav prema križnom putu, jer na kraju toga puta uvijek nas čeka Raspeta Ljubav.

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

Posve je razumljivo što su današnji katolici vrlo zainteresirani kako se u susretu s ljudima ponaša i što im svojim primjerom i riječima poručuje prvi čovjek Crkve, papa Franjo. Katolici su uvijek s ponosom i poštovanjem usmjeravali svoj pogled prema Rimu i Petrovu nasljedniku, koji je jamac sigurnosti Crkve i čuvar njezine pravovjernosti, prema Isusovu obećanju da je „ni vrata pakla ne će nadvladati“ (Mt 16,18). U teškim vremenima kao što je današnje, kad je kršćanska vjera izložena ozbiljnim kušnjama s različitih strana, vjernici su posebno upućeni na njegovu utjehu, podršku i ohrabrenje.

Televizija kao najmoćniji i najutjecajniji medij iz dana u dan im velikodušno izlazi USUSRET posredujući slikom njegovu blizinu, bez obzira kako daleko se nalazio i gdje boravio. Posredstvom svojih kamera ona prati svaki njegov korak i isti čas o tome izvješćuje svjetsku javnost. Htio ne htio, svaki vjernik katolik će temeljem onoga što na televiziji vidi i čuje polako stvoriti svoju vlastitu sliku o Papi. Tako svetoga papu Ivana Pavla II. vjernici najčešće pamte kao neumornog putnika u službi navještaja Radosne vijesti, koji je tješio, hrabrio i ulijevao nadu ljudima diljem svijeta. Njegov nasljednik Benedikt XVI. nije tako često putovao, već je vjernike duhovno krijepio svojim nadahnutim katehezama i dubokoumnim spisima, što je mnogima bila svakodnevna duhovna hrana, za koju su mu bili duboko zahvalni.

Što reći za papu Franju? Ne putuje često kao Ivan Pavao II., ne drži kateheze niti piše knjige u stilu Benedikta XVI. Franjo se vjernicima najčešće obraća u svojim kratkim i jezgrovitim homilijama na jutarnjoj euharistiji u kapeli Doma sv. Marte, gdje i stanuje zajedno s brojnim članovima Kurije, s kojima svako jutro slavi euharistiju. Rado komunicira s predstavnicima medija u različitim prigodama, i to u vrlo opuštenoj atmosferi kao da je jedan od njih,

Kako papa Franjo
o(bes)hrabruje vjernike?

PAPA KOJI IZNENAĐUJE I ZBUNJUJE

Da bi se došlo do potpune istine o tome što Papa u nekoj zgodi želi poručiti, potrebno je poći malo dublje iza tih izjava i posebno se zapitati, što je odlučujuće u životu toga čovjeka, kao vjernika, svećenika, biskupa i naposljetku kao 266. Petrova nasljednika na čelu Crkve.

zaboravljajući katkada da bi morao više paziti na rječnik i razinu govora, jer kao Papa on nikada ne može biti privatna osoba. Što god kaže i u najopuštenijem ćaskanju s novinarima ili vjernicima, pamti se i dalje prenosi kao Papina riječ.

A najgore je kad novinari za svoje potrebe iz konteksta istrgnu neku njegovu riječ i uzmu je apsolutno, samu za sebe. Tada znade doći do neugodnih nesporazuma koji izazivaju čuđenje, zbuđenost, a kod nekih čak i zgražanje. Ima katolika koji idu tako daleko da papu Franju zbog toga proglašavaju opasnim po pravovjerje u Crkvi, ne libeći se u tom kontekstu čak koristiti i riječ shizma, razdor koji bi on mogao izazvati.

PAPA KOJEGA PRATE NESPORAZUMI

Jedan od najpoznatijih nesporazuma koji ga prate vezan je uz pitanje novinara što Crkva misli o homoseksualcima, o kojima su mišljenja javnosti podijeljena. Njegov odgovor je glasio: „Tko sam ja da sudim nekom homoseksualcu koji traži Boga!“ Većina medija prenijela je samo prvi dio njegova odgovora, bez onog dodatka „koji traži Boga“ i tako izazvala revolt neupućenih vjernika koji su Papu optužili da razvodnjava katoličko moralno učenje. A on ga je tom izjavom zapravo štitio, i to u dvostrukom smislu: prvo, pošao je od istine da ni kršćani nisu savršeni i sveti, već grješnici koji su tek na putu promjene i posvećenja života; drugo, štitio je širinu evanđelja po kojemu je svakom grješniku zajamčeno Božje milosrđe, ako ga traži. To samo potvrđuje staru i dobro poznatu istinu kako je opasno bilo koju riječ istrgnuti iz konteksta u kojemu je izgovorena i uzeti je apsolutno.

S druge strane, simpatično je vidjeti da papa Franjo ne misli kako uvijek i u svemu mora imati pravo, da ne može pogriješiti. On znade priznati i vlastitu pogriješku i ispričati se, ako mu se pogreška doista potkrala. Svjež je primjer s njegova nedavnog posjeta Čileu. Na povratku u Rim, za vrijeme leta u zrakoplovu je uobičajeno razgovarao s novinarima koji su mu postavljali različita pitanja. Jednog od njih je zanimalo zašto nije pozvao na odgovornost jednog čileanskog biskupa koji je znao da je jedan njegov svećenik umiješan u slučaj pedofilije, a nije odlučno reagirao i kaznio tog svećenika.

Franjo je na temelju informacija kojima je dotad raspolagao odgovorio prilično osorno i uzeo biskupa u zaštitu, naglasivši kako slučaj nije dokazan. Kad ga je jedan od nazočnih kardinala suočio s pravom istinom, isti čas je izrazio žaljenje zbog svoje izjave kojom je – kako je sam naglasio – uvrijedio žrtvu, pa se iskreno ispričao.

Slično je iz šireg konteksta istrgnuta i njegova izjava o „Gospji poštarici“, koju su neki odmah primijenili na Međugorje, iako je izgovorena u kontekstu danas veoma brojnih i neprovjerenih Gospinih ukazanja i poruka, ili pak ona o brzom razmnožavanju „poput zečeva“, što je izrekao u kontekstu govora o obitelji. No budući da je sličnih nesporazuma bilo više, u međuvremenu je u jednom dijelu crkvene javnosti stvorena slika Pape pred kojom su i neki dobronamjerni vjernici u najmanju ruku zbunjeni. Umjesto da kao Petrov nasljednik prema Isusovoj riječi učvrsti i ohrabri vjernike (usp. Lk 22,32), papa Franjo kao da ih svojim izjavama obeshrabruje, čini nesigurnima. Taj problem je naznačen u onako neobičnom naslovu našega članka, u kojemu želimo na sve to baciti više svjetla i pokušati odgovoriti, je li Papino ponašanje i njegov govor za vjernike ohrabrujući ili možda obeshrabrujući.

Da bi se došlo do potpune istine o tome što Papa u nekoj zgodi želi poručiti, potrebno je poći malo dublje iza tih izjava i posebno se zapitati, što je odlučujuće u životu toga čovjeka, kao vjernika, svećenika, biskupa i naposljetku kao 266. Petrova nasljednika na čelu Crkve. Što Franjo svojim životom i učenjem želi ostvariti u Crkvi, koja mu je povjerena da je vodi u vremenu velikih izazova, u suživotu s drugim kršćanskim crkvama s kojima je potrebno zajedno raditi oko uspostavljanja punog jedinstva, u susretu s različitim svjetskim religijama s kojima je također potrebno njegovati dijalog međusobnog razumijevanja i prihvaćanja u različitostima, u odnosu prema suvremenom globaliziranom svijetu u kojemu dominira relativizam duhovnih i moralnih vrijednosti, a kojemu je Crkva i danas poslana navijestiti Radosnu vijest spasenja? Sve to iziskuje puno mudrosti i hrabrosti u govoru i djelovanju, uz uvijek prisutnu opasnost od mogućega nesporazuma.

RAZLOZI PISANJA OVIH REDAKA

Ove retke odlučio sam pisati potaknut ne nekim svojim osobnim, već pastoralnim razlozima koji proizlaze iz moga svećeničkog djelovanja s vjernicima, posebice u ulozu ispovjednika, koji se svakodnevno susreće s poteškoćama i pitanjima tih vjernika. Mogu mirne duše reći da osobno nemam nikakvih teoloških poteškoća s papom Franjom. Naprotiv, meni je od prvoga časa simpatičan i drag. Promatrajući njegov jednostavan stil života i slušajući njegove jasne riječi upućene i vjernicima i nevjernicima, stekao sam dojam da želi bolju, duhom evanđelja nadahnutiju Crkvu koja će ponovno postati sol zemlji i kvasac preobrazbe ovoga svijeta. Zato se ne bojim posljedica njegova upravljanja Crkvom, već dijelim optimistična očekivanja svih onih koji misle da s njegovim pontifikatom „Crkva poprima novo lice“ (J. L. Allen, američki vatikanolog).

Dakle, razlozi moga pisanja o papi Franji na stranici našega lista posve su pastoralne naravi, proizašli iz sve češćih reakcija vjernika, pa i nekih svećenika, na to kako ovaj papa živi i na njegove poruke koje upućuje

Crkvi i svijetu. Uvijek sam u velikoj neprilici kad u ispovjedaonici čujem: „Velečasni, imam poteškoća s papom Franjom!“ Iza tih riječi kriju se poteškoće nečije savjesti koje ispovjednik treba uzeti ozbiljno. Ta osoba je nesigurna kako treba shvatiti i prihvatiti nešto što Papa od vjernika i svećenika traži ili kako se sam ponaša. Nije mi ni na kraj pameti pisati nekakvu apologiju pape Franje, jer to njemu nije potrebno, već pomoći tim vjernicima da lakše riješe svoje vlastite dvojbe ili se oslobode nekih predrasuda.

RAZLOZI NEZADOVOLJSTVA NEKIH VJERNIKA S PAPOM FRANJOM

Jedni kažu da im smeta što se papa Franjo ne drži dosadašnje prakse u nastupu i odijevanju Petrovih nasljednika, što želi biti drukčiji od svojih pređasnika. Na traženje

da imenuje nešto konkretno, dotična osoba najčešće će kazati da joj smeta što je napustio papinske odaje i živi zajedno s drugima u Domu sv. Marte, što ne nosi crvene papinske cipele, već zadržava obične građanske, što se odrekao onoga kratkog purpurnog ogrtača (tal.: *mozzetta*), koji je najčešće obrubljen hermelinom, a koji su nosili pape prije njega. Pokušavam tim ljudima objasniti kako je riječ o nebitnoj tradiciji koja u današnje vrijeme ništa ne znači, podsjećajući pritom i na Isusa koji oštro kritizira ljudske predaje, koje katkada u drugi plan potisnu Božje zapovijedi, a pismoznancima i farizejima su bile zaprjeka da čuju njegovu Radosnu vijest.

Nisam siguran da sam tim objašnjenjem nešto uspio, jer ima tako naglašenih tradicionalista, koji načelno ne prihvaćaju nikakve promjene, koji misle da sve mora ostati kako je bilo. Sjetim se pritom duhovite primjedbe poznatog njemačkog duhovnog pisca kojom želi ukazati na bit problema kad kaže: „Upitajte stotinu katolika, što je najvažnije u životu vjernika, svi će odgovoriti: sveta misa. Upitajte ih dalje, koji je najvažniji dio svete mise, svi će točno odgovoriti: pretvorba. Recite tim istim katolicima da je u Crkvi najvažnija pretvorba u smislu promjene svega okoštalog i beživotnog, mnogi će reći: Ne, neka

ostane sve po starom!“ (K. Marti) Papa Franjo očito ne želi da sve ostane po starom, ako su u pitanju običaji i tradicije koji sa stvarnim životom nemaju nikakve veze, već štoviše taj život sputavaju.

Nekima pogotovo smeta njegov oštar govor kada kori ponašanje svećenika, biskupa i kardinala. Takvi mu predbacuju da je puno blaži u obraćanju nevjernicima, koje je uvijek spreman razumjeti i opravdati, nego li prema vjernicima koje rado kritizira. Znaju mu predbacivati da je prema nevjernicima milosrdan i blag, a prema svojim u Crkvi oštar i nemilosrdan, što dovodi u pitanje od njega tako naglašavano milosrđe. Što reći na to? Posve je očito da ovaj papa ne zna govoriti diplomatski, uvijeno i slatkorječivo, već proročki izravno, otvoreno, pa katkada i vrlo oštro, ako je riječ o negativnim pojavama u

Crkvi koje su suprotne njezinoj biti i njezinu poslanju u svijetu.

A što se tiče pogleda na crkvenu stvarnost, njega nije moguće svrstati u danas ustaljene kategorije i klišeje: tradicionalist-naprednjak; konzervativac-liberalac; desničar-ljevičar. On je na prvome mjestu čovjek Božji koji druge želi voditi Bogu. Njegov životopisac koji ga dobro poznaje kaže za nj: „Uvijek me pogađala Bergogliova dubina vjerničkog pogleda, njegova poniznost, riječi koje su sposobne prodrijeti u ljudska srca i navesti ih da uoče zagrljaj Božjega milosrđa.“ (Andrea Tornielli) Papa Franjo je i svojom pojavom i svojim govorom sličan starozavjetnim prorocima koji nikoga ne štede, pa su baš zbog toga trajno nailazili na otpor i odbacivanje. Oštar proročki govor nije bio stran ni Ivanu Krstitelju i Isusu. No o tome će kasnije biti opširnije govora.

RAZLOZI SU U STVARNOM STANJU SAME CRKVE

Čini mi se da postoji još barem jedan opravdan razlog zašto je papa Franjo oštriji u obraćanju osobama u Crkvi nego onima vani. On se ne miri s anemičnom Crkvom koja kao da je zaboravila svoje poslanje i bavi se najviše problemima u vlastitim redovima. Nema razumijevanja za umorne i nezainteresirane svećenike i biskupe, pa ih želi razdrmati i pokrenuti. S druge strane, nevjernike

želi pridobiti pa se trudi da im blago navijesti Radosnu vijest spasenja. Nije papa Franjo izazvao sadašnju duboku krizu Crkve, već je ona na djelu već više od pola stoljeća. Davno prije nego što je kardinal Jorge Mario Bergoglio postao papa Franjo, poznati njemački psihoterapeut Manfred Lütz, koji je i praktični vjernik i koji iskreno osjeća s Crkvom, usporedio je Katoličku Crkvu sa „sputanim divom“ kojemu nikako ne uspijeva osloboditi se konopaca kojima je vezan.

Posve je očito da ovaj papa ne zna govoriti diplomatski, uvijeno i slatkorječivo, već proročki izravno, otvoreno, pa katkada i vrlo oštro, ako je riječ o negativnim pojavama u Crkvi koje su suprotne njezinoj biti i njezinu poslanju u svijetu.

Svojim golemim brojem vjernika, koji premašuje milijardu, današnja Katolička Crkva doista je div, ali joj nikako ne uspijeva pokazati svoju snagu koja je u njoj blokirana, sputana. Manfred Lütz piše: „Poznajem i konzervativne i progresivne katolike. Bez obzira na sadržajnu razliku, u obje je skupine raspoloženje isto..., samo se jadikuje... Jadikuje se nad stanjem Katoličke Crkve. Te dvije struje su ozbiljno posvađene oko pitanja sadržaja vjere, ali se formalno posve slažu u analizi uzroka tako lošega stanja: za loše stanje Crkve krivi su uvijek oni drugi, naime druga struja.“ (M. Lütz, *Der blockierte Riese*, str. 14)

Zato papa Franjo ne prestaje podsjećati kler, počevši od svećenika preko biskupa do kardinala, kako su zaboravili svoje poslanje u službi evanđelja. Umjesto da sami budu njime snažno zahvaćeni i da ga uvjerljivo naviještaju ljudima kojima su poslani, njima je nerijetko više stalo do osobnog probitka i karijere, pa katkada nažalost i do materijalne koristi koja zasjenjuje onu duhovnu. Nije Franjo u tome usamljen, ali jest glasniji i oštriji od drugih. Prije više do dvadeset godina jedan njemački biskup, govoreći pred velikom skupinom svojih svećenika, pozvao ih je da se ozbiljno zapitaju, „žive li oni više od Crkve ili za Crkvu?“ (J. Wanke, biskup Erfurta) Htio ih je podsjetiti na činjenicu kako su od svoje Crkve materijalno jako dobro zbrinuti, a što joj oni uzvraćaju u duhovnom i pastoralnom smislu svoga svećeničkog poslanja?

Ugledni njemački katolički publicist Mathias von Gersdorf posve otvoreno i odlučno prozivlje njemačke biskupe za krizu Crkve u toj zemlji. Njegova je reakcija došla kratko nakon što su se ti isti biskupi na svom zasjedanju pohvalili kako je, unatoč povećanom broju istupa iz Crkve, Crkva u Njemačkoj te godine ubrala više novca od crkvenog poreza nego godinu prije. Mathias von Gersdorf kritički pita: „Koliko je novca bogata Katolička Crkva u Njemačkoj dala kako bi zaustavila negativne utjecaje televizije, interneta i drugih medija? Koje je katehetske protumjere poduzela da bi katoličko učenje bilo budno?“, posebno pritom naglasivši kako ta Crkva nažalost „nema nikakva utjecaja na stav vjernika prema braku, obitelji i seksualnom moralu“.

Na istup ovoga hrabrog katoličkog laika može se reagirati dvojako: prvo, treba biti Bogu zahvalan što u vremenu krize klera u svojoj Crkvi podiže takve mudre i odvažne laike; drugo, u isto vrijeme je žalosno da jedan kršćanski laik mora upozoravati biskupe na njihove dužnosti koje su teško zanemarili, umjesto da u njima ima siguran oslonac i poticaj za svoj osobni život i djelovanje. Papa Franjo nema razumijevanja za takve biskupe i zato je njegov rječnik katkada vrlo oštar, a stil neumoljiv. On se ne miri s takvim stanjem u Crkvi i želi ga mijenjati, i to odmah, a ne sutra.

25. MEĐUNARODNA DUHOVNA OBNOVA ZA ORGANIZATORE HODOČAŠĆA, VODITELJE CENTARA MIRA, MOLITVENIH I KARITATIVNIH SKUPINA VEZANIH ZA MEĐUGORJE

SMJERNICE ZA HODOČASNIČKU GODINU PRED NAMA

dobro jedanput godišnje napraviti jedan zajednički susret svih ovih stranih i domaćih struktura koje žive svoje poslanje rada s hodočasnicima. Taj prvi susret 1993. odvijao se u današnjoj kapelici klanjanja. Nakon toga susreti su prebačeni u Bašku Vodu, Tučepe, Neum, dakle mjesta udaljena od Međugorja jer se mislilo da će tako u osami, izolirani, sudionici više biti upućeni jedni na druge i da će se stvoriti bolja međusobna interakcija. Ali oko 2000. godine, susret se opet vratio u Međugorje jer se vidjelo da mu ipak nedostaje ona duhovna dimenzija koju Međugorje nudi sa svojim brdima, odnosno shvatilo se da je najvažnije da svi oni koji inače vode druge po „međugorskoj hodočasničkoj ruti“, jedanput na godinu prijeđu te iste putove, ali sada sami sa sobom i svojim Bogom, kako bi prvo u sebi produbili iskustvo Boga na koje onda mogu pozvati i svoje hodočasnike.

I danas je jedan od ciljeva ovih susreta ostao iznošenje teškoća koje organizatori susreću u organizaciji hodočašća ili traženje savjeta kako voditi svoje molitvene skupine, a s druge strane župa im komunicira poteškoće na koje nailazi sa strane hodočasnika i daje im smjernice za sljedeću hodočasničku godinu. Ipak se može ustvrditi da je, nakon što je fra Marinko Šakota preuzeo koordinaciju ovih susreta, sve veći značaj dobio upravo aspekt „duhovne obnove“. Tako je npr. jedan od sudionika izjavio: „Fra Marinko je dosta govorio o počecima Međugorja, o onome što Gospa traži citirajući Gospine poruke. Tako da sam ponovno doživio koliko nam je toga Gospa dala i koliko računa na sve nas. Za mene je ovo bila prava duhovna obnova.“ (Robert T.)

BROJ SUDIONIKA

Na ovogodišnjoj duhovnoj obnovi, zbog loših vremenskih uvjeta koji su vladali tih dana i našim i evropskim područjem, bio je nešto manji broj sudionika nego prošlih godina, najvjerojatnije. U prosjeku program je pratilo oko 150 sudionika iz 11 govornih područja: talijanski (30), njemački (25), slovački (9), engleski (8), španjolski (10), ruski (14), ukrajinski (17), mađarski (7), poljski (17), hrvatski (1), i francuski (9).

PROGRAM DUHOVNE OBNOVE

Svaki dan duhovne obnove započinjao je polusatnim klanjanjem Presvetom oltarskom sakramentu. Prvog dana fra Marinko je održao predavanje koje je sve prisutne pozvalo na PUT PREMA SVETOSTI – a to je naime put življenja Gospinih poruka s onom voljom, odlukom, žarom, željom kao na počecima ukazanja.

Nakon pauze, Jakov Čolo je prisutnima iznio svoje svjedočanstvo življenja Gospinih poruka, na početku svjedočenjem, a zadnjih pet godina i konkretnom pomoći najpotrebitijima i siromašnima preko udruge Marijine ruke. Maja

Foto arhiv župa Međugorje

PAULA TOMIĆ

U ponedjeljak 26. veljače registracijom sudionika i službeno je započela 25. međunarodna duhovna obnova za organizatore hodočašća, voditelje centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje, koja je trajala do 2. ožujka 2018. godine. Duhovnu obnovu koordinirao je međugorski župnik fra Marinko Šakota, a u pomoć su mu priskočili i drugi predavači; fra Danko Perutina, fra Ljubo Kurtović i talijanski katolički novinar Saverio Gaeta. Tema susreta je bila: **Živjeti od Božje**

riječi – „Tada im otvori pamet da razumiju pisma“ (Lk 24,45)

DUHOVNA OBNOVA

Za one koji već duže slijede godišnja međunarodna događanja u Međugorju, nije nepoznato da je ovo susret s kojim u Međugorju započinje nova hodočasnička godina. S ovim susretom kao da sve nastavlja tamo gdje je prije zime stalo. Zato je ovaj susret i neizmjerljivo važan jer zaokružuje dojmove, iskustva i plodove prošle godine, a donosi smjernice i postav-

lja ciljeve za godinu pred nama. Ove godine je promijenjen i naziv samog susreta, naime, do sada se govorilo o „susretu“ ili „seminaru“, a sada je službeni naziv postao „duhovna obnova“. Razlog ove promjene naziva objasnila nam je gospođa Marija Dugandžić koja u ime župnog ureda Međugorje organizira ovaj susret: „Budući da na ove susrete dolaze ljudi iz različitih krajeva svijeta, vidjeli smo da njih pomalo zbunjuje riječ „seminar“ koja je u njihovim jezicima više pojam za nekakvu edukaciju. S obzirom na

sadržaj koji se njima nudi ovdje u Međugorju, a koji krije u sebi puno više od same edukacije i informacija, odlučili smo sve međunarodne susrete koji će se nadalje odvijati u Međugorju nazvati „duhovnim obnovama.“

PRISJEĆANJE NA POČETKE

Prva duhovna obnova ovakvog tipa, zapravo seminar za organizatore hodočašća, organizirala se 1993. godine, jer se osjetila potreba povezivanja i boljeg koordiniranja svih onih koji su na neki način uključeni u rad pove-

zan s Gospinim pozivom na obraćenje. To su ljudi koji dovode hodočasnike, vode molitvene skupine koje su nastale kao plod Međugorja po cijelome svijetu, te voditelji različitih karitativnih skupina koje su nastale inspirirane Međugorjem, a s ciljem pomaganja potrebitima. Svi oni su imali svoje poteškoće, kao i lokalni župljani i svećenici koji su pokušavali izmiriti potrebe pastora župe s potrebama hodočasnika. Pokojni fra Leonard Oreč i tadašnji župnik fra Ivan Landeka zaključili su da bi bilo

Jerkić, ravnateljica Informativnog centra podnijela je izvještaj o radu Centra nakon prošlogodišnjeg susreta te potvrdila koliko su im u napretku njihova rada pomogli upravo prijedlozi i pomoć koje su dobili od voditelja centara vezanih za Međugorje. Predsjednica Društva vodiča za hodočasnike u župi Međugorje, Mojca Čarapina, predstavila je Društvo koje postoji od 1991.g. i broji više od 100 članova, različitih profesija, životnih dobi, te je naglasila kako su neki od članova i prevoditelji na ovoj duhovnoj obnovi, dok su pak neki došli kao hodočasnici u Međugorje i tu našli svoje supružnike i životno poslanje. Sudionike je pozvala na što veću suradnju radi bolje i kvalitetnije organizacije samih hodočašća i duhovne izgradnje hodočasnika. Na kraju je MARIJANA JURJIĆ podnijela izvještaj o radu Ureda za hodočasnike pri župnom uredu, a iz svjedočanstava o milosnim iskustvima ljudi koje je slušala tokom godine, sve skupa je pozvala da postanemo svjesni kako Međugorje nije samo velika milost za svakoga od nas nego i za cijeli svijet.

Popodne prvoga dana bilo je rezervirano za rad po jezičnim skupinama. Iznijeli su se neki stari, a i neki novi problemi te prijedlozi. Posebno je interesantna molba poljske jezične skupine koja je zbog velikog broja poljskih hodočasnika zatražila promjenu satnice njihove sv. mise koja je za njih u nezgodno vrijeme, u 13 sati radnim danom. Također su zamolili i izdavanje audio-knjige Gospinih poruka na svim jezicima, koja bi bila vrlo korisna jer bi se mogla puštati tijekom duge vožnje autobusima ili bi koristila slabovidnim osobama.

Drugog dana predavanja su bila iscrpna. Prvi dio je imao fra Danko Perutina koji je govorio o „slušanju Božje Riječi“, a zatim o profilu vodiča, odnosno pratitelja hodočasnika. Iza njega je Saverio Gaeta, talijanski novinar i spisatelj imao izlaganje o konkretnim dokazima u korist međugorskih ukazanja. Popodne je bila molitva križnog puta na Križevcu koju je predvodio fra Ljubo Kurtović, a koja je uz molitveni imala i jedan poseban „snježni“ ugođaj.

Navečer je uslijedio korizmeni susret na kruhu i čaju u zajedništvu sa župljanima, prije kojeg su i sudionici seminara mogli poslušati izvrsno predavanje s. Dominike Anić na temu „Kako se nositi sa stresom“.

Četvrtak je obilježilo ponovno predavanje fra Marinka, zajednički susret sa svim franjevcima koji djeluju u župi, te zajednički ručak u Majčinu selu i molitva krunice na Podbrdu. Duhovna obnova završila je u petak zadnjim susretom izmjene iskustava te svetom misom u podne.

DOJMOVI SUDIONIKA

UČITI SE GOSPINOM NAČINU SVJEDOČENJA

Dojmovi sudionika mogli bi se svesti na ono što su napisali članovi Društva vodiča iz župe na svojoj web stranici: „I naši dojmovi su kako je doista bilo lijepo biti u zajedništvu s organizatorima hodočašća, družiti se i stjecati nove spoznaje, jer svi smo u konačnici samo u službi Gospe. Ona je ta koja nas je sve pozvala i skupila iz svih krajeva svijeta kako bismo pronosili Njezine poruke mira i obraćenja.“

MILONA VON HABSBERG – DE RAMBURES, Međugorje

Fra Marinko nas preko svojih predavanja upućuje na početke ukazanja?

Znam koliko fra Marinko voli fra Slavka, taj jedan duh koji je fra Slavko imao – a to je poniznost! Sve ono što nam je kroz ove dane govorio, to vraćanje na početke, na volju, žar, odluku, želju... to je sve ono što je fra Slavko živio svaki dan. Kad je fra Slavko došao u Međugorje, on je počeo vjerovati, ali je uvijek tražio Istinu, i svaki put veću i veću. I on je imao taj žar. Nije puno govorio o sebi, ali ja sam vidjela kako je fra Slavko počeo sve više i više moliti, a kako je više molio, tako mu je srce postajalo sve veće i u srcu je imao sve više i više žara, vjere i entuzijazma za sve ono što Gospa ovdje čini.

Milona von Habsburg

Fra Marinko ima isto ovo u sebi. On želi da i mi to iskusimo: tu jednostavnost, radost, ali duboko u sebi jedno pravo obraćenje, koje mi stvarno trebamo. Puno stvari koje mi sada imamo u Međugorju nisu važne, ono što je zapravo važno jest OBRATITI SE, to je ono najvažnije.

Kako ti se čine ove duhovne vježbe, treba li nešto mijenjati?

Ne, to je ono što nam treba: klanjanje, molitva, jednostavnost, Gospine poruke... i da sve to ide unutra, odnosno da se interiorizira, a ne samo sluša kako to već ide kod nas da prihvaćamo stvari samo površno. Ovo treba postati naše „meso“, naše tijelo. Ja sama to tako jako trebam!

To je istina jer sam primijetila da ti budeš na svakoj ovoj duhovnoj obnovi već godinama!

Da, nikada mi te duhovnosti nije dosta. Jer to ti daje unutarnju slobodu da se odupreš svemu onome što ti pokušava usaditi svijet, ali ne samo da se odupreš, nego i da daješ. Da ideš u svijet, ali da ne daješ od svijeta nego da daješ nešto novo – od Boga. Onako kako Gospa daje – Gospa je način kako Isus želi da i mi djelujemo.

KRISTOF BALIS, Poljska

Ovaj seminar je za mene važan jer uvijek nešto primim. Inače već 22. godinu dolazim u Međugorje i puno sam puta bio i na ovim seminarima, izuzev prošle godine kada zbog bolesti moje žene nisam mogao doći. Budući da govorim hrvatski jezik, radim kao vodič za nekoliko turističkih agencija na Jadranu i vodim njihove goste u jednodnevni posjet u Međugorje. To radim

Kristof Balis

preko ljetne sezone, a izvan sezone organiziram i sam prava hodočašća u Međugorje iz Poljske. Istina je da ovi ljudi koji dođu na ljetovanje ne znaju puno o Međugorju, ali ja baš tu vidim priliku da im približim Gospu, njezine poruke i kako da je svjedočimo. Ovaj seminar pomaže meni da mogu bolje približiti Međugorje ljudima koji o njemu u biti ništa ne znaju – tu sam otkrio svoj poziv! Kad dođemo, jedan dan uvijek idemo moliti na brdo Ukazanja, objasnim im ukazanja i uvijek idemo na poljsku svetu misu. Na povratku u autobusu još komentiramo ono što su ljudi vidjeli ili doživjeli. Iskustva s ljudima su različita, neki traže još informacija i onda ih ja upućujem da sljedeći put dođu na pravo hodočašće u kojem će moći živjeti molitvu, večernji program, krunicu... Ili ih uputim na druga događanja koja se ovdje odvijaju kao npr. Mladifest ili drugi seminari. To je eto jedan apostolat koji sam otkrio i koji mi daje puno prostora govoriti o Gospinih 5 kamenova i načinu kako postati bolji vjernik i čovjek.

ANNA WYKA, Poljska

Ovo je inače moj treći put na ovom seminaru, a i sama već tri godine organiziram hodočašća iz Poljske. Važno mi je čuti kako župa traži od nas da organiziramo hodočašće. Također mi je vrlo važno da imam sve to snimljeno, pa kad se vratim kući ili kad se spremam za hodočašće, onda se podsjetim svega onoga što su nam sada rekli. Seminar je jako dobro organiziran i na tome vam jako puno zahvaljujem. Vrlo sam

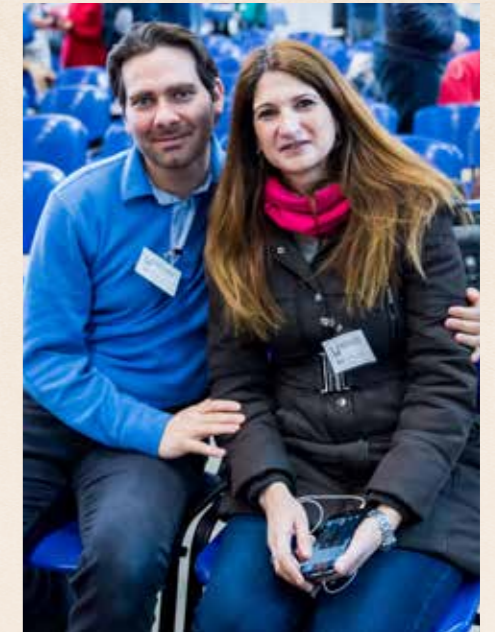
dirnuta svim predavanjima koja smo čuli i od fra Marinka i od ostalih svećenika. Mi to trebamo! Jako! Znam da je teško, jer u ovim trenucima nekako kao da su oči cijelog svijeta uperene u Međugorje i sve se prati, zato vam puno hvala na mogućnosti da smo mogli ovdje doći i čuti kako stoje stvari i s vaše točke gledišta (kao određišta hodočašća) i kako to doživljavaju i drugi organizatori ili vodiči, ali na kraju i najvažnije je to što nam Gospa kaže i što ona traži od nas.

DAMIANO PICA, Italija

Damiano se prvi put nalazi na Međunarodnoj duhovnoj obnovi za organizatore hodočašća, voditelje centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje, koja se ovih dana odvija u Međugorju. Podijelio je za naš portal svoje iskustvo: „Moram reći da sam krenuo ovamo pomalo 'sumnjičav'. Bilo zbog toga što je vremenska prognoza bila loša, bilo zbog toga što sam mislio da će mi sve ovo skupa biti dosadno. Ja sam prilično „novi hodočasnik“ ovdje u Međugorju. Prvi put sam došao u svibnju 2016. godine. I nisam nikada bio na ovom seminaru za vodiče, pa sam imao neke svoje sumnje oko programa i svega. Ali jutros kada smo započeli s klanjanjem pred Presvetim, mogu posvjedočiti kako je molitva otjerala svaki strah i „otopila“ svaki led koji se formirao u meni, a ne samo onaj led koji se nalazi po cestama. Stoga sam sada puno otvoreniji i očekujem puno lijepih stvari koje bi se mogle dogoditi ovih dana. Već je jedna lijepa stvar upoznati nove ljude, organizatore hodočašća iz Italije ali i iz drugih zemalja svijeta i mislim da će me to

Anna Wyka

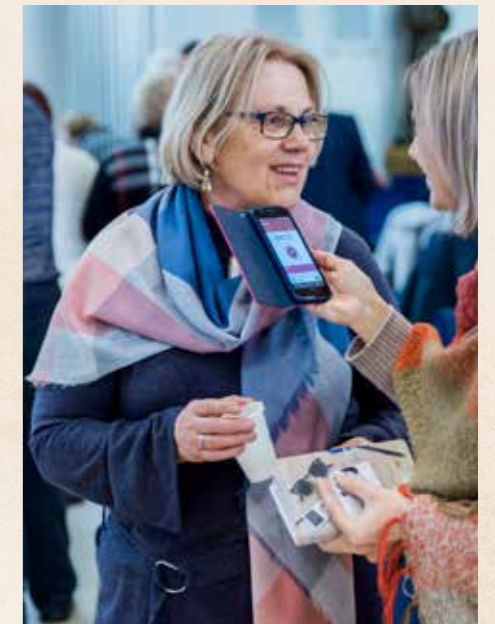

Damiano Pica

obogatiti ne samo izvana, nego prvenstveno iznutra.

ANNA SUROVIK, Poljska

Deseti sam put ovdje na seminaru. Dolazim jer želim biti bliže Gospi, Majci Božjoj. Najviše se molim njezinu srcu da me učini sposobnom nositi milosti Međugorja natrag u svoju obitelj, a isto tako i znati to donijeti hodočasnici koje vodim. Doista je velika milost moći slušati predavanja i riječi fra Marinka koji nas poziva ponovno na poslušnost Gospi i Crkvi. I vidim kako je najpotrebnije moliti se Njoj da ona promijeni naša srca.

Anna Surovik

VIII. MEĐUNARODNI KONGRES

„MARIJA KRALJICA MIRA“

FILKA MIHALJ

VEĆ OSAM GODINA ZAREDOM, POTKRAJ SIJEČNJA, U JUŽNOJ AMERICI ODRŽAVAJU SE SUSRETI ORGANIZATORA HODOČAŠĆA, VODITELJA CENTARA MIRA I MOLITVENIH SKUPINA, TE KARITATIVNIH UDRUŽENJA MARIJE KRALJICE MIRA IZ MEĐUGORJA. Na kraju tih susreta, svake godine, sudionici izglasavanjem odabiru zemlju domaćina za iduću godinu. Tako je za 2018. godinu

Argentina dobila najviše glasova pa je VIII. međunarodni kongres Iberoamerike „Marija – Kraljica Mira“ održan proteklog mjeseca u Centru Loyola u Buenos Airesu, pod zaštitom Gospe od Lujana, a sudjelovalo je 220 sudionika iz 16 zemalja: Argentine, Bolivije, Kolumbije, Kostarike, Čilea, Španjolske, SAD-a, El Salvadora, Hondurasa, Meksika, Nikaragve, Paname, Paragvaja, Urugvaja i Venecuele. Na kongresu je sudjelovalo i 30 svećenika.

Organizatora kongresa, fondaciju „Centro Medjugorje“, predstavljao je predsjednik Oriol Vives, inače dugogodišnji prijatelj Međugorja, član patronata fondacije Luis Miguel Onieva, te vlč. Francisco Verar, kao duhovni asistent. Da podsjetimo, ova fondacija se bavi isključivo širenjem Gospine poruke i međugorske duhovnosti u Latinskoj Americi i Španjolskoj.

Kongres je započeo ceremonijom predstavljanja zemalja i svetom misom koju je predvodio biskup San

Miguela, mons. Sergio Fenoy.

Tijekom ovih dana, koordinatori svih nazočnih zemalja su se sastajali s ciljem ostvarenja novih projekata koji bi proširili i poboljšali poslanske fondacije u Latinskoj Americi i Španjolskoj.

PREDAVANJA I SVJEDOČANSTVA

I ove su se kao i dosadašnjih godina na kongres odazvali najugledniji predavači Latinske Amerike.

Vlč. Francisca Verar iz Paname održao je predavanje na temu: *Duhovnost Marije Kraljice Mira, molitvene skupine i njihova apostolat.*

Vlč. Inocencio Llamas iz Venecuele održao je tri predavanja, a teme su bile: *Kraljica Mira nas uči kako pobijediti Zlogu, Zajedništvo u molitvenim skupinama te Marija nas uči kako i na koje nakane moliti.*

Dva predavanja na teme: Djevica Marija i slavljeničke molitve te

su izlaganju govorili o razvoju i važnosti molitvenih skupina za osobni duhovni rast i za obraćenje svijeta, pokorničkom karakteru međugorske duhovnosti, ekumenskom značenju riječi „MIR“ te o važnosti molitve. Sva predavanja su snimljena i objavljena na službenom portalu fondacije.

Vlč. Francisco Verar za ovu je prigodu napravio dva razgovora s međugorskim vodiocima, Vickom Mijatović i Marijom Pavlović-Lunetti, koje su svojom porukom učinile da se sudionici osjećaju kao da su u Međugorju i još bliži Presvetoj Djevici Mariji.

Na video zidu je prikazan polusatni razgovor s međugorskim župnikom, fra Marinkom Šakotom, u kojem je odgovarao na brojna pitanja od interesa za zemlje Latinske Amerike, poput: molitvenih skupina, važnosti molitve i zajedništva, međugorske duhovnosti i mnoga druga pitanja.

Taj je razgovor bio poticaj i podrška

Djevica Marija i integralno iscjeljenje osobe održao je vlč. Gustavo Jamut iz Argentine.

Vlč. Adrian Santarelli iz Argentine govorio je o *Miru u naučiteljstvu pape Franje.*

O poslanju, sadašnjosti i budućnosti fondacije „Centro Medjugorje“ govorili su g. Oriol Vives i g. Luis Miguel Onieva iz Španjolske. U svom

svim sudionicima kongresa u njihovu daljnjem širenju marijanske pobožnosti u zemljama iz kojih dolaze. Još jednom je vrijedilo svake žrtve i truda sastati se na visokim temperaturama vrućega argentinškog ljeta.

PUBLIKACIJE

Na kongresu je podijeljeno 220 knjiga Gospih poruka, 220 devetnica

Mariji Kraljici Mira, 220 knjiga trajnog klanjanja, 220 knjiga za euharistijsko klanjanje, te 220 priručnika za molitvene skupine, s ciljem širenja duhovnosti Kraljice Mira. Već treću godinu je objavljen dopunjeni „Vodič za hodočasnika“. Podijeljeno je 3 000 flajera „Ja molim za svećenika“ povodom kampanje molitve za svećenike.

ZAHVALE

U ime svih sudionika osobito zahvaljujemo koordinatorkama iz Argentine na izvrsnoj organizaciji te cijenjenom centru Loyola. To staro isusovačko sjedište, kojem je i papa Franjo dugi niz godina bio rektor, dalo nam je priliku da se i ove godine sastanemo, pod zaštitom Gospe od Lujana, koja će zasigurno i dalje blagoslivljati sve projekte koje fondacija planira u vremenu koje je pred nama.

Uoči kongresa, od 22 do 24 siječnja, u organizaciji fondacije i s ciljem formacije svećenika u Marijinoj školi ljubavi, održan je i Seminar za svećenike, na kome je sudjelovalo dvadesetak svećenika.

ČVRSTO VJERUJEM U MEĐUGORJE

U sklopu 25. međunarodne duhovne obnove za organizatore hodočašća, voditelje centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje, koja je održana u Međugorju ovih dana, jedan od gostujućih predavača bio je i poznati talijanski novinar i spisatelj Severio Gaeta. Saverio Gaeta rođen je u Napulju 1958. godine. Kao stručnjak za društvene komunikacije počeo se baviti novinarstvom radeći u napuljskom katoličkom tjedniku Nuova Stagione. Poslije je radio za dnevne listove Il Mattino i L'Osservatore Romano, kao i za mjesečnik Jesus. Glavni je urednik tjednika Famiglia Cristiana, kao i tjednika Credere, a suradnik je i na Radio Mariji. Kao autor ili suautor objavio je šezdesetak knjiga, biografija, antologija i knjiga-intervjua. Među najzapaženijim njegovim djelima možemo navesti biografiju pape Franje „Papa Franjo: Život i izazovi“, „Majka Terezija: Tajna svetosti“, „Padre Pio: Posljednji osumnjičeni“, „Vidjelica: Tajna Tre Fontane“, „Karol, svetac: Život i čudesa“ te mnoge druge. Napisao je i više knjiga o Međugorju u kojima pokušava donijeti istinitu priču Gospinih ukazanja kao i znanstvene dokaze koji potvrđuju vjerdostojnost istih. U ovom razgovoru željeli smo naše čitatelje upoznati s radom ovog iznimnog borca koji ulaže puno truda da se otajstvo Gospinih ukazanja racionalno, povijesno i znanstveno dokaže.

Foto arhiv župa Međugorje

Gospodine Saveri, o Vama znamo da ste aktivni katolik. Jeste li oduvijek bili čovjek u vjeri ili je ipak postojao jedan poseban trenutak Vašeg „obraćenja“?

Moja obitelj je oduvijek bila katolička tako da sam i ja odrastao u toj dimenziji vjere. Postojali su naravno tijekom odrastanja momenti u kojima sam se preispitivao, ali trenutke prave krize vjere nikada nisam imao. Imao sam sreće da sam u svom životu imao prilike upoznati izvanredne osobe u vjeri poput Chiare Lubich (utemeljiteljica i predsjednica svjetskog vjerskog pokreta po imenu Pokret fokolara) ili don Luigija Guissanija (utemeljitelj pokreta Zajedništvo i oslobođenje), fantastične biskupe koji su mi u određenim trenucima mogla života pomogli ustrajati u mojoj katoličkoj vjeri. Jer u određenim trenucima bio sam možda u kušnji ostaviti katoličko djelovanje, a više se posvetiti socijalnom djelovanju na terenu, više raditi na bazi volonterstva, aktivizma koji je bio vezan uz stranke na političkoj bazi, a ne toliko uz Crkvu. Ali Bogu hvala na susretima s ovim osobama od vjere koji su mi znali reći: „Ti sada slijediš katolički put, a ako nađeš nešto bolje i ljepše od toga, dođi i reci mi pa ću te i ja slijediti, ali dokle god ne nađeš nešto što je bolje od katoličke vjere zašto da ideš tamo?“ I te osobe jake u vjeri su me uvjerile da dokle god ne nađem nešto što je spasonosnije od katoličanstva, trebam ostati u svojoj katoličkoj vjeri koja je najljepša stvar koja postoji na zemlji. I u to sam uvjeren: Bog koji se utjelovio radi nas ljudi – ne postoji nigdje drugdje. I zato sam ostao!

Dakle u Vašem životu nije postojao onaj jedan trenutak gdje ste se sami u intimnosti srca susreli sa „živim Bogom“?

Mogu reći da sam više Boga susreo studirajući materiju preko koje sam uvidio kako vjera nije samo nešto apstraktno nego i nešto što se razumom može objasniti, npr. preko istraživanja i knjiga koje sam pisao o „čudima“ koja su ljudi doživjeli. Ona su mi pomogla shvatiti kako jedini onaj koji može promijeniti ona ista pravila koja je sam postavio, čineći „neobjašnjiva“ ozdravljenja jest Bog. Jedini koji preko marijanskih ukazanja ili preko mističnih objava pojedinim osobama može reći što će se dogoditi u budućnosti koju je nemoguće predviđjeti, jest Bog. Ako ne bi postojao Bog, ove stvari ne bi također mogle postojati. Da nema Boga, ne bi postojalo ni sve ovo oko nas. Ali tu se ne radi o pitanju postoji li jedan Bog, za mene je važno da je to Bog Isusa Krista. I ako je Bog, onda može promijeniti pravila prirode, onda može proreći budućnost, ali još više ako je to Bog Isusa Krista, onda se on može utjeloviti u tijelu jedne žene, Marije, koja je živjela iste stvarnosti i vas žena danas. I ona nam danas dolazi odgovoriti na naše potrebe i pitanja jer ih i ona sama poznaje, budući da ih je sama živjela, budući da poznaje život. Eto u tom smislu sam ja susreo Boga koji je više „racionalan“, a ne samo „Bog vjere“. Ispitujući ove tematike, uvjerio sam se da vjera nije samo nešto za što trebaš imati povjerenje, nego i nešto u što racionalno možeš vjerovati i na taj način konkretnim odgovorima i faktima pomoći pojasniti sumnje i pitanja koje imaju drugi ljudi.

Kako ste saznali za Međugorje i što Međugorje znači za Vas?

Međugorje sam upoznao 2003. došavši ovdje sa P. Liviom Fanzaga s Radio Marije, s kojim sam trebao napisati knjigu *Međugorje nel attesa del segno*. Rekao sam mu: „Međugorje ne poznajem! Poznajem druga marijanska ukazanja o kojima smo govorili u prvoj knjizi *La Firma di Maria*, ali Međugorje ne, i stoga ako želimo govoriti o Međugorju, pođimo zajedno. On mi je rekao kako on planira ići, ali želi ići sam i steći vlastito iskustvo. Onda sam rekao, dobro, tada piši knjigu bez mene. „Onda dođi sa mnom“ – odgovorio mi je! I tako smo došli i ostali ovdje jedan dana upoznavajući osobe važne za međugorska ukazanja. I tada sam shvatio kako su međugorska ukazanja istinita, s obzirom da su i ona na neki način „racionalna“, odnosno i ovdje postoji puno činjenica koje se mogu istražiti i racionalno objasniti. To je za mene „otkrice“ Međugorja, naknadna potvrda da se

dakle ne radi o ukazanju u koje pod svaku cijenu trebaš vjerovati, nego u kojem postoje konkretni elementi koji dopuštaju da imaš povjerenja u ovu Marijinu intervenciju tako dugu, kontinuiranu, snažnu i toliko ponavljajuću, za kojom očigledno u ovom vremenu postoji potreba. To je za mene potvrda istinitosti. Jer za mene nije Međugorje cilj. Cilj je moja župa. Ja dolazim ovdje, ovdje se susrećem, obnavljam i uvjeravam u vjerodostojnost moje katoličke vjere, ali se onda vraćam u svoju župu i tamo živim u svakodnevici to moje iskustvo vjere.

della Regina della Pace“, u izdanju Piemme iz 2006. godine. Kako to da ste se odlučili dalje produbljivati tematiku Međugorja?

Ovu sam knjigu napisao, jer je nažalost do tada nije napisao nitko drugi. Da ju je netko drugi napisao, vrlo rado bih je sam pročitao. A zatim sam napisao i drugu *L'ultima profezia. La vera storia di Medjugorje*, u kojoj sam posebno istražio prvih deset dana ukazanja – želeći odgovoriti na primjedbe i kritike sumnjivaca koje se tiču ovih prvih dana ukazanja, a za koje postoje racionalni, konkretni odgovori koji se u arhivima i izjavama sudionika onog vremena mogu pronaći. Želja mi je bila naći ispravne odgovore na pitanja koja se nekada s pravom postavljaju, budući da se često puta radi o nekoj neshvaćenoj ili nejasnoj izjavi koja se onda može tumačiti na različite

U čemu je važnost ove Vaše knjige? P. Livio podvlači dvije točke: povijesnu priču i znanstvene dokaze, a što Vi kažete na to?

Uistinu mislim kako su dva problema Međugorja: jedno je uspjeti ispričati pravu priču bez nadodavanja ili iskrivljavanja, nepreciznih pričanja koja se događaju, budući da je prošlo već puno vremena i možda se puno toga više ne sjeća ili se zaboravilo – pronaći dakle stvarne fakte, stvarne ispisane događaje onoga što se uistinu dogodilo tada, tih prvih dana. Eto, to je moj posao, zadatak kojeg sam si

do kraja definirati. Upravo je ta dužina ukazanja problem, ali nije problem da se ukazanja priznaju iako još traju. Vidimo u svijetu više takvih slučajeva kada se priznaju prvi dani ukazanja ili prve poruke, jedan dio ukazanja, a drugi se dio ostavi daljnjim istraživanjima. Tako bi za Međugorje bilo moguće priznati ih i na bazi prvih deset ukazanja jer je za njih moguće dokazati vjerodostojnost. A sve ostalo će doći kao posljedica toga. Isto tako i vidioci imaju zadatak samo svjedočiti ono što su iskusili, i tu su nepogrješivi jer čim počinju objašnjavati ili tumačiti, povećavaju rizik da upadnu u neke krive interpretacije. Onako kako je sveta Bernardica rekla: „Moj je zadatak svjedočiti ono što mi je rečeno. Objasniti sve to – ostavljam drugima.“

Zahvaljujući Vašem radu, imali ste priliku i izbliza susresti se sa svetim ocima. Znate li kakvo je mišljenje o Međugorju imao Ivan Pavao II. ili sadašnji papa Franjo?

Nakon smrti Ivana Pavla II. otkrili smo među njegovim stvarima pisma i razglednice iz Međugorja koje su mu pisali njegovi prijatelji Poljaci. A iz svjedočanstava njegovih intimnih prijatelja vidjeli smo kako je osobno bio uvjeren u vjerodostojnost međugorske stvarnosti. On je bio jedan marijanski papa obdaren i mističnim darovima, i imao je mistične razgovore, pa je sve ove stvarnosti poznavao. Ali budući da je imao ulogu pape, radije je pustio da sud o svemu donesu njegovi nasljednici.

Papa Franjo je svoje mišljenje izrazio više puta iako ne potpuno u skladu s onim što se stvarno događa ovdje u Međugorju. Nekad i u suprotnosti sa stvarnim činjenicama, kao onda kad je na putu iz Fatime izjavio da ukazanja ne mogu biti „dogovorena“, dok je istovremeno i u Lourdesu i u Fatimi. Gospa tražila dogovorene susrete s vidiocima u narednim danima ili mjesecima. Papa Franjo je također marijanski svećenik, iako je njegova duhovnost latinoamerička, malo drugačija nego naša, pa možda nije „uhvatio“ baš sve aspekte naše „evropske“ duhovnosti, odnosno ne osjeća ih svojim, ali znam da proučava zaključke Komisije Ruini, pa je sigurno jedan svoj zaključak donio, i kad bude smatrao da je prihvatljivo, on će ga objaviti. Svakako je papa Franjo papa koji je sposoban donijeti odluku, pa kad bude smatrao da je došlo vrijeme, on će sigurno imati volju i biti sposoban izreći je u javnosti.

Što je po Vama uloga Međugorja u današnjem svijetu i Crkvi?

Za mene je uloga Međugorja danas na poseban način za one osobe koje nisu do kraja shvatile ljepotu, značenje i puninu vjere u vlastitom životu. Došavši ovdje imaju priliku to otkriti. Međugorje je za mene poput BENZINSKE POSTAJE. Na benzinsku postaju se dođe, napuni se gorivo, a onda se ne parkira auto sa strane pa se nastavi pješke, nego se sjedne u auto i nastavi se voziti ulicama života. Tako je i s Međugorjem. Ovdje se dođe, napuni se vjerom, a zatim se nastavi život na onim mjestima na koja te Bog postavio u tvom životu, radnom mjestu, obitelji – tamo svjedočiti ono što si ovdje susreo. To je za mene zadatak Međugorja. Da nas podsjeti na istine naše vjere. I da nas prisjeti da je Gospa tu ne kao cilj nego kao smjerokaz prema Isusu Kristu.

Kako vidite svoj vlastiti apostolat vjernika laika koji je aktivan u Crkvi?

Kao laik katolik osjećam odgovornost laika katolika današnjice da posvjedoče svojoj subraći, koja imaju različite pozive bilo svećeničke ili redovničke, da katoličanstvo valorizira svako iskustvo te da svatko ima svoj zadatak i odgovornost u Crkvi. Nije potrebno da svećenik čini sve, a laik samo pasivno sve prima. Naprotiv, puno stvari u jednoj župi upravo laik može učiniti, podržati ili posvjedočiti, ali naravno prije toga on to mora racionalno objasniti. Laici koji dolaze ovdje u Međugorje upravo svojim životom, ali i svojim znanjem koje mogu racionalno objasniti, mogu biti pravi svjedoci i pomoć svećenicima u širenju međugorske poruke.

Priredila: Paula Tomić

Ako se tako ne živi, onda se izgubio pravi smisao Međugorja. A smisao je upravo taj – živjeti dublje stvarnost vjere koja nam se ovdje nudi, a onda se vratiti u svakodnevni život. Naviještati to svojim prijateljima.

Poznajemo knjigu koju ste napisali, „MEDJUGORJE, È TUTTO VERO, la più completa inchiesta giornalistica sui 25 anni degli eventi di Medjugorje, con le testimonianze, i referti e le prove che documentano la verità e la credibilità delle apparizioni

načine. Ili ako se Gospi pripisuju neke izjave koje ona nije nikad rekla, ili se ne iznose izjave koje je stvarno rekla. Moje pitanje je: „Ti možeš vjerovati ili ne vjerovati u Gospina ukazanja, ali ako citiraš neku njezinu riječ, onda to mora biti ona koju je ona stvarno rekla, a ne neka koju si ti izmislio ili koju si našao negdje sa strane.“ Tako su danas mnogi stavovi zauzeti na račun sasvim krivo iznesenih činjenica. Eto, na tome ja radim, da malo po malo pronalazim odgovore na različite kritike upućene na račun Gospinih ukazanja, i sve to što skupljam kanim izdati u jednoj novoj knjizi. Zasadu su ti tekstovi u formi članaka ili konferencije koju sam evo ovdje na ovim duhovnim vježbama imao kako bih dao oruđe za obranu svima da mogu odgovoriti na optužbe koje im se možda postavljaju u njihovom apostolatu širenja Gospinih poruka.

kao novinar, povjesničar i znanstvenik postavio. Druga stvar je pokazati kako ova ukazanja sa svojom karakteristikom „ponavljanja“ upravo omogućuju znanstvenicima da ih istraže. Jer sva ostala ukazanja nisu imala ovo „tačno vrijeme“ ukazanja. Iako mnogi baš to kritiziraju, baš nam to „tačno vrijeme“ ukazanja omogućuje da se znanstveno, sa instrumentima za njih pripremimo.

Vaše mišljenje o Međugorju i o vidiocima danas?

Misija Međugorja je tako dugačka i kompleksna da ju je nemoguće

fra Slavko Barbarić

Slavite misu srcem

Slavite misu srcem

Molitveni priručnik Slavite misu srcem, osim prizivanja ljudskoga srca, vodi nas i uvodi u samo srce svekolikoga kršćanskoga bogoštovlja, u svetu misu kao Isusovu nekrvnu žrtvu. Vodi nas i dovodi do najveće vrijednosti i dragocjenosti koju je Bog mogao uopće ponuditi svomu stvorenju – čovjeku. Predočava nam i suočava nas s najdivnijim i najsilnijim čudom Božje ljubavi prema čovjeku kojega Bog od iskona beskrajno ljubi.

Knjigu možete naći u Suvenirmici Informativnog centra MIR Medjugorje.

Predavanje Saveria Gaete na Međunarodnom susretu voditelja (veljača 2018.) I. dio

OSOBITOSTI KOJE KARAKTERIZIRAJU MEĐUGORJE

Ovo izlaganje namijenjeno je osobama koje dobro poznaju povijest i protagoniste međugorskih ukazanja, stoga se ne bih zadržavao na osnovnim činjenicama koje svi vi zasigurno dobro poznajete, nego bih radije odgovorio na neke od prigovora upućenih od strane kritičara tijekom svih ovih godina. No želio bih već na početku zauzeti jasan stav: nakon više godina istraživanja i produbljivanja ove tematike, osobno sam uvjeren u vjerodostojnost ovih marijanskih ukazanja, iako svjestan nekih pitanja i problematika koji su sve do danas ostali neobjašnjeni.

DVIJE RADIKALNE ALTERNATIVE

Iako se čini kao paradoksalan spoj, smatram da ovaj događaj pretpostavlja dvije radikalne alternative: Ili se radi o najvećem zasljepljenju u ljudskoj povijesti ili je to pak jedan od najznačajnijih događaja koji su se dogodili u kršćanstvu nakon Isusova uskrsnuća. Odmah ću objasniti zašto smatram da ove dvije suprotstavljene teze nisu pretjerane.

Što se tiče prigovora, ako su vidioci, u dobi između 10 i 16 godina, uspjeli varati desetke milijuna ljudi tijekom 37 godina, onda zaista zaslužuju Oscara za glumačku karijeru. Štoviše, izgledao bi bezumno njihov smion otpor prema komunističkim vlastima, koje su desetak godina progonile šestero djece, njihove susjede i mnoge fratre, budući da nitko u to vrijeme nije mogao razumom vjerovati u skori raspad režima. U slučaju da se radilo o djeci koja su bila prevarena, u dobroj vjeri, od stane nekog demonskog bića, bio bi to najbizarniji slučaj demonske lukavosti, kojom je bio sposoban zamaskirati pod lažnim vidom bezbrojnih milosti i obraćenja svoj zli plan još uvijek neshvatljivih okvira za ljudski razum.

Ako naprotiv ono što vidioci od 1981. neprestano upućuju Crkvi i svijetu ne dolazi od njih, već od Boga i Djevice, onda će se dogoditi upravo ono što je nagoviješteno prvih dana ukazanja: prvi put u povijesti marijanskih proroštava deset tajni će se objaviti tri dana prije njihova ostvarenja, dopuštajući tako bilo kome da se u njih uvjeri (slijedom toga, izvor ne može biti nitko drugi doli sveznajući Stvoritelj, onaj koji jedini pozna-

Foto arhiv župa Međugorje

je svaki aspekt budućnosti). Moglo bi se učiniti da jedna pojedinost dovodi u pitanje jednu od osobina katoličkog Boga, a to je da On sam daje dovoljno svjetla da bi se u njega vjerovalo, bez nametanja vjere kroz nepobitne dokaze o vlastitom postojanju. Ali Gospa još jednom rješava nedoumicu i jamči da ni ovaj put ljudska sloboda

ne će biti narušena, kako je istaknula 19. srpnja 1981. govoreći o trećoj tajni: „I kada budem ostavila znak kako sam vam obećala, mnogi ne će povjerovati. Popet će se na Brdo, kleknut će, ali ne će povjerovati.“

MARIJANSKA OČITOVANJA

Kako bismo dobro shvatili osobitosti koje karakteriziraju Međugorje, promotrimo prije svega sveukupnu povijest marijanskih ukazanja. Sabirući podatke iz glavne mari-

ološke literature, bilo je 2 000 poznatih ukazanja Majke Božje, od kojih polovica ima značajne karakteristike vjerodostojnosti.

Najstarije ukazanje seže u 240., kada je biskup Neocezareje u Pontu, sveti Grgur čudotvorac, primio od Djevice ohrabrenje da nastavi svoju tešku biskupsku službu. No jedna drevna tradicija pripovijeda kako se je Gospa još dva stoljeća prije toga, oko 40. godine, dok je Gospa još živjela u Palestini, bilokacijom ukazala apostolu svetom Jakovu starijem, koji je imao zadaću evangelizirati u Španjolskoj, u blizini Sarakuza, gdje se još uvijek časti Naša Gospa od Pilara.

Sva ukazanja zajedno čine jednu cjelinu poput ogromnog mozaika. Svako ukazanje ima svoje individualno i posebno značenje, što potvrđuje otprilike 200 različitih imena kojima se Gospa predstavlja, kao da želi pokazati da je u određenom povijesnom trenutku bilo potrebno da ljudi shvate razlog njezine prisutnosti: od trenutka kada se je 363. u Cezareji u Kapadociji predstavila svetom

Svako ukazanje ima svoje individualno i posebno značenje, što potvrđuje otprilike 200 različitih imena kojima se Gospa predstavlja, kao da želi pokazati da je u određenom povijesnom trenutku bilo potrebno da ljudi shvate razlog njezine prisutnosti: od trenutka kada se je 363. u Cezareji u Kapadociji predstavila svetom Baziliju Velikom kao „Moćna zagovarateljica kod mojeg Sina“, sve do Međugorja gdje se od 1981. predstavlja kao „Kraljica Mira“. U idućem broju: Problem 'tri dana'.

Baziliju Velikom kao „Moćna zagovarateljica kod mojeg Sina“, sve do Međugorja gdje se od 1981. predstavlja kao „Kraljica Mira“, u Kibehu u Africi (1981-1982) kao „Majka Riječi“ i u Civitavecchiji u blizini Rima (1995-1996) kao „Majka Ruža i Kraljica Obitelji“.

Ali tek promatrajući tu sliku u cijelosti, moguće je shvatiti cjelovitu poruku koja se čitavo vrijeme zasniva na jednom te istom trojstvu: „Obraćenje, molitva i pokora“. Zbog ustrajnosti Gospinih očitovanja Drugi vatikanski koncil ustanovio je: „Isusova majka, kao što je tijelom i dušom već proslavljena na nebu, slika i početak Crkve kakva ima biti u budućnosti, tako i na ovoj zemlji, dok ne dođe dan Gospodnji, svijetli putujućem Božjem narodu kao znak pouzdane nade i utjehe.“ (*Lumen gentium* br. 68)

Unutar ovog horizonta, međugorska ukazanja se ističu po nekoliko originalnih karakteristika koje predstavljaju jedinstvenost u nizu marijanskih očitovanja.

SVAKODNEVNOST I TRAJANJE UKAZANJA

Prema računici mostarskog biskupa mons. Ratka Perića ukupan broj međugorskih ukazanja do danas prelazi 48 000. Ta brojka zapravo uključuje i privatna ukazanja

svakog od vidioca, pretpostavljajući tako da je svako ukazanje popraćeno nekom porukom, do te mjere da su se neke ugledne osobe iz života Crkve usudile nazvati Kraljicu Mira „Brljlava Gospa“.

No, sve do veljače 2018., sveukupan broj poruka koje službeno proizlaze iz međugorskih događanja je 653: 509 poruka koje je primila Marija, svaki četvrtak od 1. ožujka 1984. do 8. siječnja 1987., a nakon toga svakog dvadeset i petog u mjesecu; 144 poruke koje je primila Mirjana, povremeno od 2000. godine i učestalije od 2005. tijekom ukazanja svakog drugog u mjesecu (koja su započela izvanrednim ukazanjem povodom molitve „za one koji još uvijek nisu upoznali ljubav Božju“ 2. kolovoza 1987.).

Svakodnevnost je bez sumnje jedna od posebnosti ovih ukazanja. Ali ovakvu dugotrajnost možemo susresti i u drugim uvjetima: primjerice Benoîte Rencurel, proglašena Službenicom Božjom 2009. god., primala je tijekom 54 godine u Lausu u Francuskoj učestala ukazanja Djevice, koja je priznao biskup iz Gapa 2008. god. Dok je u argentinskim ukazanjima u San Nicolasu, priznatim 2016. god. od strane dijecezanskog biskupa, vidjelica Gladys Motta od 25. rujna 1983. primila više od 7 000 poruka koje se i dalje nastavljaju, a koje su bile objavljene s crkvenim odobrenjem sve dok početkom 2017. godine nove poruke nisu bile zatajene javnosti. Također tijekom brazilskih ukazanja u Itapirangi, koja su započela 1994. godine i bila priznata 2010., vidjelica Edson Glauber primila je 2 500 poruka. Istovremeno Pedro Régis prima preko 4 600 poruka, tijekom brazilskih ukazanja u Angueri koje upravo istražuje dijecezanska komisija.

Zbog navodnog nesporazuma kritičari su izjavili da se datum 25. lipnja slavi kao „lažna godišnjica“. U jednom sažetom dokumentu objavljenom na stranici mostarske biskupije možemo pročitati: „Navodna ukazanja započela su 24. lipnja 1981. No zagovornici „međugorskog fenomena“ su odlučili da se godišnjica ne slavi 24. lipnja nego 25. lipnja. Zbog toga što je navodno 25. lipnja 1981. šestero vidioca, izabranih između svih onih koji su se u tim danima hvalili da su imali ukazanja, zajedno prisustvovalo ukazanju. Uistinu, sam Ivan Dragičević je opovrgnuo ovu verziju činjenica koju je dala Vicka Ivanko-

Golgota

Većinu promatrača ondje je dovela radoznalost, Malobrojne mrznja, Tek ponekog vjera. Pribijanje na križ Odvijalo se po planu, Skidanje s križa Izmaklo je njihovoj kontroli. I sve potom – U vijeku vjekova, Događat će se po Božjim, A ne po ljudskim namislima.

Miro Gavran

vić, svjedočeći: „Prvu večer sam bio s njima, drugu večer nisam bio.“ Arhiv župe sv. Jakova bilježi potpuno drugačiju stvarnost. Dana 2. veljače 1982. kao odgovor na pitanje djece: „Kada se treba slaviti godišnjica ukazanja Kraljice Mira?“, citirane Gospine riječi su bile: „Željela bih da se slavi 25. lipnja. Vjernici su upravo na taj dan došli po prvi put na Brdo.“ Pitanje o tome gdje se Ivanu ukazala Gospa 25. lipnja 1981. nema dakle nikakve veze s datumom godišnjice.

Prevela: Dajana Ilić

Foto arhiv župa Međugorje

zbog tog motiva, za zahvalu Bogu što je poslao Gospu u Međugorje, taj će u zahvali pronaći takav poticaj koji će ga oduševiti da mu post više ne će predstavljati nikakav problem.

Postoje i drugi motivi koji nekoga mogu pokrenuti da se odluči na molitvu i post. Tako sâm Gospin poziv može nekome biti dovoljan razlog da odluči postiti. Drugi će postiti da se ostvare Gospini planovi mira u svijetu koje je započela u Međugorju. Drugi će se opet u molitvi i postu žrtvovati za dragu osobu koja je bolesna i sl.

Posebno snažan može biti motiv ljubavi. „Zato, draga djeco, iz ljubavi prema meni, vršite sve poruke koje vam dajem.“ (30. listopada 1986.) *Iz ljubavi prema Isusu i Gospi* – taj motiv može nekome otkloniti sve prepreke koje su nekada stajale na putu. Prije mu se nije dalo moliti krunicu, ići na misu nedjeljom ili sl., ali sada rado moli krunicu i rado ide na svetu misu. Zašto? Jer je motiv „iz ljubavi prema Isusu i Gospi“ sve promijenio. Gospa ga poziva i voli pa zato sada, iz ljubavi i zahvalnosti prema Njoj, nalazi vremena za krunicu. Prije nije imao volje, puno drugih stvari mu se nametalo kao prioritet, ali sada jednostavno hoće. I ništa ga više u toj zamisli ne može spriječiti.

Motiv *zbog Isusa i Gospe* može nekoga tako oduševiti da se od neaktivnog vjernika pretvori u ne-sebičnog čovjeka koji ne misli više samo na sebe već i na druge, koji se zauzima za siromašne, bolesne, ovisnike, grješnike, nevjernike... Gospa je svjesna snage motiva pa zato poziva: „Želim vas, dječice, sve povesti na put obraćenja i svetosti. Samo tako, preko vas, možemo povesti što više duša na put spasenja. Nemojte odugovlačiti, dječice, nego recite svim srcem: Želim pomoći Isusu i Mariji da što više braće i sestara upoznaju put svetosti.“ (25. listopada 2003.)

U navedenim i sličnim motivima fra Slavko Barbarić otkriva tajnu molitve srcem. „Molitva srcem počinje čim netko počne moliti, a u ovom slučaju zato što ga na to poziva Gospa. Tko rekne: 'Ja ne znam moliti, ali ću početi jer znam da me na to poziva Isus, jer me poziva Gospa', on počinje molitvu srcem.“

MOTIVI ZA MOLITVU I POST

FRA MARINKO ŠAKOTA

ZA STUDENTA KOJI U ROKU ŽELI ZAVRŠITI ŠTUDIJ KAKO BI POSTAO STRUČNJAK NA SVOM PODRUČJU I NAŠAO POSAO, NIKAKVA MUKA NIJE SATIMA SJE-DITI ZA STOLOM I UČITI. Sportašu kojemu je cilj osvojiti medalju ili pobijediti protivnika u natjecanju, nije teško naporno trenirati i izdržati sva moguća iskušenja. Za alpinistu koji je odlučio uspeti se na najviši vrh Europe ili svijeta, nikakva prepreka nisu ni hladnoća ni brojne opasnosti. Zašto? Jer ih pokreće snažan motiv!

Zar nije slično i na duhovnom polju? Zar upravo nedostatak motiva nije razlog zašto nekima ne uspijeva moliti i postiti? Žele i trude se, ali im ne polazi za rukom. Čuli su za Gospi-

ne pozive na molitvu i post, ali nikako da nađu vremena za molitvu krunice i da izdrže u postu jedan dan u tjednu. O čemu se drugom tu radi ako ne o nedostatku dovoljno jakog motiva?

Vjernik koji ima dobar motiv, taj će lakše moliti i postiti. Sve teškoće bezbolnije će svladavati. Žrtva mu se ne će činiti nečim neugodnim. Naprotiv, bit će nešto što će prihvaćati kao sastavni dio i nužno sredstvo do ostvarenja cilja.

U pozivima na molitvu i post i Kraljica Mira se služi motivima. „Župu molim da poste za zahvalu što im je Bog dopustio da ostanem ovoliko dugo u ovoj župi.“ (20. rujna 1984.) Zahvala Bogu kao motiv posta! Zamislimo da se netko odluči postiti

Molitva

Nije potrebno optuživati da bismo potaknuli kajanje, nego vješto zagrlimo križ da ne umara prebrzo, nosimo ga mudro da nam bude lakši.
*Gospodine,
pripravi mi srce
za Tvoju nježnost
i Tvoj blagi dodir.
Kao dijete sam
koje se želi kazniti
jer ne spoznaje Tvoju ljubav,
a zapravo samo tražim
Tvoj zagrljaj.*

fra Stanko Ćosić

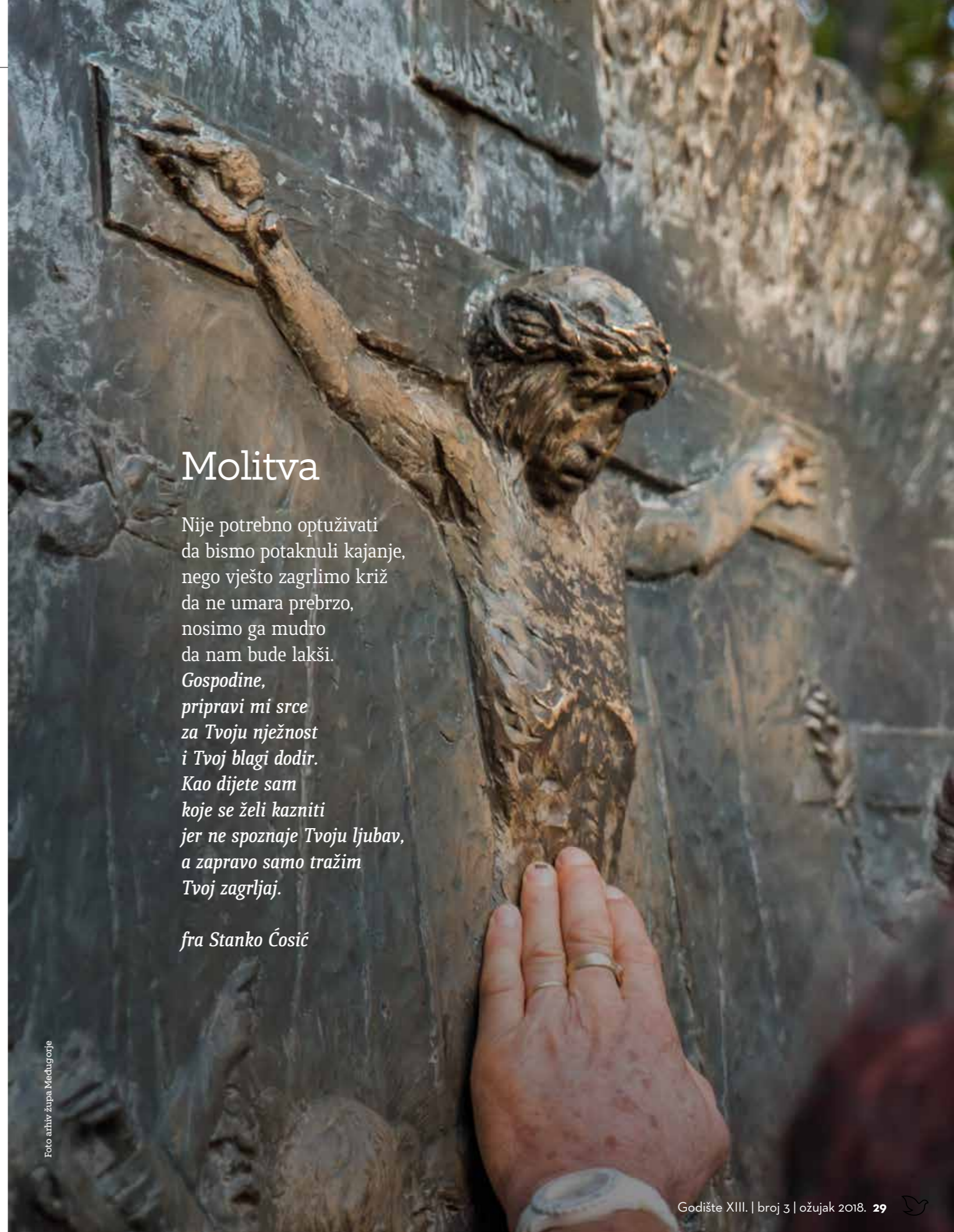

Foto arhiv župa Međugorje

Predstavljena knjiga „Geniji, varalice i oni treći“

U Međugorju je u petak, 9. veljače, u 20 sati u dvorani Ivana Pavla II., predstavljena knjiga „Geniji, varalice i oni treći“ autora prof. dr. Ivice Musića, dekana Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Knjiga na znanstveno-popularan način obrađuju zanimljive i ključne teme o odnosu znanosti i vjere, pri čemu autor nastoji rasvijetliti istinu koja je duboko skrivana u izmišljotinama, krivotvorinama i obmanama. O knjizi, kao i o mnogim aktualnim temama današnjeg vremena, govorili su, osim autora, fra Marinko Šakota, župnik župe Međugorje, i Joško Marušić, autor animiranih filmova, karikaturist, pisac i sveučilišni profesor.

Tom je prigodom profesoru Musiću uručeno i priznanje „Didak“ za promicanje lika i djela fra Didaka Buntića.

Program je moderirala Sanja Pehar, urednica Radiopostaje Mir Međugorje, a

ulomke iz knjige čitao je Robert Pehar, glumac HNK iz Mostara. U glazbenom dijelu programa nastupila je Klapa Signum iz Čapljine.

Obred primanja i zavjetovanja Franjevačkog svjetovnog reda u Međugorju

U nedjelju 25. veljače 2018., u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju održan je obred zavjetovanja i primanja u novicijat novih članova OFS-a Međugorje.

Bratstvo OFS-a Međugorje je postalo je bogatije za 2 člana koja su dala privremene

zavjete na godinu dana i 4 člana koja su ušla u novicijat. Svečanu svetu misu predvodio je duhovni asistent ovog bratstva fra Zvonimir Pavičić. U prigodnoj propovijedi fra Zvonimir je naglasio kako je teško u današnjim svakodnevnim izazovima ostati ponizan

i slijediti sv. Franju, ali samo čvrstim nastojanjima se i dolazi do cilja. Cijeli obred bio je prožet osjećajima zadovoljstva, sreće i veselja koje nije silazilo s lica okupljenih, kako starih tako i novih članova. Molimo sv. Franju da svojim zagovorom štiti, jača i vodi naše bratstvo!

Sv. misa u Međugorju u spomen žrtvama proteklih ratova

U subotu 10. veljače, na spomendan blaženog kardinala Alojzija Stepinca, u međugorskoj župnoj crkvi u 18 sati slavljena je sveta misa za sve župljane stradale tijekom Prvog i Drugog svjetskog te Domovinskog rata, kao i za sve koji su darovali život za vjeru i domovinu. Večernje je misno slavlje u međugorskoj župnoj crkvi predvodio fra Branimir Musa.

U Prvom svjetskom ratu iz međugorske je župe poginula ili nestala 61 osoba, u Drugom svjetskom ratu 386 osoba (najviše u svibnju 1945.), a u Domovinskom ratu 10 osoba. Župa se napose sjeća franjevaca koji su u Međugorju rođeni ili su ovdje pastoralno djelovali, a koji su tijekom i neposredno poslije Drugog svjetskog rata umrli mučeničkom smrću, stradajući od partizana i komunista. Od 66 hercegovačkih franjevaca stradalih u tom razdoblju desetorica su u župi rođeni ili su u njoj bili dušobrižnici. To su fra Jozo Bencun, fra Marko Dragičević (st.), fra Mariofil Sivrić, fra Grgo Vasilj, fra Jenko Vasilj, fra Križan Galić, fra Bono Jelavić, fra Paško Martinac, fra Anđelko Nuić i fra Bernardin Smoljan.

Korizmeni susreti srijedom

(2. korizmena tribina za župljane, predavači Mirta i Krešimir Miletić)

Tema: „Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima“

Bračni par Miletić, Krešimir i Mirta imali su predavanje našim župljanima na temu „Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima“ na 2. korizmenom susretu koji je župni ured organizirao u srijedu, 21. veljače 2018. u dvorani Ivana Pavla II. u 19:30 sati.

Mirta i Krešimir inače su i kolumnisti u našem župnom listu Glasnik mira, a u srijedu su ih naši župljani imali priliku i osobno upoznati. Posvjedočili su našim župljanima kako nisu nikakvi super-heroji, niti žive savršeni obiteljski život, nego kako se trude svoj brak i svoj odgoj djece što više utemeljiti na Isusu Kristu. A to naravno znači i svakodnevnu borbu oko međusobne komunikacije, uvažavanja, prihvaćanja razlika muško/žensko, prihvaćanja novog života u obitelji, zajedničke obiteljske molitve, katoličkog odgoja djece, te pomirivanje obaveza prema obitelji, poslu i župnoj zajednici.

Nadamo se da će njihovo svjedočanstvo biti od pomoći onima koji su ih slušali, a i završna riječ fra Dragana Ružića da će poslužiti kao poticaj svima da još više prepoznaju kako bez Boga u braku danas gotovo nije moguće sačuvati bračno zajedništvo i otvorenost prema životu.

Pepelnica i prvi korizmeni susret župljana

Na Pepelnicu ili Čistu srijedu u Crkvi je započela korizma! Na svetim misama u Međugorju održan je obred pepeljanja – vidljivi znak prihvaćanja posta i pokore. Nakon večernje svete mise u dvorani Ivana Pavla II. održan je 1. ovogodišnji susret župljana u korizmi, koji će se održavati svake srijede sve do Uskrsa. Prvi su domaćini bili mještani Miletine. Župljani su se družili jedni s drugima uz blagovanje kruha i vode.

(3. korizmena tribina za župljane, predavač s. Dominika Anić)

Tema: Kako se nositi sa stresom

U srijedu 28. veljače 2018., na trećem korizmenom susretu župljana, predavanje je imala školska sestra franjevka Dominika Anić.

U svom je predavanju s. Dominika konstatala kako je stres neumitni pratitelj svakog čovjeka. I sami često kažemo: „Sav sam u stresu. To mi je od stresa, ili kriv je stres!“ Stresa je oduvijek bilo, ali ne u tolikoj mjeri koliko ga ima danas radi ubrzanosti i nesigurnosti vremena i životnih uvjeta u kojima živimo. Stresu obično pridajemo negativnu konotaciju i na stres svaljujemo svu nesređenu situaciju u kojoj živimo. S. Dominika je u predavanju upravo htjela pokazati kako čovjek svoje stresne situacije može preokrenuti sebi u korist, kako iz njih može izvući ona pozitivna upozorenja i promjene na koje stres poziva.

Čovjekov organizam nije stvoren tako brzo rješavati frustracije koje mu ubrzani život i obaveze donose. Zato je u krizi i stresu. Važno je prepoznati i upoznati sebe i svoje granice. Izmjeriti što možemo, a što ne možemo učiniti ili promijeniti. Svi naši problemi dolaze od toga što mi silnu energiju trošimo na ono što se ne može promijeniti! – ustvrdila je s. Dominika. Zato naš organizam puca i mi oboljevamo.

Svatko od nas ima svoj vlastiti kapacitet unutar kojega može djelovati. Ukoliko čovjek čini više, on puca i stres ga zapravo upozorava da mora drugačije posložiti svoj život. Uskladiti ga s onim što nosi iznutra. Posložiti prioritete.

Velika je mudrost to znati učiniti. Ali to ne će umjesto nas nitko učiniti. Svatko od nas mora sam odlučiti što mu je važno. S. Dominika je posvjedočila kako je u svojoj praksi predškolskog odgajatelja susrela puno obitelji „bogatih“ ali nesretnih! Dakle, upitala se: „Zašto moramo trčati za nečim da bi bili kao drugi? Zašto ne bi bili jednostavno mi! Možda sa manjim, ali sretniji! Djeci ne treba mnogo, nego im trebamo mi!“

Nakon predavanja uslijedilo je blagovanje kruha i čaja koje su pripremili župljani iz Šurmanaca.

Statistike za veljaču 2018.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 27 000
Broj svećenika koncelebriranih: 681 (24 dnevno)

KAKO SUSRESTI GOSPODINA U KORIZMI?

CRKVA NAM U LITURGIJSKOJ GODINI DAJE PRIVILEGIJIRANA VREMENA ZA PROMJENU SRCA. Takva je i korizma kroz koju, trenutno zajedno kao Crkva, prolazimo. Liturgija Crkve poziva nas očistiti svoju dušu i početi iznova. Mistično Tijelo, Crkva, dobiva ponovnu šansu u korizmi pročistiti sve što Gospodinu nije drago i što Njegovo Srce čini tužnim. Gospodin nas želi odvojiti od zemaljskih stvari kako bismo se vratili Njemu, želi da napustimo grijeh koji nas uništava i ubija, želi da mu damo cijelo srce. Ponekad zaboravljamo da smo bez Gospodina ništa. Znak pepela na našim čelima podsjeća nas od čega smo nastali. Bez Boga od ljudske veličine ne ostaje ništa drugo nego hrpica praha. Gospodin želi naše obraćenje, obraćenje srca. U čemu se ono sastoji?

Obratiti se znači okrenuti se od grijeshnog života i odlučiti uložiti sav napor kako bismo živjeli onako kako to Gospodin od nas očekuje. Obratiti se znači biti iskren prema sebi. Isus od nas traži ponizno i skrušeno srce koje je svjesno vlastitih grijeha i nedostataka te srce koje je odlučno te nedostatke ukloniti. Obratiti se znači ponovno tražiti oprost u sakramentu pomirenja. Pravo obraćenje očituje se u našem ponašanju. Želja za promjenom i poboljšanjem mora se odraziti na našem radnom mjestu, u obitelji, u malim mrtvljenjima prikazanim Gospodinu. Odricanje od materijalnog, mrtvljenje i suzdržljivost čiste nas od grijeha i pomažu nam susresti Gospodina. Postajemo osjetljiviji na Njegove poticaje i prisutnost. Pokora nam otvara „unutarnje uši i oči“ kojima jasno prepoznajemo Gospodina. Prepoznajemo ga kao i apostol Ivan, nakon Uskrsnuća, na Tiberijadskom moru kada je šapnuo Petru: „Gospo-

din je!“ Gospodin prolazi. On je tu, a na nama je da Ga prepoznamo. On je u tvome mužu, ženi, u tvojoj djeci. Gospodin je u čovjeku, bližnjem koji treba tvoju pomoć, tvoje vrijeme i savjet. Gospodin te čeka kada odvojiš vrijeme za molitvu, ispovijed, svetu misu. Gospodin prolazi!

Prije jakih crkvenih vremena uvijek imam pozitivnu tremu. Pitam se što će mi Gospodin pokazati i hoću li iskoristiti to povlašteno vrijeme za promjenu. Priznajem da se i bojim svega onoga što će mi Gospodin otkriti o meni samoj. Moju polovičnost, bježanja, strahove i nedovoljnu vjeru u Njegovo vodstvo i ljubav. No, ta bolna istina me oslobađa. I kada pogledam tolike korizme prije, vidim kako je Gospodin radio na mojoj duši kada sam korizmu shvatila ozbiljno i kada sam bila budna na ono što mi Gospodin poručuje. Shvatila sam kako mu je potrebno samo dopustiti da te mijenja. Kako je potrebno pustiti ljudske planove, pa čak i velike molitvene planove. Potrebno mu je dopustiti da ti promijeni srce. Kako?

Kroz situacije koje će ti slati tijekom korizme, a ti ih možda nisi planirao. Kroz osobe koje ćeš susretati i kroz tvoje reakcije koje će one izazivati u tebi. Kroz Božju Riječ koju ćeš čitati. Kroz ispovjednika koji će ti savjetovati i ono što ti se možda i ne sviđa. Kroz neplanirane bolesti tebe ili tvojih bližnjih. Kroz neplanirane teškoće i protivštine. Kroz post koji će ti ponekad biti besmislen i težak. Tako ćeš bolje upoznati sebe i vlastitu navezanost na hranu i ugodnost. Tako Gospodin mijenja naša srca! I potrebno mu je dopustiti da ga obreže, da ga potpuno izmjeni. To je korizma! Veliko upoznavanje vlastitih granica i velikog Božjeg milosrđa prema nama! Uzrok naše tuge, lošeg raspoloženja, lijenosti, nebrige za

MIRTA MILETIĆ

ZAISTA, OTVORENOG SRCA PRIHVATITI SVAKODNEVNE SITUACIJE I U NJIMA POKUŠATI BITI ČOVJEK EVANĐELJA, ČOVJEK SPREMAN PRUŽITI LJUBAV, RAZUMIJEVANJE, STRPLJENJE, ODSJAJ BOŽJE PRISUTNOSTI – PREDIVAN JE HOD NE SAMO KROZ KORIZMU, VEĆ I KROZ CIJELI ŽIVOT.

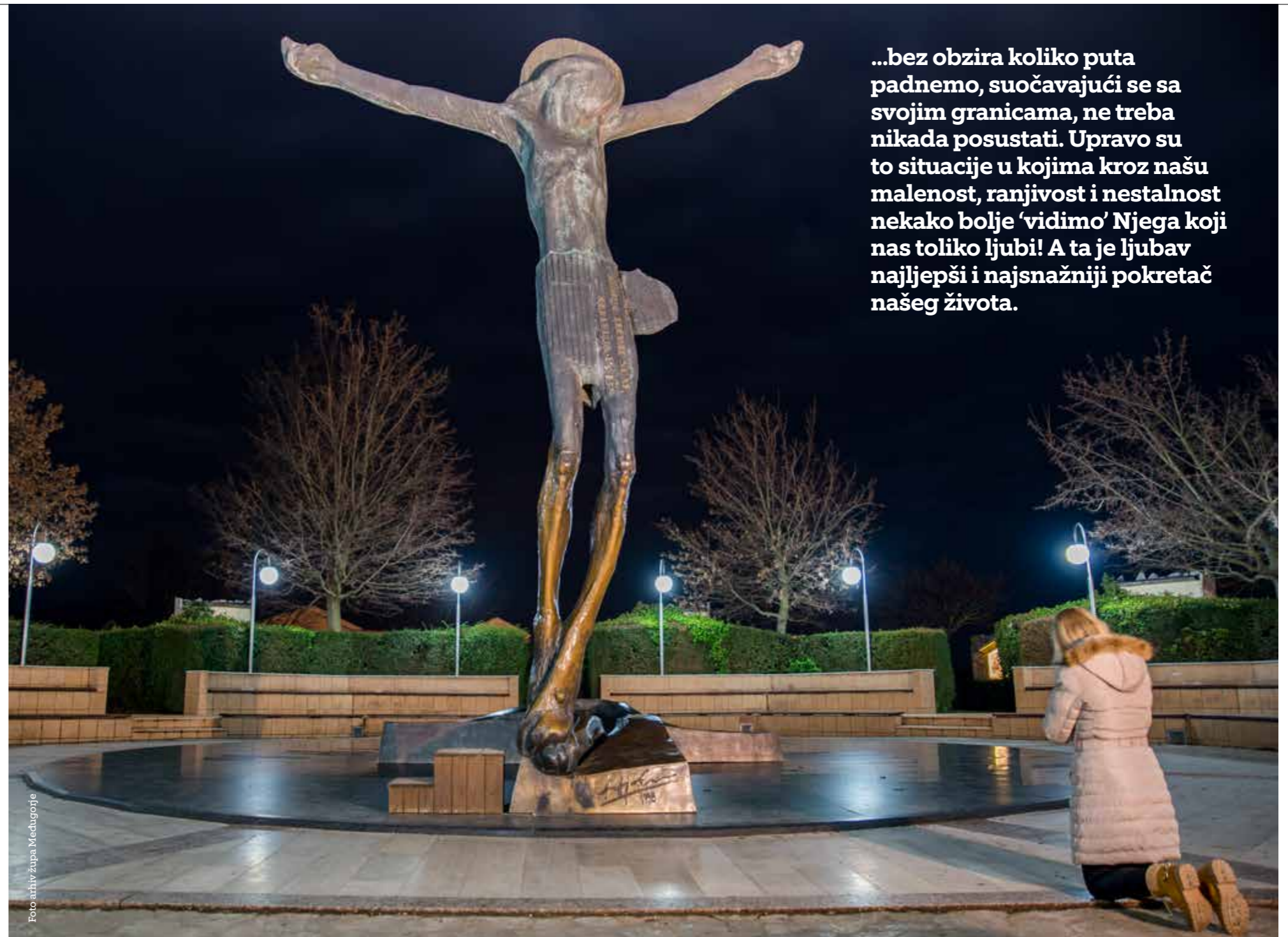

Foto arhiv župe Međugorje

...bez obzira koliko puta padnemo, suočavajući se sa svojim granicama, ne treba nikada posustati. Upravo su to situacije u kojima kroz našu malenost, ranjivost i nestalnost nekako bolje 'vidimo' Njega koji nas toliko ljubi! A ta je ljubav najljepši i najsnažniji pokretač našeg života.

druge, mlakosti i umora je zapravo vrlo jednostavan. Nisam dovoljno blizu Kristu! Korizma je šansa, da se kao onaj rasipni sin ponovno vratimo Kristu.

Ove korizme smo odlučili u našoj obitelji igrati igru „dobrog patuljka“. Na Pepelnicu smo izvukli papiriće s imenima, a zadatak je kroz korizmu moliti za onoga koga si izvukao. Pravilo je da se ne odaje ime osobe za koju moliš do Uskrsa. Zanimljivo

je kako su djeca (iako to i nismo očekivali) ozbiljno prihvatila ovu „igru“, kako nisu jedni drugima rekli koga su izvukli i kako podsjećaju jedni druge na molitvu. Pogotovo ovi mlađi. Odlučili smo i navečer zajedno pročitati evanđelje od dana, pa ga zajedno prokomentirati. Djeca nas pitaju za one dijelove koje ne razumiju, pa se pokrene razgovor.

Ponekad odemo i preširoko, udaljimo se od teme. Ali razgovaramo.

Jednostavno se dogodi susret, nakon cijelog dana. Djeci i nama je potreban taj susret na kraju napornog dana. Potrebno im je podijeliti s roditeljima lijepe i naporene trenutke dana. I to je korizma! Prepoznati Njegovo lice u dječjim očima, njihovim uvijek istim pitanjima, pa i trenutcima kada su naporni i neposlušni. I tu nas Gospodin čeka!

Neovisno o trenutku kada čitaš ovaj tekst, želim te ohrabriti da

ustraješ u prepoznavanju Gospodina 'koji prolazi' pokraj tebe, tvoje obitelji, tvoje župe, tvog radnog mjesta. Zaista, otvorenog srca prihvaćati svakodnevne situacije i u njima pokušati biti čovjek evanđelja, čovjek spreman pružiti ljubav, razumijevanje, strpljenje, odsjaj Božje prisutnosti – predivan je hod ne samo kroz Korizmu, već i kroz cijeli život. I bez obzira koliko puta padnemo, suočavajući se sa svojim granicama, ne treba nikada posustati. Upravo su to situacije u kojima kroz našu malenost, ranjivost i nestalnost nekako bolje 'vidimo' Njega koji nas toliko ljubi! A ta je ljubav najljepši i najsnažniji pokretač našeg života.

KREŠIMIR
MILETIĆ

Više od dvije tisuće godina Kristov Križ je znak pobjede nad grijehom i smrću, znak spasenja. I zaista, teško je pronaći simbol koji bi se kroz cijelu povijest čovječanstva, nakon Kristove muke i uskrsnuća, na snažniji način utisnuo u srca i memoriju ljudi kao što je to učinio križ – s jedne strane kao simbol patnje i boli, a s druge, kao simbol Kristove pobjede. Križ je bio najstrašniji mučilo tog vremena, teško nadmašiv u brutalnosti, agoniji i patnji koju su proživljavali osuđenici na ovakav način izvršenja javne smrtne kazne. No činjenica je kako je upravo Krist promijenio smisao tog mučila, budući da je upravo na tom križu pobijedio. Ono što je do Krista označavalo užasno zlo, mučenje i nasilnu smrt, od Kristova raspeća postalo je simbol pobjede nad svakim zlom, patnjom i smrću. Ova svojevrsna 'pretvorba' koja se dogodila u vazmenom trodnevlju, neisrpno je vrelo i izvor svih budućih pretvorbi patnji, boli i 'križeva' u sredstva pobjede i spasenja u našim životima.

Foto arhiv Zupa Medugorje

Ove korizme često smo kao zajednica ili pojedinačno izgovarali molitvu „Klanjamo Ti se, Kriste, i blagoslivljamo Te jer si po svojem svetom križu otkupio svijet!“, razmatrajući postaje križnog puta i crpeći iz tog vrele odgovore za sva najvažnija pitanja naših života, pred kojima nije moguće pronaći odgovor u ovozemaljskim stvarnostima. Moleći žalosna otajstva krunice, iskazivali smo i trajno iskazujemo svoju zahvalnost i poklonstvo Kristu koji je „za nas na križu raspet bio“. Kako uopće protumačiti patnju, bolest ili neku životnu težinu kao blagoslov ili sredstvo kojim nas Gospodin odgaja, obraća, otvara nam srce za pravu i čistu ljubav – bez jasnoće koju ulijeva stvarnost Kristova križa i uskrsnuća? Jer Gospodin je svoju ljubav očitovao najsnažnije upravo na križu. I u vremenu kada se sa svih strana reklamiraju različite lažne ljubavi, lažne slobode, koje u svojoj srži predstavljaju 'slobodu OD' – odgovornosti, žrtve, predanja, Krist je upravo na križu očitovao najveću moguću slobodu koju možemo kao ljudi iskusiti – slobodu ZA ljubav, život, žrtvu, čovjeka.

I ovdje učimo kako je bez križa zapravo nemoguće izaći iz tog vrtloga sebičnosti, ogoliti se i razoružati od samih sebe, svojih želja, egoističnih ciljeva. Zaista, početi ljubiti možemo tek kad se odrekemo samih sebe i zagrlimo svoj križ. „Hoće li tko za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene i Evanđelja, spasite će ga.“ (Mk 8,34-35) I kad Isus naglašava da je križ potrebno nositi 'danomice' (Lk 9,23), onda u ovome ne prepoznavamo tek neku privremenu intervenciju u naše živote i planove, već cjeloživotni program. I ovo je zapravo ključna točka – uzeti svoj križ i ići za Gospodinom.

Među vjernicima sam često mogao čuti govor o križu kao objašnjenje različitih teškoća koje su ih zadesile i kako su s nadom opisivali i prepoznavali dublji smisao u svojim 'križevima'. Tako je križ postala riječ i simbol kojim opisujemo neko posebno iskušenje, napor, težinu koju prolazimo. Netko će i za neku osobu reći kako mu je 'križ', jer ima iskustvo nekog teškog ili neugodnog odnosa. I sam sam na taj način opisivao određene događaje ili težine kroz koje sam prolazio, znajući kako Gospodin na taj način čisti moje srce. Poznavajući već samo dio mojih granica ili mana s kojima se svakodnevno susrećem, lako zaključujem kako je križ prečesto jedino ljekovito sredstvo za dubinsko obrezivanje srca. Lako se uljuljamo, krenemo nekim lakšim putevima, odabiremo ono što je ugodnije, u čemu uživamo i u trenu se pretvorimo u malene sebičnjake koji udovoljavaju nekim svojim čežnjama, željama, planovima, snovima. I odjednom sve, korak po korak, postane teško i naporno. Ljudi koji nas okružuju postanu teški i naporni, svaki posao nekako pretežak.

A pozvani smo ljubiti svakoga, gorjeti za druge, položiti život za bližnje. I ovdje učim kako je važno *dragovoljno*

prihvatiti i prihvaćati životne križeve. Dragovoljno. Naš je Spasitelj prihvatio dragovoljno žrtvu života, dajući se raspeti na križ. Gdje se to i kako dajem razapeti? Gdje se to i kako očituje ta ljubav križa? Kada odlučim dragovoljno ostati u obitelji, provesti vrijeme s djecom? Kad odlučim ugaziti televizor i stvoriti u obitelji ugodnu atmosferu za razgovor? Kad provedem s djetetom vrijeme u učionju? Kad prihvatim bolest i ne mrmljam, već odlučim unatoč neugodnostima i bolovima biti vedar, uljepšati dan mojim ukućanima? Kad odvojim vrijeme za posjetu roditeljima, kad odlučim strpljivo slušati priče starijih osoba? Kad prihvatim odraditi ili odaberem odraditi teži zadatak na poslu, kako bih olakšao svojim kolegama? Kad odlučim posjetiti bolesnika, darovati mu svoje vrijeme? Kad odlučim postiti za nekoga? Kad ustrajem u molitvi krunice? Sve su to maleni križevi, koje dragovoljno prihvaćam kako bih bližnjima darovao sebe, svoje vrijeme, od svog života. Križ je i kada s ljubavlju trpim progonoštvu, ne osuđujem one koji me progone već za njih molim. Križ je i kada strpljivo trpim nepravdu.

I u vremenu kada se sa svih strana reklamiraju različite lažne ljubavi, lažne slobode, koje u svojoj srži predstavljaju 'slobodu OD' – odgovornosti, žrtve, predanja, Krist je upravo na križu očitovao najveću moguću slobodu koju možemo kao ljudi iskusiti – slobodu ZA ljubav, život, žrtvu, čovjeka.

Na kraju, križ uzvisuje našu ljudskost. Na križu nismo poniženi, već suprotno – na križu je poniženo zlo. Poražena je mržnja, sebičnost, grijeh. Jer je ljubav Kristova nadvladala. Na križu je Krist nas ljude pomirio s Bogom i međusobno. I svaki put kad njegova ljubav nadvlada naše sebičnosti, egoizam, oholost, ..., mi osjećamo u našem srcu i duši radost uskrsnuća. Tada uskrsnuće postaje stvarnost u našem srcu. I stvarna sloboda. Jer samo slobodan čovjek može izabrati radnje patnju, negoli zaniijekati svoju savjest. Samo slobodan čovjek može biti dar drugima, gorjeti za druge. Sveta Majka Terezija iz Kalkute govorila je: „Prava ljubav boli.“ Križ je tako najbolja škola ljubavi. Kad pogledamo križ, sjetimo se velike ljubavi kojom nas je Bog ljubio. Jer „Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne umre nego da ima život vječni“.

KRIŽ JE NAJBOLJA ŠKOLA LJUBAVI

TIŠINA U MISLIMA, SAMOĆA U ZAJEDNIŠTVU I ODMOR U JURNJAVI

Počet ću s filozofom, a ovaj tekst preporučiti ženama i muževima – tzv. katoličkim laicima, jer je u mnogim dijelovima posve realan i autentičan. Kierkegaard, veliki danski kršćanski filozof iz 19. stoljeća, često je govorio o tišini. Pred smrt je napisao i ovo: „Kada bih bio liječnik i smio propisati samo jedan lijek za sve boljke suvremenog svijeta, odabrao bih tišinu. Jer, kada bi se Riječ Božja u suvremenom svijetu i propovijedala, tko bi je čuo uz toliku buku? Stoga, valja uspostaviti tišinu.“

SVI KOJI DANAS ŽIVE U VELIKIM GRADOVIMA, ALI I PO ZADNJIM SELIMA, PODJEDNAKO OSJEĆAJU OČAJNIČKU POTREBU ZA SLJEDEĆIM TRIMA ŠTAVARIMA: TIŠINOM, SAMOĆOM I USPORAVANJEM ŽIVOTNOGA TEMPA. Ipak, sve to ne priznaju dok ih starost, bolesti, muke i smrt ne pritisnu. Ovima u gradovima je to traženje *kruha nad pogačom*, a ovima u ruralnim krajevima potreba da se malo maknu s interneta i svega dobrog, ali i lošega što nudi. Posebno su opasne destinacije naša sela: npr. jedan *dasa* iz hercegovačkoga sela Pametnjakovići, zaseoka Lisičići (vis a vis Fratarske mahale) surfra internetom nekoliko sati na dan i zna više o Crkvi, Papi, biskupu Ratku negoli oni sami o sebi. Konzumenti su to besmisla kakvih nadaleko nema, osim preko granice u Hrvatskoj... Zapravo, neki imaju tišinu, ali je ne znaju cijeliti i ne znaju što bi s njom i u njoj, a onda udri po internetu: nogometu, kladionicama i pornografiji. I kako u takvoj situaciji sačuvati zdrav razum? Mnogi kukaju što nam ode mladež.

Logična bi bila poruka: „Bježi, brate, u Berlin... tamo na Alexander placu je sve dopušteno: nema sela, nema srama, nema korizmene ispovijedi... Doživjet ćeš internet u stvarnosti!“

Čin prvi: Prije nekoliko godina dobio sam anonimno pismo da ga objavim u jednom katoličkom glasilu. Gotovo da jesam, ali sjetio sam se gorkih iskustava iz onih prošlih vremena i tražio od pošiljatelja da barem meni kao uredniku kaže identitet. Anonimci su uvijek bili provokatori... I, nije se više javio. Kako smo bili nekoć osjetljivi, a danas čitamo milijune anonimaca po internetu, ništa ne propitujući o liku i djelu.

Prošlo tomu desetak godina, ali to me stalno kopkalo pa ću riječi toga anonimca iskoristiti kao kulisu u ovom govoru o tišini, samoći i usporavanju životnoga tempa. Zapravo složiti jedan kolaž koji bi trebao doprinijeti našem ozbiljnijem ispitu savjesti.

Kaže čovjek, *in medias res*, da u svojoj „poslanici“ naglašava ovo: „Pišem posebno Tebi koji si oženjen, imaš obitelj, ženu i dijete ili djecu, Tebi koji želiš da u uvjerenjima Tvoje djece nastaviš živjeti i kad Te Gospodin uzme k sebi, Tebi koji si sa suprugom u djeci gradio važni pojam obitelji i doma, Tebi kojem je životna kolotečina satrla nježnost i ljubav, a stvorila gorčinu i nervozu prema ženi, Tebi koji osjećaš snagu i moć životnog vrhunca, ali i da želiš proživjeti još nešto prije nego snaga počne hlapiti.“

MATE KRAJINA

Naizgled, jadikovka ocvaloga pedesetogodišnjaka. Ipak, ima dalje: poželio se čovjek nakon mnogih nepromišljenosti čistih ideala, tišine i iskrenosti, samoće i mudrosti, mira bez stihije – pa piše nakon što je svjesno mnogo toga prokockao, kao onaj bogataš koji nije dao Lazaru mrvicu ispod stola: „I imao sam nekoliko ljubavnica, uglavnom između 25 i 30 godina. Svima sam odmah rekao da su mi djeca najvažnija na svijetu, da ne očekuju ništa više osim prolaznog. Kad su poželjele osjećaje, okrenuo sam im leđa i otišao. Osim posljednjog.“

Pouka i poruka – prva: Tišina predstavlja nužnost, a ne luksuz. Tišina je antibiotik za lude, nepromišljene i nagle odluke. Samo riječi koje prosijeva tišina – imaju snagu; a riječi koje dolaze iz buke i oholosti – površne su. Riječi koje dolaze iz tišine nalik su na morsko valovlje; a riječi što dolaze u medijima proizvedene, u najboljem su slučaju poput brza potoka ili u najgoroj varijanti – poput puštanja vode iz slavine ili vodokotlića.

Čin drugi: nastavlja dalje moj anonimni sugovornik: „Samo se, dragi moj prijatelju, nadaj da ćeš se vratiti. Možda, ali mislim da su ti šanse male. Kad ćeš odlučivati što da napraviš, Tvoja će svijest biti sužena i deformirana, a oči će vidjeti samo ono što žele vidjeti. Zaboravit ćeš svoja uvjerenja i prioritete i istovremeno misliti da ih poštuješ, a kad ćeš to shvatiti bit će jako prekasno. *Smlavit* će te posebice strah od samoće. Znam to, jer sam to prošao. Mislit ćeš – kao i ja – da ćeš sve nekako ispeglati, da će se sve srediti i da ne će biti trajnih posljedica. Ali ne ćeš uspjeti. Tvoja djeca doživjet će brojne traume, a žena kojoj si obećao vjernost do vječnosti vjerojatno će posjećivati psihijatra, a Tebe će godinama proganjati neke slike. Ne uvijek iste. Samo će ti zabljesnuti mrtvi izbezumljeni pogledi Tvoje djece dok si odlazio iz svog i njihova doma.“

Poruka i pouka – druga: Samoća – toga se svi boje! Samoća je nešto za čime su drevni mudraci čeznuli kao za darom. Pa ipak, današnje je društvo nameće svojim najtežim zločincima kao najokrutnije mučenje

što ga se može smisliti.

I samoća je također nužnost, a ne luksuz. Ona je neophodan temelj istinskog zajedništva, jer zajedništvo bez samoće nalik je gomili ljudi što stoje u krugu, pri čemu se svaki naslanja na onoga do sebe. Uskoro će se svi redom neizbježno prevrnuti. U samoći se klešu duhovne karijate i nosivi stupovi.

Čin treći: laž ima svoje posljedice i to i naš „glavni junak“ zna pa nastavlja: „Jurio sam desetljećima kao bez glave za svim i svačim. Premalo je bilo istinskog odmora. Nisam znao stati. I tvoja će žena naslutiti da nešto ne valja. A već puno prije tog trenutka, sigurno je, Tvoja su Te djeca 'provalila'. Možda je kod Tvoje žene postojao tzv. *denial* – poricanje, zatvaranje očiju i bijeg od prihvaćanja preteške stvarnosti, ali kod djece nije. Ni ne slutiš njihovu pronicljivost i uočavanje simptoma. Ona su ti glede toga puno zrelija nego što misliš.“

A onda, kad odu od Boga i kad izgube vjeru u obitelj i brak kao životnu zajednicu te postanu previše prestrašeni da bi se usudili trajno pripasti drugome (da im se ne dogodi ono što se dogodilo Tvojim obitelji), za to ćeš kriviti društvo, Crkvu, vrijeme, vladajuće medije i politiku koji razaraju sve osim bolesnog individualizma i egocentrizma. Možda ni ne ćeš biti svjestan da si im tu vjeru daleko najviše uništio upravo Ti, jer – vjerovao ili ne – roditelji su najveći uzor djeci, bila ona toga svjesna ili ne. Ako si želio svoj produžetak na zemlji kroz stavove svoje djece – zaboravi! Uništio si u mnogome i sebe i njih. Tvojih stavova više ne će biti. Tvoja – građanski bivša – žena nekako će preživjeti i proživjeti nepotpuno ostatak života, u bitnom vjerojatno sama.

Možda ne ćeš imati nepotpun život, nego život podijeljen na dva dijela. Ako duboko u sebi osjećaš da možeš imati dvije obitelji u životu, ostatak života ti ne će biti nepotpun, ali dobro razmisli osjećaš li to ili osjećaš da jedan čovjek može imati samo jednu obitelj. Ako osjećaš ovo drugo, preostalih trideset ili četrdeset godina života bit ćeš nepotpun – čovjek razlomak.“

Pouka treća – od moga „anonimca“: „Da se vratim na početak. Moj

ti je savjet da – ma koliko to bilo teško – uzmeš ženu i odeš samo s njome nekud razgovarati, otkrivati nove obzore nade u ljubavi i iskrenosti. Ako ti se okreće želudac od pomisli na razgovor s njome i na nju samu, to je razlog više da sami odeš nekud. Pokušaj sve – a tko pokuša sve, vjerojatno će i uspjeti – da ne potražiš prvu ljubavnicu, makar za jedno popodne. Jer, kad si našao prvu, krenuo si na put koji sam Ti opisao.

Pokušaj sve, ako ne već zbog nje – koja ti beskrajno ide na živce i od koje bježiš – onda zbog svoje djece i zbog sebe, jer ni ti ne ćeš biti sretan, nego ćeš biti tužniji no što si bio. Kako će ti dodine prolaziti, gubit ćeš oštrinu i snagu. Počet ćeš osjećati potrebu za odmorom i mirom. Ona – druga i nova s kojom ćeš biti – mlađa je i željet će nova uzbuđenja, aktivnosti, putovanja. A tebi će biti svega toga dosta, jer si to proživio i jer sad želiš mir. Ali ga ne ćeš imati jer život si započeo s 20 godina i nitko ga ne može započeti s 40. Život će ti biti samo težak protok vremena do smrti.“

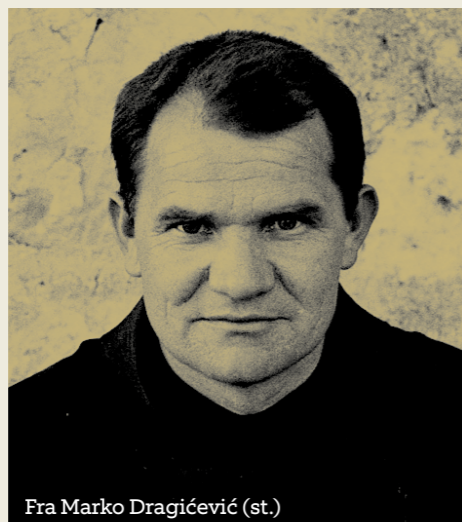
Jasan zaključak možemo izvući iz ove igre pouka i životnih digesija: nužno nam je usporavanje životnoga tempa, jer život je nalik na pomahnitalu rijeku. Moj „anonimac“ upozorava da je prepuna prevrnutih čamac. Nakon bračnog brodoloma savjetuje da je pametnije spriječiti nego liječiti, da je potrebno na vrijeme razgovarati i počiti na tihane vrutke, da bi nam se duša okrijepila.

Usporavanje životnoga tempa jednako je tako nužnost, jer je izvorom svake učinkovite djelatnosti. Površni smatraju da su žive samo one duše koje su neprestano u pokretu, koje, kako naglasi moj nepoznati sugovornik – bezglavo jure „za svim i svačim“! Tjeraju ih pomodarstva i reklame sa svih strana kao „bura maglu“, nude se kao u Edenu nove spoznaje i znanja. Vjerujemo da još ima ponešto mudrih ljudi koji znaju da su istinski žive samo tihe i smirene duše – u Gospodinu, s Gospodinom i po Gospodinu!

Kroz životnu priču nekog našeg hrvatskoga (ne)sretnika (Božja je zadnja!) i kolaž pouka, samo napomena da zapamtimo bitne tri činjenice: tišina u mislima, samoća u zajedništvu i odmor u ovoznoj jurnjavi.

Fra Jozo Bencun

Fra Marko Dragičević (st.)

Fra Mariofil Sivrić

NADAHNUĆE ONIMA KOJI DOLAZE

Stojim pred otvorenom knjigom roda moga, listam stranice patničke, ali uzvišene povijesti jednoga naroda, koji je svojom kulturom izgrađivao ovaj svijet. Rodili smo se na vjetrometini pozitivnih i negativnih strujanja, na raskrižju različitih političkih pristupa i nastupa, sretnih i nesretnih životnih okolnosti. Drugi nas nisu razumjeli, pa su svoje nerazumijevanje pretvarali u mržnju, a mržnja se hrani smrću. Umirali smo vjerujući da život ima zadnju riječ, a ne smrt. Iz te krvi jednog malog naroda, rađala su se djeca prkosne naravi, ali svjetske uljudbe. Divio nam se veliki Dante, mirno pred snagom hrvatskog vojnika stajao je Napoleon, na Svetoj Stolici sjedile su pape naše krvi (Siksto V.), pisali i učili pisati druge, zaustavljali krvave pohode careva i carevina, upadali u zamke izdaja i prijevara susjeda i neprijatelja, nestajali da bismo opet odnekud došli „noseći sjeme sjeventno“, kako kaže Biblija. Velik je moj narod, stoga je preživio sve nedaće ljudskih stradanja. Na njemu se ispunilo proroštvo... „Ti ćeš biti moj narod, a ja ću biti tvoj Bog.“

Fra Grgo Vasilj

Fra Jenko Vasilj

Fra Križan Galić

FRA BRANIMIR MUSA

GODINE 625. KAD SU HRVATI DOŠLI NA OVE PROSTORE, NISU MOGLI NI SLUTITI DA ĆE IM BUDUĆNOST BITI TAKO IZNIMNO KRVAVA. Godine su se smjenjivale, pa i stoljeća, a u njima prijatelji i neprijatelji.

Papa Ivan VIII. nazvat će Branimira ljubljenim sinom, narod će klicati Tomislavu, prvog kruni Hrvata, Zrinske neizmjerljivo štovati i oplakivati, Radiću pjevati, nadajući se da će jednog dana izaći sunce slobode. Želja hrvatskog naroda bila je stvoriti državu u kojoj će hrvatski narod biti slobodan. Samim proglašenjem države 1941. još nisu bili stečeni uvjeti da jedna lijepa i mlada država preživi jer svjetske sile nisu bile posložile karte podjela osobnih interesa. U tom vrtlogu nejasnih ideja i političkih odluka, Hrvatska i njezin narod našli su se na pladnju smrti istočnih i zapadnih neprijatelja, a cilj im je bio uništiti nacionalno i hrvatsko. Ono što nije prošlo londonskim ugovorima 1915. – nestanak hrvatskoga bića, nastavilo se 1945. godine. Načini smrti se nisu birali. Intelektualno neizgrađeni dio naroda postao je slugom, a poznato je da velik sluga postaje još većim robom.

I u ovoj veljači spominjemo se svih žrtava hrvatskoga naroda koji su snivali našu Lijepu, a ne tuđu, našu milu i dragu domovinu.

Danas se spominjemo svih pobijenih u svim ratovima. Martiologij moga naroda je prepuna knjiga imena i prezimena svećenika, časnih sestara, vojnika, očeva i majki, znanih i neznanih, čija imena samo Bog zna. Stotine svećenika iz hrvatskog naroda, na čelu s blagopokojnim i, nadam se, uskoro svetim Alojzijom Stepincem, svih mojih fratara ove provincije, njih 66, stotinama tisuća znanih i neznanih čije su kosti razasute od Neretve do Maribora i Bleiburga, od Zidanog Mosta do Đevdelijske. Iz ove župe, iz Međugorja, u ovoj crkvi, posvećenoj Bogom i bolom, spominje se 386 osoba koje su ubijene iza Drugog svjetskog rata, 61 osoba u Prvom svjetskom ratu, te 10 osoba koje su stradale u Domovinskom ratu. Mrtvi opominju žive, a živi trebaju svoje zagovornike: Evo onih koji nas zagovaraju, čuvaju, za nas Boga mole, naši su bili, naši će ostati za nadahnuća onima koji dolaze:

Fra Jozo Bencun, fra Marko Dragičević, fra Mariofil Sivrić, fra Grgo

Vasilj, fra Jenko Vasilj i fra Križan Galić.

„Užasne ratne prilike harale su u Bosni i Hercegovini šest stoljeća. Fratar i samo fratar, gvozdenom disciplinom opasani franjevac, junak i svetac mogaše izdržati vječnost tih paklova“, tako je pisao Matoš.

Pametni sin moga naroda Vladimir Pavlović će zapisati: „Uza sve to čini me nespokojnim tajna te krvi neđužnih mučenika. U ime čega se na jedan mali narod usredotočilo toliko zla. Ono se umnožava kako vrijeme teče. Zbog čega nad njima grakću apokaliptične zloslutnice... Kontinuitet hrvatskih stradanja jednostavno spada u onostranosti. Riječi koje ispisujem nisu riječi beznada... Dok ih izgovaram, slijedim evanđeosku prisposobu o zrnu pšenice koje umire da bi uskrsnulo i čudesno bilo umnoženo.“ Ja bih dodao: cvijet je ipak iznad zemlje.

U knjizi Ernesta Pezeta „Stepinac i Tito“ stoji napisano: „Manje je krvi proliveno za stotinu godina austrougarske vladavine nego za pet jugoslovenstva od srpskih žandara.“

Još jedanput se vraćam na živote ovih franjevaca, rođenih, odraslih u ovoj župi. Blagopokojni Stepinac je govorio: „Blagoslov narodima po njihovoj djeci.“ Siguran sam da se baklja vjere prenijela, sačuvala u ovom kraju, zahvaljujući djeci, mučenicima ove župe. Oni su ono slijedili što su ovdje naslijedili: ako treba trpjeti, trpjet ćemo, ako u zatvor – zatvor. Ako treba umrijeti, umrijet ću, popustiti – to nikada. Umrijeti za pravdu, istinu i svoj narod mogu samo ljudi vjere i molitve. Siguran sam da je Njihova žrtva prinost bila zalogom naše budućnosti. I samo Gospino ukazanje ovdje nagrada je njihovoj vjeri i njihovom mučeništvu. Lako je pričati, ali nije lako umrijeti za ideale, ma kako bili uzvišeni, a oni su umrli svjesno, slobodno, sa svojim narodom i sa svojim Spasiteljem. S Njim su ponijeli križ do svoje Golgote, prolazeći muku Getsemanijsku, nevinu osudu Pilata.

Prvo poglavlje Biblije pripada prahu i pepelu, a zadnje životu. U njihovim životima živjela je sudbina njihova Učitelja – težak kraj, ali sladak Uskrs.

Naša se povijest pisala samo krvlju, a krv ostavlja neizbrisiv karakter. „Problem istine u povijesti ne leži na području nove interpretacije, nego sigurno na području nove prakse“, a nova praksa mora biti naučiti svoju

povijest, ne sastavljenu od pukih događanja nego od odgovornih čina. Narod koji zaboravi svoju povijest u opasnosti je da mu se ne ponovi. Povijest nas ne zarobljava nekim događajima, ona nas uči i nadahnjuje novim izazovima. Svi tragični događaji naše povijesti moraju biti sjeme budućnosti. Danas dok se neki boje budućnosti, kardinal Stepinac bi rekao: „Pravi muževi ne sagibaju koljena pred lažnim duhom vremena.“

Lažni duh vremena obećava kao što je Sotona obećao prvim ljudima: „...bit ćete kao bogovi...“, a onda su završili u tami, potpuno razrušeni, osramoćeni, goli.

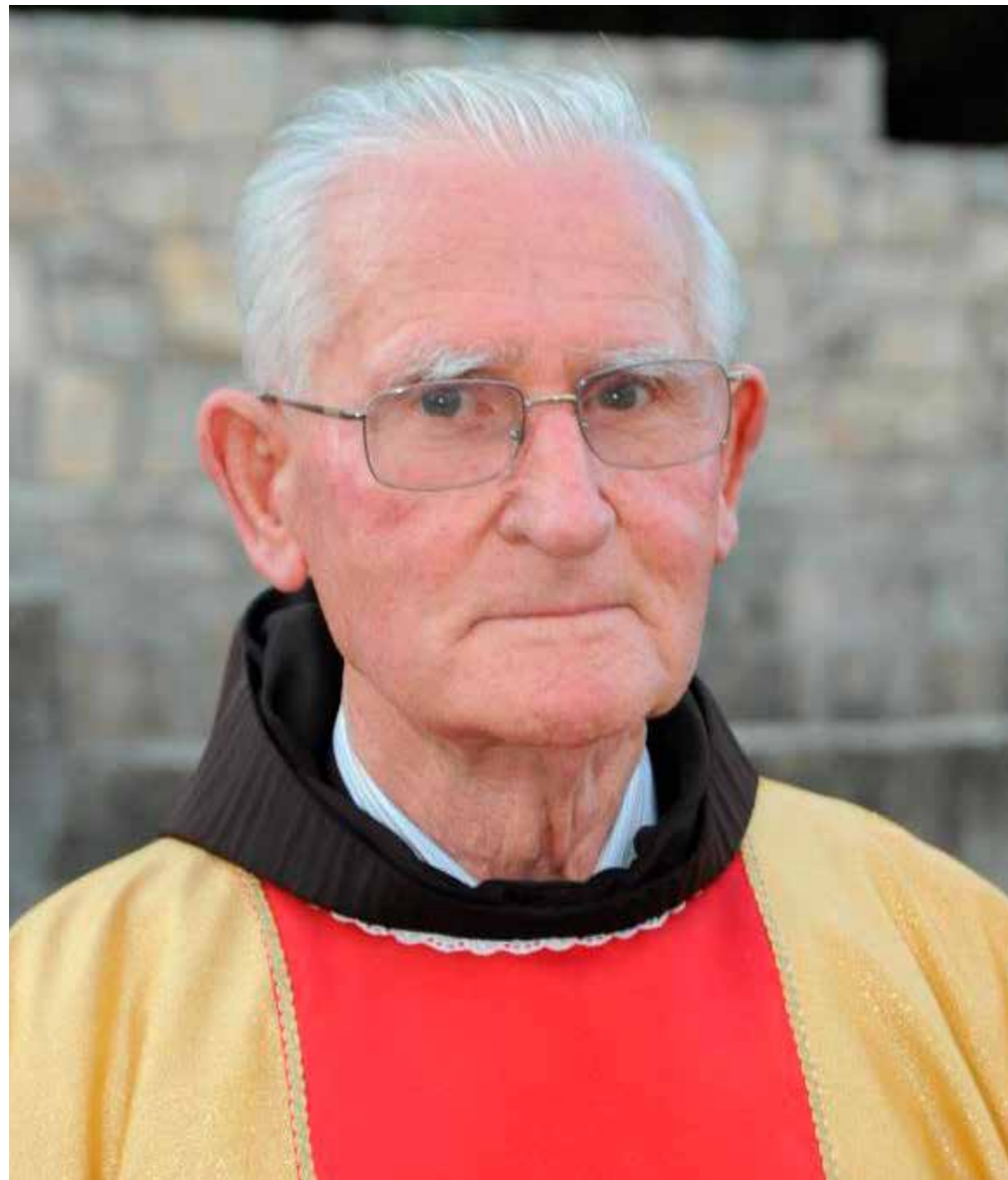
„Ne može biti siromah onaj koji nosi Boga u duši“, govorio je Stepinac. Ako ti sve uzmu, a Boga imaš, sve imaš i sve ćeš dobiti. Danas dok se žrtvuje i prodaje obraz, kardinal Stepinac nas uči: „Drži se načela. Budi pravedan.“ Da se on kockao svojim dostojanstvom, mogao je biti oslobođen, ali ne: ostao je vjeran Bogu, Crkvi, istini, pravdi. Sam je govorio: „Dobio bih odlikovanje da sam htio prodati obraz.“ Trovali su ga, kažnjavali strogim zatvorom, kućnim pritvorom, uostalom u kućnom pritvoru je umro na današnji dan 1960. godine, ali nije izdao ideale domoljublja i bogoljublja. Volio je svoju zemlju, u njoj i na njoj umro.

Jedan teolog nedavno reče da su današnji ljudi moderni nomadi koji se kreću kroz ovaj svijet. Mnogi ne doživljavaju zemlju i grob svojih kao nešto što treba čuvati. Nije baš uvijek potrebno ići iz svoje zemlje jer nas je Bog ostavio čuvarima Njegove baštine.

Na ulazu u jedan samostan piše: „Ako je ovdje i teško katkad živjeti, umrijeti je slatko.“ Ovdje je lijepo živjeti i umrijeti, samo treba otvorenih očiju gledati svijet. Danas kad nam žele posijati sumnju u srce, laž proglasiti istinom, uništiti obitelj i tradiciju, a sve to čini davao jer je on onaj napasnik i rušitelj koji progovara kroz pero i olovku, kršćanin i vjernik mora biti mudar i pametan da se sačuva u ovom svijetu i da sačuva svoje srce. Bez obzira što su nam palili panj, sjekli grane, ja vjerujem u svoj narod i njegove sinove. Ako su nam poubijali fratre, izmolit ćemo nove, ako su nam poubijali djeđove, rodit ćemo im unučad, ako su nam poubijali roditelje, čuvat ćemo im zemlju.

Ne dopustimo da nam zamute vrela čiste vode.

BEZ OBZIRA ŠTO SU NAM PALILI PANJ, SJEKLI GRANE, JA VJERUJEM U SVOJ NAROD I NJEGOVE SINOVE. AKO SU NAM POUBIJALI FRATRE, IZMOLIT ĆEMO NOVE, AKO SU NAM POUBIJALI DJEDOVE, RODIT ĆEMO IM UNUČAD, AKO SU NAM POUBIJALI RODITELJE, ČUVAT ĆEMO IM ZEMLJU. NE DOPUSTIMO DA NAM ZAMUTE VRELA ČISTE VODE.

FRA HADRIJAN SIVRIĆ

Fra Hadrijan, krsnim imenom Jozo, rođen je na Služnju 24. kolovoza 1922. u uglednoj i djecom bogatoj obitelji Ilke Sivrića i Matije r. Miletić. Pučku školu završio je u Čitluku (1929.-1933.), a srednju u franjevačkoj gimnaziji na Širokom Brijegu (1933.-1942.). Filozofsko-teološki studij pohađao je tijekom rata u franjevačkoj bogosloviji u Mostaru i u onim župama gdje je bogoslovija bila izmještena: Humac, Čerin i Čitluk (1942.-1945.) te 1945. u Sarajevu, a dovršio u Dubrovniku (1947.-1949.). Za vrijeme studija služio je vojni rok 1945.-1947., u najtežim poratnim godinama.

U novicijatu je stupio na Humcu 1939., vječne zavjete položio 1944. na Čerinu, za đakona zaređen 1947. u Mostaru, a za svećenika ga je zaređio u Dubrovniku biskup Pavao Butorac 1948. godine.

Mladu misu slavio je u vrijeme najvećih progona franjevaca u Hercegovini, kao i općenito katoličkoga puka na našim prostorima, 1948. godine, i to na Jurjevdan (23. travnja), patron Služnja. Dan ranije komunisti su uhitili mostarsko-duvanjskog biskupa mons. Petra Čulu, a s njime i još neke svećenike i nekoliko časnih sestara. Na namještenom sudskom procesu gotovo svi su osuđeni na zatvorske kazne. U takvoj atmosferi proslavljena je fra Hadrijanova mlada misa. O tome je zabilježio fra Blago Brkić: „Čini mi se da je ta gozba prošla u nekom neobičnom raspoloženju, kao da su kršćani shvatili da su neuništivi pa makar sve sile pakla ustale protiv

njih. Dokaz je mladomisnik, koji je prošao križni put i logor i vojsku pa se eto živ vratio, školu završio i slavi prvu svetu misu tu gdje su mu pređi ukopani. A i njegov je otac na križnom putu ubijen, ne zna se gdje, kao i stotine tisuća drugih.“

Službovao je u brojnim hercegovačkim župama: duhovni pomoćnik u Mostaru (1949.), župnik u Međugorju (1949.-1950.), samostanski vikar i duhovni pomoćnik na Širokom Brijegu (1950.-1952.) i u Mostaru (1952.-1953.), pa gvardijan i župnik u Mostaru (1953.-1955.), župnik u Posušju (1955.-1958.), gvardijan i župnik u Tomislavgradu (1958.-1964.), župnik u Grudama (1964.-1965.), pa sedam godina na raspolaganju provincijalu (1965.-1972.). Kroz to je vrijeme vodio radove u samostanu na Humcu te bio u ispomoći na Š. Brijegu i Tomislavgradu, a dvije godine bio je ekonom Provincije u Mostaru (1970.-1972.). Nakon toga je gvardijan i župnik na Humcu (1972.-1978.) pa 14 godina duhovni pomoćnik u Mostaru (1978.-1992.) i voditelj građevinskih radova u Mostaru i Slanom te dugo vremena istodobno župnik u Nevesinju (1978.-1989.). Od travnja 1992. do smrti je u mirovini na Humcu. U dva mandata bio je defnitor Provincije (1970.-1973. i 1973.-1976.) i u jednom savjetnik generalnog delegata (1977.-1979.). U teškim poratnim godinama služio je i neke susjedne ispražnjene župe. Iza njega su ostali veliki građevni zahvati na mnogim mjestima, a nikada se nije ustručavao ni sam raditi teške fizičke poslove.

Preminuo je blago u Gospodinu u petak 16. veljače 2018. u samostanu na Humcu, okrijepljen sv. sakramentima, u 96. godini života, 79. godini redovništva i 70. godini svećeništva. Sv. misa zadušnica slavljenja je u samostanskoj crkvi na Humcu u subotu 17. veljače, a potom sprovodni obredi i ukop na Novom groblju na Humcu. Misu je predvodio biskup Ratko Perić, a propovijed je izrekao provincijal fra Miljenko Šteko. Suslavilo je više od 60 svećenika. Na završetku sv. mise je gvardijan fra Dario Dodig izložio pokojnikov životopis i izrekao zahvale. Sprovodne obrede i ukop na Novom groblju na Humcu predvodio je provincijal fra Miljenko.

fra Robert Jolić

s. Marija Čarapina

SESTRA KOJA JE IZGARALA U ZAJEDNICI I CRKVI

U nedjelju 4. ožujka na sestarskom groblju „Gruban“ u Bijelom Polju ukopani su zemni ostatci pok. s. Marije Čarapine, redovnice Školskih sestara Franjevki Krista Kralja, Provincije Svete Obitelji. Svetu misu zadušnicu u samostanskoj kapeli u Bijelome Polju predslavio je dr. fra Tomislav Pervan, nekadašnji provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, uz koncelebraciju don Željka Majića, generalnog vikara Mostarsko-duvanjske biskupije, fra Ivana Ševu, vikara Hercegovačke franjevačke provincije, župnika don Josipa Galića te ostalih franjevačkih i dijecezanskih svećenika. Nazočno je bilo mnoštvo vjerujućega puka i časnih sestara predvođenih s. Zdenkom Kozina, provincijskom predstojnicom Školskih sestara Franjevki Krista Kralja, Provincije Svete Obitelji u Hercegovini.

S. Marija je rođena u Žugličima kod Konjica 12. travnja 1950. kao prvo dijete oca **Nikole** i majke **Janje rođ. Barbarić**. Uz sretno djetinjstvo uz sestre **Tereziju** i **Gordanu** te brata **Dragu** završila je osmogodišnju školu te potom i krojački tečaj. „Otac je bio željezničar pa je uslijed čestih selidbi mala Marija iskusila i nena vezanost na vidljivo i život shvaćala kao hodočašće, kao put prema Bogu i gibanje prema vlastitom središtu. Ne čudi onda što je s građanskom punoljetnošću osjetila snažan poziv da Gospodinu i Crkvi daruje svoj život po redovničkim zavjetima“, rekla je predstojnica te navela kako je s. Marija u kandidaturu Školskih sestara franjevki Provincije Svete Obitelji primljena 18. rujna 1968. u Bijelome Polju, gdje je 1971. položila prve redovničke zavjete.

Kao mlada sestra najprije je djelovala po jednu godinu pri franjevačkom samostanu na Petričevcu i u župi Kiseljak gdje se brinula za rublje, uređivala crkvu i vježbala sviranje. Ubrzo je poslana u Zagreb gdje je pohađala Školu za predškolski odgoj djece (1973.-1978.). Ljeti je pomagala sestrama u domu za starije i nemoćne u Heilbronn. Vječne zavjete položila je 1976., a školovanje završila u Wuppertalu, gdje je potom 11 godina

radila u Caritasovu međunarodnom vrtiću i pomagala u Hrvatskoj katoličkoj misiji. Stjecala je poštovanje roditelja čiju je djecu odgajala, kao i sestara i franjevačke braće s kojima je dijelila odgovornost i teškoće iseljeništa. S puno predanosti pripremala je i uvježbavala različite priredbe satkane od igrokaza, recitacija, plesnih i glazbenih točaka. Svoj stvaralačko-umjetnički smisao rado je primjenjivala i u redovničkom zajedništvu. Njezina dosjetljivost znala je od neznatnih prilika učiniti blagdan čime je priredila sestrama mnoga radosna iznenađenja.

Godine 1989. željom poglavarica vratila se u Domovinu, točnije u župu Međugorje gdje je ostala punih sedam godina radeći u župnomu uredu i skrbeći za sestarsku zajednicu kao kućna predstojnica. Zatim je 12 godina djelovala u dječjem vrtiću pri Majčinu selu, gdje je također iza sebe ostavila dubok trag u radu s međugorskim predškolkama, ali i milosrdno se naginjući siročadi i onima koji bijahu u raznim životnim nevoljama. Uz tu dužnost nije zanemarila svoju privrženost glazbi pa je nedjeljom i blagdanima vodila liturgijsko pjevanje, pripremala djecu na sakramente i uređivala crkvu u župnoj filijali Vionica. Svi su bili „Sunce žarko!“, kako bi se s puno majčinske topline svojim sugovornicima obraćala.

Uz odgajateljsku obavljala je i druge odgovorne dužnosti u Provinciji: bila je provincijska savjetnica (1992.-1998.), u više navrata kućna predstojnica (Wuppertal, Međugorje/župa, Majčino Selo, Potoci), članica različitih Provincijskih povjerenstava. Ugrađivala se u zajednicu na sve načine, uvijek spremna na uslugu, uvijek spremna slušati i čuti druge i darivati od svoga bogatstva.

Nakon predstojničke službe ponovno je raspoređena u župu Međugorje gdje je sve do proljeća 2017. radila sa sestrama u sakristiji kada je zbog bolesti morala otići u Mostar gdje je bila pod stalnom paskom liječnika i kemo-

terapija kojima se pokušalo zaustaviti opaku bolesti. Gospodin ju je pozvao k sebi iz ovozemaljskoga života u 68. godini života i 48. redovništva, 3. ožujka 2018. dok je boravila u sestarskoj kući u Bukovici nadomak Tomislavgrada.

„Po naravi je bila spontana i dobrodušna. Nastojala brže se odljutiti nego se naljutiti. Ako bi se na tren naljutila, u drugom je trenu blagost već brisala neprijatne bore s njezina lica. Generacije naših kandidata u vremenu od 2008. do 2014. pamtit će je kao svoju prvu samostansku predstojnicu. I kao prvu 'lekciju' autoriteta kao samoprijegorna služenja. Spontane iskrenosti i dobronamjernosti koja se ni riječju ni gestom nije spuštala ispod svoga ljudskog i redovničkog dostojanstva“, rekla je o pokojnici provincijska predstojnica koja je u ime Školskih sestara franjevki zahvalila svima koji su se o pok. s. Mariji Čarapini brinuli u najtežim trenutcima njezina života te je sućut iskazala pokojničinu najbližoj rodbini.

Obrede ukopa na sestarskom groblju *Gruban* u Bijelom Polju predvodio je **fra Dragan Ružić**.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

s. Zdenka Kozina

FRA TOMISLAV PERVAN

U NAŠEMU TISKU GOTOVO JE NEZAPAŽENA PROŠLA VIJEST KAKO JE VELIKA BRITANIJA POČETKOM OVE GODINE USPOSTAVILA NOVO MINISTARSTVO.

Samo su neki portali donijeli vijest o novom *Ministarstvu usamljenosti*. Druge države uspostavljaju primjerice ministarstva sreće, ljubavi, a ta napredna zemlja, koja je na svoj način određivala sudbinu svijeta svojim imperijalnim pohodima (trećina je svijeta u britanskom „Commonwealthu“), uspostavlja ministarstvo osamljenih, usamljenika, osoba koje nemaju nikoga, osoba osuđenih na samovanje. Otkako su Britanci odlučili istupiti iz Europske Unije mnogi su joj predviđali izolaciju, a država je već iznutra zahvaćena ozbiljnim problemom usamljenosti. Više od deset (10!) milijuna osoba u zemlji osjeća se usamljenima te se tim novim ministarstvom žele suočiti s nevoljom i problemom usamljenosti, samoće.

Usamljenost, prema nekim pokazateljima, opasnija je od popušanih 15 cigareta dnevno, sa sobom nosi rizik kardiovaskularnih bolesti, demencije, depresije, anksioznosti, suicida. To zahvaća jednako starije i mlađe osobe. Prema nekim pokazateljima više od 200 tisuća osoba u Britaniji živi a da ih mjesečno nitko ne nazove, prijatelji, poznanici pa ni rodbina. U nekih prođe i više mjeseci a da ih nitko ne kontaktira pa stoga padaju u depresiju. I mlade se osobe, studenti, znaju zatvarati u sebe i svoje sobe, zbog osjećaja odbačenosti, jer se ne uklapaju u postojeće standarde. Samo je pitanje vremena kad će osamljenost prerasti u depresiju, i tada stanje postaje opasno.

ČOVJEK – DRUŠTVENO BIĆE (ARISTOTEL)

Društvena izoliranost širi se poput epidemije. To je uzrok fizičkih, emocionalnih i mentalnih poremećaja u osobi. Sa sobom to posljedično nosi bolesti srca, dijabetesa, raka, artritisa. Ponavlja se poruka Knjige Propovjednikove (4.10): *Jao samcu, jao usamljeniku*, jao onomu koga nema tko podići kad padne! *Vae soli!* Krilatica je i baština čovječanstva. Zašto je tomu tako? Zašto se poput epidemije širi usamljenost u Europi, u svijetu? Zacijelo zbog pogrešne slike o čovjeku te sustavnoga razaranja zajedništva i obitelji.

EPOHA USAMLJENOSTI – NIJE DOBRO ČOVJEKU BITI SAM

Suočeni smo s deficitarnom slikom o čovjeku. Liberalna, materijalistička i socijalistička varijanta postmoderne počiva upravo na manjkavoj slici o čovjeku, što sa sobom donosi kobne posljedice, povijesno nezapamćene desocijalizacije i nesolidarnosti. Čovjek je samac i usamljenik, društvo se atomizira, ono je, kako kaže Z. Bauman, kao živa, 'tekuće', 'likvidno', nema čvrstih uporišta. Čovjek je bitno biće zajednice upućeno na ljubav. Već je Gospodin u činu stvaranja Adama rekao kako *nije dobro da čovjek bude sam* (Post 2,18). On je biće koje treba ljubav primati i darivati, žrtvovati se i biti na raspolaganju, biti u zajedništvu.

Ako je pak čovjek slučajni proizvod materije, igre molekula, koje su se poigrale same sa sobom, ako je čovjek konstrukt društva u kome živi ili pak (su)dionik društvenih mreža na pametnu telefonu ili računalu, ako su mu internet ili zabava jedino zanimanje u slobodno vrijeme ili mirovini, konačni je ishod upravo samoća i osamljenost. Usamljenost. To ga lišava osobnosti, subjekta, identiteta. Nije više osoba već individuum te stoga predmet pohote, političke moći, znanstvenog istraživanja i statistika, izložen ideološkoj manipulaciji.

Zajednica danas prerasta u masovno društvo, vođeno interesima totalitarnih političara, bankara, znanstvenika, kapitalista, elektroničkih velesila (Google, Microsoft, Apple). Svjedoci smo kako se kao kula od karata urušava vizija lijepoga u hedonističkom svijetu bez moralnih postulata i usmjerenja prema transcencijci. Svijet postaje *Big Brother* koji nadgleda sve. Ne trebaju više sofisticirane špijunske naprave kad je o svakomu od nas sve dostupno na internetu. Rezultat je to potrebe za komunikacijom u epohi osamljenosti, izolacije, nutarnje patnje, povećane agresivnosti, nasilja i brutalnosti, egocentrizma, orijentacije prema vlastitom koristoljublju i egomanskom samoostvarenju, ili pak uskraćene i manjkave komunikacije u obitelji, gdje se svatko

bavi sobom, kad nitko ni s kim ne razgovara nakon radnog vremena ili nastave. Život ima smisla jedino ako već postoji dani i zadani smisao. Danas postoji cijela vojska terapeuta koji kušaju liječiti simptome bolesti što su ih stvorili ideolozi lažnih slika o čovjeku.

Nijekanje objektivne istine ne vodi nas u slobodu ni snošljivost, jer je oprjeka istini laž a ne tolerancija. Samo istina oslobađa, kaže Isus (Iv 8,32). Laž razara društvo i čini nemogućim živjeti prema vlastitoj savjesti. Relativizam ne plodi tolerancijom ni slobodom u pluralnom društvu, nego priječi slobodne odnose osoba u odnosu na istinu stvarnosti i bitka te – kao što je govorio papa Benedikt – srlja u totalitarizam mišljenja i osjećaja, diktaturu relativizma.

EPOHA OSAMLJENOSTI

Prije desetak godina engleski sociolog i filozof Matthew Fforde napisao je knjigu *Epoha osamljenosti – Desocijalizacija kao kriza suvremenog društva* (2009.). U svome zavičaju, u Engleskoj, postao je osamdesetih godina svjestan dinamike koja rastače društvo, upozoravao na opasnosti koje prijete društvu. Nailazio je na žestok otpor, bio je sa svojim stavovima u manjini. Prigovarali su mu da se bori s vjerenjima i priziva aveti. Bio je kulturalni disident, mnogo toga morao otrpjeti pa je odlučio napustiti Englesku i nastaniti u Rimu gdje je profesor na privatnom rimskom katoličkom sveučilištu. U knjizi jasno prikazuje kako su danas u Britaniji – ali i u cijeloj Zapadnoj Europi – na djelu mehanizmi koji poput željezne poluge ruše i razbijaju sve tradicionalno. Diješe ljude, urušavaju se duhovni nosivi temelji društva. Više od dva milijuna Engleza iselilo se iz zemlje posljednjih 15 godina. Pitanje: Je li nacija bolesna? Priznaje da su mu dva lika trajno bila svjetlo u traganju i istraživanju, Ivan Pavao II. i Aleksandar Solženjicin.

Još su godine 2007. engleski mediji pretkazivali kako će do 2021. godine trećina stanovnika u Britaniji biti

samci i umirati sami, u samoći. Ljudi se ne poznaju, ne poznaju svoje susjede, zajednice, obitelji (iz)umiru, tradicionalne veze stvar su prošlosti, širi se klima straha. Već je M. Thatcher kazala kako nema više zajednice ni zajedništva. To se ozbiljuje u našim danima. Sve više osoba kontaktira s drugima preko interneta, ne osobno, a prema ispitivanjima više od 15% ljudi nemaju tjedno ni s kim kontakta, ni s najbližim susjedima. Trećina zaposlenih roditelja ne komunicira sa svojom djecom, tek četvrtina djece priznaje da dnevno razgovara s roditeljima, gotovo polovica pitanih nema prijatelja među radnim kolegama. Bilo je i novinskih natpisa: „London – Europska prijestolnica usamljenosti“.

„TKO VJERUJE – NIJE SAM“ (PAPA BENEDIKT)

Vrijedi u ovome surječju spomenuti ono što je izrekao pred Europskim parlamentom u Strassbourgu papa Franjo u studenom 2014. Jasno je upozorio na tešku boljeticu Zapada – samoću, usamljenost, gubitak nadnaravne slike čovjeka, prenaplašenost tehnike, ekonomije, individualizma. Tom je zgodom rekao:

„Govoriti o *transcendentnom dostojanstvu čovjeka* znači pozivati se na čovjekovu narav, na njegovu urođenu sposobnost razlikovati dobro i zlo, pozivati se na onaj 'kompas', urezan u naša srca, koji je Bog utisnuo u stvoreni svemir. To ponajprije znači, ne promatrati čovjeka kao *absolutum*, nego kao *relacionalno biće*, biće u odnosu prema drugima, prema Bogu. Jedna od bolesti koju vidim danas najraširenijom u Europi jest *osama, osamljenost* onih koji nemaju nikakvih veza ni poveznica. Napose je to uočljivo kod starijih osoba koje su često prepuštene svojoj sudbini kao i kod mladih, koji nemaju nikakvih poveznica te su bez šanse za budućnost, zatim kod tolikih beskućnika i siromaha, koji su po našim gradovima, ili pak u izgubljenom pogledu migranata koji su se zaputili ovamo u potrazi za boljom budućnošću...“

Tomu treba pridodati i egoistični životni stil onih koji žive u obilju, a prema okolini, pogotovo pak prema najsiromašnijima, krajnje su ravnodušni. S dubokim žaljenjem može se konstatirati da u središtu političkih rasprila i debata prevladavaju tehnička i ekonomska pitanja na uštrb izvorne antropološke orijentacije... Ne koristi

li život mehanizmu ekonomije, bez ikakva ga se okolišanja isključuje iz života i kolosijeka, kao u slučaju bolesnika, bolesnika u završnom stadiju bolesti, ostavljenih staraca bez skrbi i njege, ili pak djece ubijene prije rođenja...

Da bismo dali odgovor na postavljena pitanja, dopustite mi osvrtnu na jednu sliku. Jedna od Raffaelovih najčuvenijih freska u Vatikanu jest tzv. Atenska škola. U središtu slike su Platon i Aristotel. Prvi upire prstom prema gore, prema svijetu ideja, mogli bismo reći, prema nebu. Drugi pruža ruku naprijed, prema promatraču, prema zemlji, konkretno zbilji. Čini mi se, to je slika koja dobro opisuje Europu i njezinu povijest, otkanu iz trajnoga susreta Neba i Zemlje, pri čemu je Nebo otvorenost prema Bogu, Transcendenciji, što je trajna značajka europskog čovjeka, Zemlja pak predočava praktičnu i konkretnu sposobnost suočiti se sa situacijama i problemima...

Budućnost Europe zavisi od ponovnog otkrivanja živa i neraskidiva uvezivanja tih dvaju elemenata. Europa koja nije kadra otvoriti se

transcendentnoj dimenziji života jest Europa koja srlja u opasnost postupno izgubiti svoju dušu kao i onaj 'humanistički duh' koji još uvijek voli i brani".

Ljude može u mirni suživot povezati samo ljubav prema istini i dobru, makar imali različita vjeronanjanja i uvjerenja. Vjera je nekoć utiskivala svoj pečat Europi. Papa je Benedikt za pohoda Bavorskoj rekao: „Tko vjeruje, nije sam“. Upravo je to lijek za današnju Europu, samaca i usamljenosti. Oprjeka istini nije sloboda, već zabluda i laž, koji ljude čine sebičnima i nesolidarnima. Upozorio je na to već sv. Pavao u Drugoj Solunjanima (2,10-11), kad piše kako idu u propast oni što su nepravdno zavarani te ne prihvaćaju ljubav prema istini, da bi se spasili. „Zato im Bog šalje zavodničko djelovanje da povjeruju laži te budu osuđeni svi koji nisu povjerovali istini, nego su se odlučili za nepravdu“ ili put propasti. Frapantan je to opis propagande, predobro nam znane još od vremena francuskih jakobinaca, njemačkih nacista i sovjetskih komunista, te svih oblika uhođenja i

dezinformacija, lažnih prijava u totalitarnim sustavima, ali i sudobne prevlasti elektroničkih medija, koji nameću svoju istinu svijetu i sve nadziru.

U svakoj nam se epohi nudi alternativa: Slušati Boga, Isusa-Logos, te tako postati i biti slobodni ljudi („Istina će vas osloboditi“ – Iv, 8,32), ili prikloniti uši ljudima, njihovoj zaglušnoj propagandi, postati njihovo roblje, bez osobnoga identiteta. Relativizam time što se odriče temeljnih pitanja spram Boga, stvorenja, svijeta i čovjeka stvara vakuum koji se puni političkim i svjetonazorskim ideologijama s totalitarnim predznakom te u konačnici lišavaju čovjeka i svijet slobode.

Očito je jasno, takav projekt ne može uspjeti, jer čovjekovo dostojanstvo i čovjekovu slobodu jamči samo Bog, Božja istina, božanski Logos. U vremenu u kome je čovjekov identitet sa svih strana napadan, vrijedi ponovno istaknuti Isusovu riječ: „Što koristi čovjeku ako cijeli svijet stekne, a izgubi svoj život, dušu – *tes psyches autou*“ (Mt 16,26)? Čovjek je duh, duša i tijelo – to čini njegov identitet. Osim ako ne srljamo ponovno u pretkršćansko poganstvo. Čini se da je to uvelike na djelu jer mnogi žive kao da Boga nema, žive kao oni koji „nemaju nade“ (1 Sol 4,13).

UBIJANJE NEROĐENIH I EUTANAZIJA STARIH OSOBA

Malo je država u Europi u kojima je zabranjen pobačaj. Zapravo ih nema. U svakoj se na ovaj ili onaj način zakonom odobrava pobačaj nerođenih. Čovjek je pak osoba od začeca do naravne smrti. Devet mjeseci skrovitosti i odrastanja u majčinoj utrobi mijenja osobu koja nosi dijete i donosi ga na svijet (majku). Jedna švicarska primalja, koja je asistirala tijekom svojih 25 godina primaljske službe i prakse u više od sedamsto poroda, veli da je trenutak u kome dijete dolazi na svijet upravo sveti trenutak. U razgovoru s najpoznatijim švicarskim dnevnim listom početkom ove godine doslovce veli ovako: „I onda dolazi dijete iz majke na ovaj svijet – to je za mene **sveti trenutak**. U tom trenutku sve se uokolo zaustavlja“. Čovjeku staje dah! Novo je biće tu. I na upit, tko prvi nakon poroda progovara, odgovara ona: „Dijete. Ono plače!“ Nije više vezano s majkom pupčanom vrpcom. Ono je samo! Ono je nemoćno, bespomoćno. Samoća je prvo, izvorno čovjekovo iskustvo, to je *condition humaine*. Biti izvana, gurnut iz majčine utrobe. Izriče to i riječ eg-zistencija (ek-sistere – biti van, izvana), gurnut u jedincatu i neponovljivu životnu pustolovinu. Sami se rađamo, sami i umiremo. Prvi udisaj zraka i plač, a tako i posljednji udisaj, utruće. Čovjek treba učiti živjeti, naučiti se životu te isto tako učiti se i izići iz ovoga svijeta. Neminovnost je to ljudske egzistencije. Nitko me/nas ne može u tome zamijeniti.

Živimo u vremenu relativizma. Njegova nam je <agenda> dobro poznata. Njegovo je načelo „ne“ životu od začeca, pa zato predimplantacijska dijagnostika, pobačaj, kontracepcija, abortiranje embrija s malformacijama u majčinoj utrobi (abortiranje djece s Downovim sindromom). Potom „genderizam“, rodna ideologija, nijekanje spolnog identiteta muških i ženskih osoba, redukcija obiteljskog odgoja, nijekanje roditeljske ljubavi prema djeci, dok država preuzima na sebe odgojni proces djece. Rastakanje obitelji, rodbine, susjedstva. Svatko živi svoj svijet. I na kraju preporuka eutanazije za fizički hendikepirane, umno dementne, radno nesposobne, potpomognuto samoubojstvo u terminalnim stanjima bolesti

da se umanjuje bol. Potom mržnja i nesnošljivost spram svih koji nisu suglasni s tom redukcionističkom slikom čovjeka i svijeta, tendencija homogenizacije mišljenja, djelovanja, osjećanja, vrjednovanja, prijezir prema religiji, nijekanje priziva savjesti kod liječnika ili medicinskog osoblja, prisila obavljati pobačaje pod prijetnjom zabrane obavljanja liječničke službe itd. Time se totalno potkopava i demokracija i pravna država, jer su i demokracija i pravna država sazdana na neopozivom ljudskom dostojanstvu i ljudskim pravima te ne smiju zavisiti od državnih zakona ili samovolje ideoloških većina u parlamentima.

Primjerice, već je desetljeće i pol dopušteno u Nizozemskoj i Belgiji legalno eutanazirati osobe koje su teško fizički oboljele, zatim dementne ili depresivne osobe. Zagovornici te prakse brane to pravom na samoodređenje, na slobodu pojedinca. Tvrdili su kako nitko ne mora do iznemoglosti, bez dostojanstva patiti, nego može uzeti svoj život u svoje ruke i okončati ga, svjesno. Međutim, odavna se ispostavilo kako je ta argumentacija čista nestvarna teorija. Kad je to ozakonjeno, starije su se osobe iz Nizozemske kušale nastaniti se u graničnom području u Njemačkoj kako ih se ne bi eutanaziralo. Aktivno potpomognuto samoubojstvo uzelo je u Europi maha pa danas nije više ni Njemačka sigurno utočište za takve.

Još na procesu nacističkim vođama u Nürnbergu praksa eutanazije okvalificirana je kao zločin protiv čovječnosti i čovječanstva. Trebalo je proći četrdeset godina od toga procesa da bi zaborav prekrpio te zločine te da bi se vremenom ta praksa legalno uvela u 'naprednim' državama. Razlog: Nitko ne smije nikomu biti teret, ni sam sebi, ni obitelji, ni državi, ni zdravstvenim osiguranjima. Ovih je dana u Nizozemskoj stručnjakinja za medicinsku etiku Berna van Baarsen dala otkaz i ne želi sudjelovati kao kontrolna instanca u medicinski potpomognutoj eutanaziji jer su slučajevi za aktivnu smrtnu pripomoć uzeli tolikog maha, što ona ne može pred vlastitom savješću prihvatiti. Prije godinu dana više od 200 nizozemskih liječnika upozorilo je kako se postupno krše zakonske zaštitne mjere.

Čovjek se pita, nije li sazrelo vrijeme ali i ljudska svijest, da se pogrješno zacrtani put i praksa napusti? Nadati se je, ali ako se uzmu u obzir jednostrane izjave prominentnih osoba iz kulture, politike, (lijevih) medija, vidimo kako se izravno ili neizravno vrši pritisak da starije osobe svjesno prihvate rješenje, naime, pravodobno se odlučiti za smrtonosnu injekciju, namjesto da prepuste svoj život Gospodaru života i smrti. Neki čak javno zahtijevaju da se država pobrine da otrovna injekcija bude onima koji je žele uvijek na raspolaganju. Čovjek se pita, tko ima dovoljno snage ubrizgati osobi smrtonosnu, otrovnu injekciju? Koja je to samo smjelost!

Sagleda li se sve, riječ je doslovce o recidivu u pretkršćansko pogansko doba. Riječ je o neopoganstvu našega doba. Kršćanstvo se pojavilo na svjetskoj pozornici s posve novom porukom o dostojanstvu i pravima svakoga čovjeka, od začeca do naravne smrti. Nastupilo je kao velika osloboditeljska, humanistička poruka i pokret. Naš je Bog čovjekoljubac – filantrop, kako veli Poslanica Titu (3,4). Sa svojom porukom o uskrsnuću Isusa Krista te svih nas s njime bijaše ono kontrapunkt poganskom beznađu, fatalizmu, vjeri u sudbinu te ravnodušnost. Danas se na veoma perfidan način rabi argument slobode te individualnoga samoodređenja da bi se stvorila kolektivna prisila na starije osobe koje se jedva mogu obraniti od nadmoći javnih medija i javnoga mišljenja. I što im onda preostaje? Smrtonosna injekcija? Nasilni, nedragovoljni egzodus ili 'exitus' iz života u smrtnu tamu, jer naši suvremenici žive bez utjehe vjere. „Slobodu obećavaju oni koji su robovi propasti“, veli u svojoj Drugoj Poslanici sv. Petar (2 Pt 2,19). Kako mogu govoriti o slobodi i slobodnoj odluci oni koji su do kraja okovani i robovi zla i grijeha, koji su u biti neslobodni? Samo istina oslobađa. I čini slobodnim čovjeka. Istina je pak Isus Krist.

fra Slavka Barbarić

Daj mi svoje ranjeno srce

ISPOVIJED: ZAŠTO I KAKO?

Daj mi svoje ranjeno srce Ispovijed: zašto i kako?

Nakon priručnika Molite srcem evo još jednoga priručnika dr. fra Slavka Barbarića koji se obraća srcu i koji je pisan srcem. Budući da je srce srž čitava čovjekova bića i postojanja, nije teško zaključiti da se i ovaj put radi o priručniku koji ponire u još jednu sržnu stvarnost kršćanskoga života. U prvome je ta stvarnost bila molitva, a u ovome je to sakrament pomirenja ili sveta ispovijed. Za osvjedočena kršćanina ispovijed doista spada u sržnu i središnju stvarnost njegova kršćanskog življenja jer je kršćanski život nezamisliv bez milosna pomirenja s Bogom i s ljudima, a to se pomirenje ne može postići nikakvim nagodbama ni uzajamnim ustupcima kako to čine državni, već posvemašnjom preobrazbom srca koja se potpuno oživotvoruje samo u skrušenoj sakramentalnoj ispovijedi.

Knjigu možete naći u
Suvenirmici Informativnog
centra MIR Međugorje.

Francuska: Crkva se uključuje u raspravu o bioetici

U Francuskoj je sredinom siječnja započela široka javna rasprava o bioetičkim pitanjima koja će trajati do 7. srpnja. U tom razdoblju diljem zemlje održat će se šezdesetak javnih tribina s ciljem da se Vladi pomogne u donošenju odluka o etičkim pitanjima i reviziji važećeg zakona o bioetici. U raspravu se uključila i Katolička Crkva, a biskupi su 16. veljače objavili upute za promišljanje o desetak tema koje smatraju presudnim za budućnost čovječanstva: od genske terapije do umjetne inteligencije, darivanja organa, prenatalne dijagnostike i eutanazije.

Katolička Crkva u Brazilu protiv nasilja i mržnje na društvenim mrežama

Katolička Crkva u Brazilu potaknula je sve vjernike na zauzimanje protiv nasilja i mržnje na društvenim mrežama. „Nemojte dijeliti nasilne sadržaje i sadržaje koji vrijeđaju“, pozvao je ponajprije mlade predsjednik Brazilske biskupske konferencije kardinal Sergio da Rocha u sklopu ovogodišnje crkvene akcije „Kampanja bratstva“. Ima previše nasilja i mržnje na društvenim mrežama, koje također „dijele i podržavaju i mnogi katolici“, istaknuo je kardinal a prenosi misijska agencija Fides. Svaki kršćanin trebao bi se u okviru kampanje zauzeti kako bi se prevladalo nasilje i gradilo bratstvo i mir u njegovu životnome okruženju. U osvrtu na nasilje koje se događa uz karneval u Rijiju, kardinal da Rocha smatra da oni koji slušaju Isusov glas ne smiju hraniti nasilje i ponašati se nasilno u društvu. Kršćani su pozvani putem „poštovanja i dijaloga, milosrđa i opraštanja“ pridonositi miru u zemlji.

Švicarski biskupi komentirali nove smjernice o potpomognutom samoubojstvu

Povjerenstvo za bioetiku Švicarske biskupske konferencije kritiziralo je 24. veljače nove smjernice o potpomognutom samoubojstvu, koje je izradila Švicarska akademija za medicinske znanosti, a koja, kako se navodi u priopćenju Povjerenstva, odbacuje svaku objektivnost svrhovitosti medicine da bi je zamijenila relativizmom koji jednostrano stavlja naglasak na samoodređenje pacijenata i subjektivno mišljenje medicinskog osoblja. Švicarski biskupi upozoravaju da je ubijanje uvijek pogrešno i da se protivi temeljnom cilju medicine, odnosno brizi o dobru pacijenta. Spomenute smjernice

pod naslovom „Odnos prema umiranju i smrti“ trebale bi zamijeniti one iz 2004. godine.

Biskupi su upozorili da novim smjernicama nedostaje bilo kakav etički temelj i Akademija time odbacuje svoju etičku objektivnost. Iz tog su razloga biskupi pozvali da se zadrže postojeće formulacije o tom pitanju. Čitavu situaciju problematičnijom čini što bi nove smjernice trebale postati dio etičkoga kodeksa Saveza švicarskih liječnika i, prema tome, obvezujuće za sve njegove članove. Etički kodeks jedne struke ne smije biti prožet subjektivnošću, poručili su švicarski biskupi.

Ruanda: Zatvoreno 714 crkava

Ruandske vlasti zatvorile su prošloga tjedna 714 crkava u gradu Kigaliju. Prema izjavi ruandskih vlasti, ne radi se o napadu na kršćanske crkve nego je razlog što te građevine nisu zadovoljavale minimalne sigurnosne i higijenske uvjete. Crkve će biti otvorene nakon što se ti uvjeti postignu, izjavio je vladin službenik, dodajući da je dio crkvenih prostora bio načinjen od šatorskog platna, mnoge su bez ikakvih dozvola, a u većini nije bilo tekuće vode ni sanitarnog čvora. Zatvaranje crkvi naišlo je na veliko negodovanje tamošnjih kršćana koji su ostali bez mjesta bogoslužja. Gradske vlasti pak tumače kako Kigali želi biti „najčistiji grad u Africi“ i zato razvija higijenske i sigurnosne standarde građevina, posebno onih koje služe u javne svrhe.

Posvećena Crkva koptskih mučenika

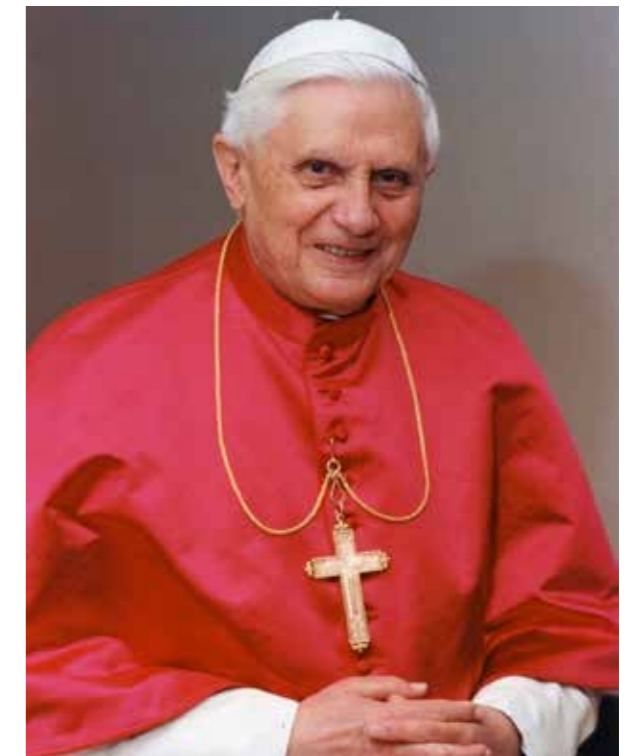
U četvrtak 15. veljače u pokrajini Minya u Egiptu inaugurirana je Crkva „koptskih mučenika u Libiji“, posvećena 21 Egipćaninu koje su teroristi povezani sa samozvanom Islamskom državom ubili u Libiji 2015. godine.

Posvećivanje bogoštovnoga mjesta koptskim mučenicima, izgrađenoga u selu Al Our nedaleko od Samaluta, iz kojega je bio veći dio tih ubijenih osoba, vrlo je pozitivan znak, jer čini vječnim njihovo ime i njihovo svjedočanstvo evanđelja, rekao je mons. Botros Fahim Awad Hanna, biskup za koptske katolike u Minyji. Taj događaj, dodao je, ohrabruje sve egipatske kršćane da budu postojani u svojoj vjeri, unatoč nevoljama.

Kršćanski poglavari protiv nametanja poreza crkvama u Jeruzalemu

Kršćanski patrijarsi i poglavari iz Jeruzalema objavili su 14. veljače izjavu u kojoj ističu da je nametanje poreza crkvama u suprotnosti s povijesnim stoljetnim odnosom crkava i civilnih vlasti u tome gradu. Civilne su vlasti uvijek priznavale i poštovale veliki prinos kršćanskih crkava koje ulažu milijune u gradnju škola, bolnica, domova za stare i nemoćne i drugih ustanova u Svetoj zemlji.

Uvođenje poreza ugrozilo bi sveto značenje Jeruzalema i mogućnost Crkava da provode svoje poslanje u Svetoj zemlji u ime svojih zajednica i Crkve u svijetu. Kršćanski patrijarsi u izjavi pozivaju gradske vlasti da osiguraju status quo kojim se ne ugrožava značaj Svetoga grada. Izjavu je potpisalo 13 poglavara kršćanskih crkava i zajednica koje su prisutne u Jeruzalemu.

Primjer katoličkog odnosa prema smrti

Kao što je već u medijima objavljeno, papa Benedikt XVI 5. veljače 2018. u dirljivom pismu čitateljima talijanskih novina Corriere della Serra napisao je na neki način oproštajno pismo svojim vjernicima.

Pismo je stiglo u redakciju novina 8. veljače 2018. s porukom: „Hitno i na ruke!“ iz samostana „Mater Ecclesiae V-120, Vatikan“ u koji se povukao papa Benedikt XVI. nakon napuštanja papinske službe. Ovdje proživljava svoje posljednje dane, ali kao što vidimo, duha spremnog da se susretne s nebeskim Ocem.

Vrlo sam dirnut što mnogi čitatelji Vašeg lista žele znati kako provodim ovaj zadnji period svog života. O tome mogu samo reći da se u laganom napuštanju fizičke snage, iznutra nalazim na hodočašću prema Kući. Velika je radost za mene što sam okružen, na ovom posljednjem dijelu puta, ponekad i poteškom, s jednom ljubavlju i dobrotom koju nisam mogao ni zamisliti. U tom smislu smatram i pitanje vaših čitatelja kao pratnju na jednom dijelu moga puta. Zbog toga ne mogu ništa drugo učiniti nego vam svima zahvaliti i osigurati vam svima svoju molitvu. Srdačni pozdravi!

Mnogi su napisali i komentar na ovo pismo podvlačeći kako nam njime papa Benedikt daje primjer „umiranja“ – koje je zapravo povratak kući, susret s Ocem. A podvlače i drugu stranu pisma, kako on ne traži molitve – nego se dapače on moli za sve nas.

I kardinal Christoph Schonborn na svom facebook profilu podijelio je ovo Papino pismo uz sljedeći komentar: „Devedesetogodišnji papa Benedikt prema svojim riječima priprema se za smrt. Poklanja nam jedan izvanredan primjer, jedan stav duboko ljudski i katolički pred licem vlastite smrti: a to je hodočašće prema Bogu Ocu.“

MARIJINI OBROCI U JUŽNOM SUDANU

mary's
meals

a simple solution
to world hunger

JUŽNI SUDAN NAJMLAĐA JE NACIJA U SVIJETU A NASTALA JE OSTVARUJUĆI NEOVISNOST OD SUDANA 2011. GODINE. Prema Indeksu ljudskog razvoja, rangirana kao 181. od 188 zemalja, spada u jednu od najsiromašnijih zemalja na svijetu. Oko 42,7% stanovništva živi ispod praga siromaštva sa 1,90 dolara (Paritet kupovne moći) dnevno.²

U ovoj zemlji, zbog ustaljenih sukoba i gospodarske krize, vlada velika nestašica hrane. FEWSNET (Famine-Early Warning Network) predviđa da će veliki dio zemlje ostati na razini „krize“ ili „vanrednog stanja“ za većinu 2018. godine. Slaba proizvodnja, nestabilna trgovina i visoke cijene hrane utječu na mogućnosti obitelji da zadovolje osnovne prehrambene potrebe svoje djeca zbog čega 31,1% djece mlađe od pet godina zaostaje u razvoju. Stoga, u ovoj zemlji, preživljavanje ima prioritet nad školovanjem.

Procjenjuje se da 69% djece ne pohađa školu u Južnom Sudanu, što je najviša stopa na svijetu. To predstavlja ukupno 1,4 milijuna djece koja nisu uključena u obrazovanje. Sve je to dodatno pogoršao sukob koji je ili uništio ili prouzročio zatvaranje jedne trećine škola u Južnom Sudanu.

O PROGRAMU

Naš školski program prehrane u Južnom Sudanu posluhuje obroke za kronično gladnu djecu čija je domovina rastrgana tijekom sukoba. U uskoj smo suradnji s našim partnerom, biskupijom Rumbek, gdje hranimo 18 376 djece u 33 škole u državi Lakes – regiji koju obilježava stalno nasilje i nestašica hrane.

Humanitarna organizacija Mary's Meals (Marijini obroci) je međunarodni projekt koji djeci najsiromašnijih zemalja svijeta osigurava svakodnevni topli obrok. Marijini obroci trenutačno u svijetu hrane preko milijun djece u 12 zemalja. Mnoga od te djece nisu mogla ići u školu jer su morala tražiti posao ili naći neki drugi način da se prehrane. Topli obrok za njih znači da mogu ne samo preživjeti već i učiti, napredovati i zajedno sa svojim obiteljima imati nadu u bolju budućnost.

„Ja osobno nisam ni po čemu zaslužan za uspjeh ovoga pokreta jer nemam ni iskustvo ni potrebne vještine da bih mogao stvoriti ovako veliku organizaciju. Pokret Marijini obroci (Mary's Meals) plod je Međugorja, međugorske duhovnosti i ljudi koji su se ovdje obratili i počeli slijediti Gospine poruke. Njihovo otvoreno srce za čovjeka u potrebi je praktičan odgovor na Gospine poruke“, rekao je utemeljitelj ove organizacije Magnus MacFarlane-Barrow.

Nastavak sukoba doveo je do rasta broja raseljenih osoba koje dolaze u Rumbek biskupiju jer ona trenutno osigurava utočište za tisuće izbjeglica. Unatoč potrebama sve većeg broja ljudi za hranom, sredstvima i bitnim proizvodima, ova regija još uvijek ne dobiva dovoljnu potporu agencija za pomoć. Mary's Meals jedna je od rijetkih NVO-a koje pružaju pouzdanu i dosljednu isporuku hrane školama u Južnom Sudanu.

Nedovoljna proizvodnja hrane u Južnom Sudanu dovela nas je do toga da se kukuruz i grah uvoze iz Ugande, te iste isporučujemo preko Jube (glavnog grada Južnog Sudana). Postoji samo jedan opskrbeni put od Jube do naših škola, koji je vrlo nesiguran i isključivo se oslanja na naporan rad našeg partnera kako bismo nastavili pružati spas za život djece pogođene sukobom.

PISMO MAGNUSA MACFARLANE-BARROWA

Dragi prijatelji,

svakoga dana Goodson Chalimba iznova se mora boriti da bi prehranio svoju suprugu i mladu kćer. U dobrim danima pronaći će neki sitan posao koji će mu, nada se, osigurati dovoljno novca da kupi kukuruz za preživljavanje svoje obitelji. Posjeduje i malo polje u svom selu u južnom dijelu Malavija. Prošle godine njegova žena i on uspjeli su uzgojiti tri vreće kukuruza i nešto oraha – hranu koju su odavno pojeli. Njegov nesiguran život tipičan je za ruralne dijelove Malavija. Prijetnja gladi uvijek je prisutna činjenica u životu.

Prije nekoliko mjeseci Goodsonu je prišao odbor za prehranu u njihovoj lokalnoj osnovnoj školi te su ga pitali želi li volontirati i pomagati u dijeljenju Marijinih obroka djeci u školi. Odgovorio je da želi, unatoč ostalim teretima koje nosi.

„Phala je važna jer daje djeci snagu i energiju. Nadam se da im pomaže u sudjelovanju na nastavi“, Goodson objašnjava svoju predanost tome zadatku.

„Dobra je i za rast djece jer je hranjiva. To znači da djeca ne će imati usporeni rast.“

Tako svakoga tjedna Goodson ustaje u 4 ujutro i odlazi do škole gdje kreće cijepati drva za vatru i donosi vodu. Dok on i ostali volonteri započinju miješati ogromne lonce Likuni phale

(kaše od kukuruza i soje, obogaćene vitaminima i mineralima), djeca već ulaze u prašnjavo školsko dvorište. Samo ih polovina ima cipele na nogama, ali svako od njih čvrsto drži svoju plavu šalicu čekajući svoju porciju kaše, koju će im zajedno sa suradnicima poslužiti Goodson.

Kada je posluživanje gotovo, sva se djeca smjeste u svoje učionice, dok volonteri čiste lonce i kuhinju. Već je 11:30 kada Goodson stigne kući te se kratko odmori prije nego krene u potragu za poslom u susjedna polja.

Još jedan dan u životu Goodsona Chalimbe – ništa neobično za njega, a ipak nešto izvanredno za djecu kojoj posluhuje obroke. On je samo jedan od 80 000 volontera u Malaviju koji su, unatoč vlastitim poteškoćama, odabrali služiti ovoj misiji. Oni daruju sve što imaju – svoje vrijeme i energiju – i čineći to omogućuju ovaj divan rad. Oni su glavni graditelji bolje budućnosti za svoju djecu. Čast mi je biti Goodsonov suradnik.

Hvala vam što Goodsonovu žrtvu činite plodonosnom. Hvala vam što osiguravate da svakog jutra imamo kašu koju ćemo pripremati za našu djecu.

Čast mi je biti i vaš suradnik.

Bog vas blagoslovi,
Magnus

Likuni phala ime je hranjive kaše od kukuruza i soje obogaćene vitaminima i mineralima, koju većina djece dobiva kao obrok u školama gdje Marijini obroci hrane djecu.“

SAKRAMENAT (SVETOGA) REDA

MILE MAMIĆ

Sakramenat (svetoga) reda nije slučajno ostavljen za ožujski broj Glasnika mira. Ove je godine u ožujku *Veliki četvrtak*, a s njim je nerazdruživo povezan ovaj sakramenat, dan ustanove *Euharistije i Svećenički dan*. A sve to povezuje Isusova *Velikosvećenička molitva* jer on je jedini naš *veliki svećenik* i ujedno žrtveno Janje, *Jaganjac Božji* koji oduzima grijeh svijeta. Zbog liturgijskoga bogatstva *Velikoga tjedna* blagdan kojim se slavi ustanova Euharistije prebačen je na *Tijelovo*, a zbog svega toga i prezauzetosti svećenika i Svećenički dan se na biskupijskoj ili međubiskupijskoj razini obilježava kasnije. Na posljednjoj večeri Isus je rekao: „Ovo činite meni na spomen!“ Kad zajednica slavi Euharistiju, svećenik (Isusov drugi ja) ponavlja Isusove riječi s posljednje večere i zbiva se repriza Kristove muke, smrti i uskrsnuća i čudesno jedinstvo Krista i njegove Crkve. To uz ostale uloge koje svećenik ima u Crkvi potvrđuje tvrdnju da je sakramenat (svetoga) reda u službi zajednice, kao što je to i svećenik, kojega Krist odabire između nas da bi njemu i nama služio.

Svi mi zajedno sa svećenikom i Isusom u svetoj misi prikazujemo Ocu Euharistijskog Krista pod prilikama kruha i vina. U tom smislu se obistinjuje Petrova tvrdnja: „Vi ste, naprotiv, izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu, da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo.“ (1 Petrova poslanica 2,9) Koliko god ta Petrova tvrdnja bila točna i na više mjesta biblijski potkrijepljena, Bog ipak odabire pojedince iz svojega naroda koji će na poseban način služiti njemu i izabranom njegovu narodu.

Iz toga biste, poštovani čitatelji, mogli zaključiti da se sakramenat reda tiče samo svećenika. Temeljna riječ u tom sakramentu je *red* (lat. *ordo*). Podjeljivanje toga sakramenta zove se *ređenje* (lat. *ordinatio*). Ima u vezi s tim glagol *rediti* (se). Ima i svršeni glagol *zaređiti* (se). Kako su to prijelazni glagoli, netko može biti *ređen*, *zaređen*. Osoba koja prima taj sakramenat zove se *ređenik*. Red ima više

stupnjeva. Prvi stupanj je đakonat. Đakonsko ređenje obično prethodi *svećeničkom ređenju*. Kako je u Katoličkoj Crkvi određeno da se svećenici ne žene nego žive u neženstvu (celibatu), oženjene osobe redovito ne mogu biti svećenici. Budući da je malo svećenika, Crkva dopušta da se i oženjeni laici mogu (*za*) *rediti* za *stalne* ili *trajne đakone*. To se zove *stalni* ili *trajni đakonat* jer oni stalno, trajno ostaju na tom stupnju.

Svećenički red je drugi stupanj toga sakramenta. Đakon tim ređenjem postaje *svećenik*. Osim toga naziva postoje i nazivi *prezbiter*, *dušobrižnik*. Riječ prezbiter je iz grčkoga *prezbiteros* (= stariji, starješina), ali se davno ustalila kao istoznačnica za svećenik. Riječ *dušobrižnik* doslovna je prevedenica iz njem. *Seelsorger*. Valja je razlikovati od *dušebrižnika*, koji redovito i nije svećenik nego špijun, *doušnik*, osoba koja se gorljivo zalaže za sumnjive ideale, vrijednosti. Ima pogrdno značenje.

Biskupsko ređenje je treći, završni stupanj sakramenta reda. Njime se postiže punina toga sakramenta. A papa? To nije posebni stupanj sakramenta reda. Papa se izabire i ustoličuje za papu, ali on ostaje *biskup* i postaje *rimski biskup*, načelno „prvi među jednakima“. Riječ *biskup* dolazi iz grč. *episkopos* (= „nadglednik“). Postoji i riječ *nadbiskup*, grč. *archiepiskopos*.

Bitni je čin za sva tri stupnja reda biskupovo *polaganje ruku* na glavu ređenika. Iako postoje tri stupnja reda, prema Katekizmu Katoličke Crkve (str. 402.) samo su „dva stupnja ministerijalnog sudjelovanja u Kristovu svećeništvu: biskupstvo i prezbiterat. Đakonat je njima na pomoć i služenje.“

Dugo je postojao i još jedan viši red – *podđakonat*, *subđakonat*. On je bio u sklopu pripreme za đakonat. Nije postojao kao samostalan red. Podjeljivao ga je biskup, ali ne polaganjem ruku. Drugi vatikanski sabor ga je ukinuo.

Budući da sakramenat reda u Katoličkoj Crkvi mogu primiti samo muške osobe, onda nam ni riječi đakonica, *svećenica*, *biskupica* uglavnom nisu potrebne. Može se u povijesnom smislu govoriti npr. o *svećenicama* božice Veste (*vestalkama*), koje su održavale sveti oganj u njezinu hramu. Omakne se nekim novinarima da tako svećenicom nazovu i neku (gorljivu) časnu sestru. Valja spomenuti i to da se u nekim kršćanskim crkvama dopušta da sakramenat reda mogu primiti i ženske osobe. One se onda zovu đakonice, *svećenice*, *biskupice*. U nekim se crkvama *svećenik* češće zove *pastor*, što više odgovara službi – župnik. U tom bi smislu i *svećenica* bila *pastorka* (ne *pastorka!*). Sveti Pavao u *Poslanici Rimljanima* preporučuje đakonicu Febu.

Postojanje triju stupnjeva sakramenta reda potaklo je da se oni promatraju neovisno jedan o drugom kao tri reda pa se i zovu *viši redovi*. To s pravom pretpostavlja postojanje *nižih redova*. U Crkvi su odavno postojali i *niži redovi* za pojedine službe crkvi i oltaru. Prvi od nižih redova bio je *ostijarijat*. Obrednim dobivanjem ključeva osoba je postala *vratar* (*ostijarij*). Ta se je služba izgubila. Drugi od nižih redova je *lektorat*. Obrednim dobivanjem lektionara osoba je postala čitač (*lektor*). Može biti i čitačica. Ta služba uključuje i *pjevače/pjevačice*, *kantore/kantorice*. Ta je služba ostala jer je vrlo važna, ali se obred uglavnom izgubio. Posebnim obredom treća se služba povjeravala *zaklinjaču* ili *egzorcistu*. Ta se služba danas povjerava samo svećenicima, i to posebno određenima. Četvrta služba zvala se *akolitat*, iz grčkog *akólouthos* „onaj koji prati, pratitelj“. *Pratitelj* ili *akolit* posebnim je obredom dobivao neupaljenu svijetlu i prazne posude za vino i vodu. On bi upalio svijetlu i napunio posude. Ta je služba također ostala jer je potrebna, ali se obredno uvođenje u nju izgubilo. *Poslužitelj*, *svjećonoša*, *akolit* može i dijeliti svetu pričest, što se u novije vrijeme povjerava

izvanrednom djelatelu svete pričesti. Kad bi se *akolitu* kao službi dalo pravo mjesto i obredno uvođenje u službu, prestala bi potreba za izvanrednim djelateljem svete pričesti ili bi se znatno smanjila.

U određenim vremenima Bog odabire neke ljude koji će njegovati neku posebnu karizmu koja je potrebna njegovoj Crkvi i da okupe ljude, braću, sestre koji će se za to oduševiti. Obično se govori o raznim utemeljiteljima nekoga crkvenog reda. I u novije vrijeme Duh Božji stvara nove duhovne pokrete u Crkvi. Ti se redovi, družbe i duhovni pokreti obično zovu po osobi (ženi, muškarcu) koja je to pokrenula, utemeljila ili prema svomemu poslanju. Pravi utemeljitelj je Duh Sveti, koji nadahnjuje pojedine osobe da duhovno osvjetežu Crkvu Božju i služe na poseban način Bogu i Crkvi. Mnogi crkveni redovi učinili su silna djela u pojedino vrijeme u Crkvi Božjoj. Mnogi su bili ne samo duhovni pastiri nego učitelji i liječnici naroda. Neki su redovi kroz stoljeća toliko srasli s hrvatskim narodom da se naša povijest bez njih ne može ni zamisliti. Usporedno s *muškim redovima* postoje i odgovarajući ženski redovi. Ali neki redovi i družbe postoje samo kao muški ili kao ženski. Crkveni pokreti okupljaju sve bez obzira na spolnu razliku. To je velika blagodat Crkvi. I oni služe zajednici, ali nisu načelno obuhvaćeni sakramentom reda. Oni, i muški i ženske, u posebnom svečanom obredu, polaganjem zavjeta ili slično postaju članovima nekoga reda, družbe ili duhovnoga pokreta. Pripadnik nekoga muškog crkvenog reda obično se zove *redovnik*. On to nije postao *ređenjem*, primanjem sakramenta reda nego stupanjem u određeni red. Prema imenu reda oni se zovu *benediktinci*, *franjevci*, *dominikanci*, *karmelićani* itd. *Redovnik* može primiti sakramenat reda i time postati *svećenik*. On ostaje redovnik nekoga reda, ali i *svećenik*. Utemeljitelj Franjevačkoga reda bio je redovnik, ali iz poniznosti nije bio *svećenik*. Može također netko biti *svećenik* a da nije *redovnik*. Tako i neka ženska osoba *stupanjem u red* (ali ne *ređenjem!*) postaje *redovnica* i pripadnica određenoga reda.

Koliko god ona bila gorljiva, ona zasad ne može biti *svećenica*. Ona je samo *redovnica*, a tomu se može dodati i pripadnost određenom redu, pa je još i *benediktinka*, *franjevka* itd. Vrlo često se kaže časna sestra ili kako drukčije. Neupućeni to sve mogu lako pomiješati. Zato je dobro to razbistriti.

Hvala Bogu da ih imamo, jednih i drugih, i da svojim životom i radom pridonose nastavku Kristova poslanja – spasenju svijeta. I mene, i tebe! I svih!

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

21 - 22 h

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Četvrtak, 15. 3. 2018.

Izl 32,7-14; Ps 106,19-23; Iv 5,31-47

Petak, 16. 3. 2018.

Mudr 2,1a.12-22; Ps 34,17-21.23; Iv 7,1-2.10.25-30

Subota, 17. 3. 2018.

Jr 11,18-20; Ps 7,2-3.9b-12; Iv 7,40-53

Nedjelja, 18. 3. 2018.

Jr 31,31-34; Ps 51,3-4.12-15; Heb 5,7-9; Iv 12,20-33

Ponedjeljak, 19. 3. 2018.

SVETI JOSIP; zaručnik Bl. Dj. Marije
2Sam 7,4-5a.12-14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Rim 4,13.16-18.22; Mt 1,16.18-21.24a (ili: Lk 2,41-51a)

Utorak, 20. 3. 2018.

Br 21,4-9; Ps 102,2-3.16-21; Iv 8,21-30

Srijeda, 21. 3. 2018.

Dn 3,14-20.24-25.28; Otpj. pj.: Dn 3,52-56; Iv 8,31-42

Četvrtak, 22. 3. 2018.

Post 17,3-9; Ps 105,4-9; Iv 8,51-59

Petak, 23. 3. 2018.

Jr 20,10-13; Ps 18,2-7; Iv 10,31-42

Subota, 24. 3. 2018.

Ez 37,21-28; Otpj. pj.: Jr 31,10-13; Iv 11,45-56

Nedjelja, 25. 3. 2018.

NEDJELJA MUKE GOSPODNE. CVJETNICA
U procesiji s granicama: Mk 11,1-10 (ili: Iv 12,12-16);
U misi: Iz 50,4-7; Ps 22,8-9.17-20.23-24; Fil 2,6-11; Mk 14,1 – 15,47

Ponedjeljak, 26. 3. 2018.

Iz 42,1-7; Ps 27,1-3.13-14; Iv 12,1-11

Utorak, 27. 3. 2018.

Iz 49,1-6; Ps 71,1-6b.15ab.17; Iv 13,21-33.36-38

Srijeda, 28. 3. 2018.

Iz 50,4-9a; Ps 69,8-10.21bc-22.31.33-34; Mt 26,14-25

Četvrtak, 29. 3. 2018.

VELIKI ČETVRTAK
Izl 12,1-8.11-14; Ps 116,12-13.15.16b-18; 1Kor 11,23-26; Iv 13,1-15

Petak, 30. 3. 2018.

VELIKI PETAK
Iz 52,13 – 53,12; Ps 31,2.6.12-13.15-17.25; Heb 4,14-16; 5,7-9; Iv 18,1 – 19,42

Subota, 31. 3. 2018.

VELIKA SUBOTA
SZ: Post 1,1–2,2 (ili 1,1.26-31a); Post 22,1-18 (ili 22,1-2.

9a.10-13.15-18); Izl 14,15–15,1a; Iz 54,5-14; Iz 55,1-11; Bar 3,9-15.32–4,4; Ez 36,16-17a.18-28; NZ: Rim 6,3-11; Ps 118,1-2.16ab-17.22-23; Mk 16,1-7

Nedjelja, 1. 4. 2018.

NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODINOVA
Dj 10,34a.37-43; Ps 118,1-2.16-17.22-23; Kol 3,1-4 (ili: 1Kor 5,6b-8); Iv 20,1-9

Ponedjeljak, 2. 4. 2018.

Drugi dan Vazmene osmine
Dj 2,14.22-32; Ps 16,1-2a.5.7-8.11; Mt 28,8-15

Utorak, 3. 4. 2018.

Treći dan Vazmene osmine
Dj 2,36-41; Ps 33,4-5.18-20.22; Iv 20,11-18

Srijeda, 4. 4. 2018.

Četvrti dan Vazmene osmine
Dj 3,1-10; Ps 105,1-4.6-9; Lk 24,13-35

Četvrtak, 5. 4. 2018.

Peti dan Vazmene osmine
Dj 3,11-26; Ps 8,2a.5-9; Lk 24,35-48

Petak, 6. 4. 2018.

Šesti dan Vazmene osmine
Dj 4,1-12; Ps 118,1-2.4.22-24.25-27a; Iv 21,1-14

Subota, 7. 4. 2018.

Sedmi dan Vazmene osmine
Dj 4,13-21; Ps 118,1.14-21; Mk 16,9-15

Nedjelja, 8. 4. 2018.

DRUGA VAZMENA NEDJELJA
Dj 4,32-35; Ps 118,2-4.16ab-18.22-24; 1Iv 5,1-6; Iv 20,19-31

Ponedjeljak, 9. 4. 2018.

NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO. BLAGOVJEŠT
Iz 7,10-14; Ps 40,7-11; Heb 10,4-10; Lk 1,26-38

Utorak, 10. 4. 2018.

Dj 4,32-37; Ps 93,1-2.5; Iv 3,7b-15

Srijeda, 11. 4. 2018.

od dana: Dj 5,17-26; Ps 34,2-9; Iv 3,16-21

Četvrtak, 12. 4. 2018.

Dj 5,27-32; Ps 34,2.9.17-20; Iv 3,31-36

Petak, 13. 4. 2018.

Dj 5,34-42; Ps 27,1.4.13-14; Iv 6,1-15

Subota, 14. 4. 2018.

Dj 6,1-7; Ps 33,1-2.4.5.18-19; Iv 6,16-21

Nedjelja, 15. 4. 2018.

Dj 3,13-15.17-19; Ps 4,2.4.7.9; 1Iv 2,1-5a; Lk 24,35-48

20 godina s vama u molitvi

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Tel.: ++387 36 653 580 uredništvo, 653 548 marketing
Fax: ++387 36 653 552, E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu, glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku. Svaki dan emitira uživo kronicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se 24 sata emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog centra "Mir" Međugorje.

Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice Mira, naviještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

Jajce 87,8 Mhz, Mostar 100 MHz, Banja Luka 87,8 MHz, Hercegovina 101,5 MHz, Lašvanska dolina 100 MHz, Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz, Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz, Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz, Sjeverozapadna Bosna 106,7 Mhz, Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz, Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz, Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz, Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz, Satelit za Europu i Bliski istok: EUTELSAT 16°E

